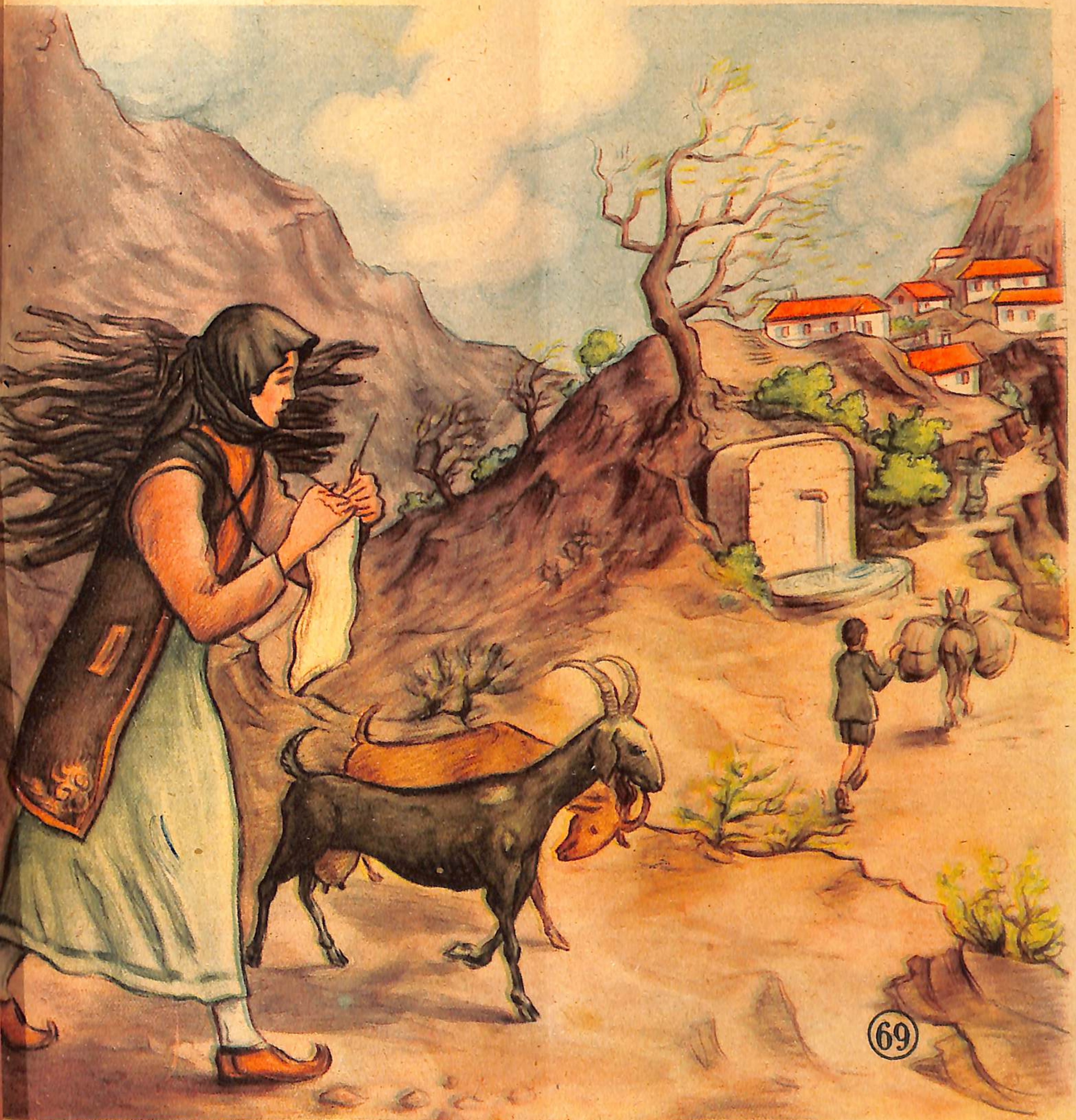
Τὸ σπίτι τοῦ παιδιοῦ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

(ἡ Παιδόπολις)

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1952
ΕΤΟΣ Γ'. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 69 (21)

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:
Ὀργανισμῶν, Τραπεζῶν, Ἑταιρειῶν, Δήμων Δρ. 100.000
Κοινότητες καὶ Σχολεῖα . . . . » 50.000
Παιδιὰ Παιδοπόλεων καὶ συμμοριόπληκτα: 10.000 δρ. τὸ χρόνο. Ἄπορα παιδιά: Ἕνα χρόνο 15.000. Ἑξάμηνη 10.000. Τὰ εὔπορα. Ἕνα χρόνο: 25.000. Ἑξάμηνη 15.000.
Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 10 ἢ Λίραι 4.

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 2000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Φραγκ. Μαλατέστας, Μενελάου 9, Ἀθῆναι

Ὁ Χαράλαμπος Ν. Ζαχάκος μ' ἐρωτᾶ: 1) Ποῖος εἶναι ὁ ἐφευρέτης τοῦ ὑποβρυχίου; 2) Ἀπὸ ποῦ πῆρε τὸ ὄνομά της ἡ Θεσσαλονίκη;

Ἀπάντηση: Κατὰ τὸ 18ο καὶ 19ο αἰῶνα ἔγιναν πολλὲς ἀπόπειρες γιὰ τὴν κατασκευὴ ὑποβρυχίου. Ἡ πρώτη ἀξιόλογη ἀπόπειρα εἶναι ἐκείνη τοῦ Ἀμερικανοῦ Μπουσνὲλ (1776). Εἰς τὸ ὑποβρύχιό του δόθηκε τὸ ὄνομα «Χελώνη». Ἦτο χάλκινο καὶ εἶχε τὸ σχῆμα αὐγοῦ. Ἡ κατάδυσή του γινόταν μὲ τὸ γέμισμα μὲ νερὸ τῆς ἐντὸς τοῦ ὑποβρυχίου εὑρισκομένης δεξαμενῆς. Ἐκινεῖτο μὲ ἕλικα ποὺ τὴν ἔστρεφε ὁ ἐπιβαίνων τοῦ ὑποβρυχίου μὲ τὸ χέρι του. Ἄλλος ἀξιόλογος πρόδρομος τοῦ ὑποβρυχίου ἦταν ὁ «Ναυτίλος» τοῦ Φούλτωνος. Οἱ δοκιμὲς τοῦ «Ναυτίλου» ἔγιναν στὰ 1801. Μιὰ ἀξιόλογη ἀπόπειρα ἦταν καὶ ἡ τοῦ Ἕλληνος μηχανικοῦ Γρυπάρη. Ὅταν ἐφευρέθηκαν οἱ ἠλεκτρικοὶ κινητῆρες ἔγιναν καὶ οἱ πρῶτες σοβαρὲς κατασκευὲς ὑποβρυχίων. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι τοῦ Γάλλου Ζὲντ (1886), τοῦ Ἄγγλου Βάντικτον (1886) καὶ τοῦ Ἱσπανοῦ Περὰλ (1880) καὶ τοῦ Ἰταλοῦ Πουλλῖνο (1892). Πρῶτος ὁ Γάλλος μηχανικὸς Λωμπὲρ ἐμελέτησε καὶ κατεσκεύασε τὸ ὑποβρύχιο «Ναρβὰλ» (1898), ποὺ ὑπῆρξε ὁ πραγματικὸς πρόδρομος τοῦ σημερινοῦ ὑποβρυχίου.

Ἡ Ἑλλὰς στὰ 1911 παρήγγειλε εἰς τὰ Γαλλικὰ ναυπηγεῖα δύο ὑποβρύχια· τὸ «Δελφὶν» καὶ «Ξιφίας». Τὸ «Δελφὶν» κατέπλευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐνῶ ἀκόμα διαρκοῦσε ὁ ἑλληνοτουρκικὸς πόλεμος, καὶ ἔλαβε μέρος στὶς ναυτικὲς πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις.

ΤΟΠΕΙΟΝ
(Γιοῦ τῆς Λέσβου)

2) Ἡ Θεσσαλονίκη ἐλέγετο Θέρμη. Ἀπὸ αὐτὴν καὶ ὁ Θερμαϊκὸς κόλπος. Τὸ ὄνομά της ἡ πόλις τὸ πῆρε ἀπὸ τὴ γυναῖκα τοῦ Κασσάνδρου Θεσσαλονίκη, κόρη τοῦ Φιλίππου καὶ μιᾶς Θεσσαλίδος.

Ὁ Κωνσταντῖνος Ἰωάννου Καλαπανίδας μὲ ἐρωτᾶ: 1) Εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκλείψη ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιραν τὸ ὀξυγόνον; 2) Τί εἶναι τὸ ὄνειρον; 3) Πῶς ἐγεννήθη ἡ γηγενὴς θερμότης; 4) Τί εἶναι ὁ Σέσωστρις;

Ἀ π ά ν τ η σ η: 1) Ὄχι. Τὸ ὀξυγόνον εἶναι χημικὸν στοιχεῖον τὸ ὁποῖον συναντᾶται εἰς διαφόρους ἑνώσεις. Εὑρίσκεται εἰς μεγάλην ποσότητα ἐν τῇ φύσει. Ἡ καῦσις δὲν εἶναι παρὰ ἡ ἕνωσις τοῦ ὀξυγόνου μετὰ τινος οὐσίας. Καὶ ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι διὰ τῆς καύσεως τὸ ὀξυγόνον ἀναλίσκεται, ἀναπαράγεται αὐτομάτως: Τὰ δέντρα εἶναι ἕνα ἀνέξοδο ἐργοστάσιο παραγωγῆς ὀξυγόνου.

2) Τὸ ὄνειρον εἶναι σύνολον, ἢ σειρὰ ἰδεῶν παραστάσεων καὶ συγκινήσεων ποὺ παρουσιάζονται στὸ μυαλὸ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸν ὕπνον. Τὰ ὄνειρα εἶναι κατὰ κανόνα βραχύτατα. Μᾶς δίδουν ὅμως τὴν ἐντύπωση μεγάλης διαρκείας. Πολλοὶ νομίζουν ὅτι ὀνειρεύονται ὅλη τὴ νύχτα. Ὡστόσο μικρὸ μέρος τοῦ ὕπνου τους τοὺς ἀπασχολοῦν.

3) Τὸ ἐρώτημα δὲν τίθεται ὀρθῶς· πότε ἐγεννήθη, μὲ ἐρωτᾶ ἡ γηγενὴς θερμότης; τὸ ὀρθὸν ἦτο νὰ μὲ ἐρωτήση τί εἶναι ἡ γηγενὴς θερμότης ὁπότε θὰ ἐμάθαινε ὅτι αὕτη δὲν ἐγεννήθη ἀλλὰ ὑπῆρξε... πρὸ πάντων τῶν αἰώνων:

Γηγενὴς θερμότης ἢ γεωθερμία εἶναι ἡ θερμότης ποὺ εἶναι κλεισμένη στὸ ἐσωτερικὸ τῆς γηΐνης σφαίρας. Ἡ Ἐπιστήμη ἔχει ἀποδείξει ὅτι εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς καὶ σὲ βάθος ὄχι μεγάλο ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια αὐτῆς, ἐπικρατεῖ ὑψηλὴ θερμοκρασία ποὺ αὐξάνει ὅσο προχωροῦμε πρὸς τὸ κέντρον. Ἡ θερμοκρασία αὐτὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς γῆς δὲν ὀφείλεται στὴν ἡλιακὴ ἀκτινοβολία. Ἀλλὰ στὴν θερμότητα ποὺ κλείστηκε στὴ γηΐνη σφαῖρα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἦταν διάπυρος. Ὑπάρχει καὶ ἡ θεωρία πὼς μεγάλη ποσότης τῆς ἐσωτερικῆς θερμότητος ὀφείλεται εἰς τὴν διάσπαση ραδιενεργῶν οὐσιῶν ποὺ ἔχουν ἐγκλεισθῆ μέσα στὴ γῆ.

4) Σέσωστρις εἶναι ὄνομα ποὺ δίδεται ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας σὲ διαφόρους βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου. Ἀπ' αὐτοὺς ὁ ἕνας εἶναι ἐκεῖνος ποὺ λέγεται Οὐσερτέσεν, ὁ ἄλλως ὁ κυρίως Καλούμενος Σέσωστρις, ὁ Οὐσερτέσεν ὁ Β, τρίτος ὁ υἱὸς τούτου Οὐσερτέσεν Γ. Καὶ οἱ τρεῖς ἐβασίλευσαν στὰ 1930 - 1849 π. Χ. Σέσωστρις λέγεται καὶ ὁ περιώνυμος Ραμεσῆς Β΄. (1324 - 1258 π. Χ.). Εἰς αὐτὸν ἔχουν ἀποδώσει οἱ Ἕλληνες ὅλα τὰ κατορθώματα ποὺ ἀναφέρονται στὴν ἡρωϊκὴ Αἴγυπτο.

Ὁ Ἀλέκος Καβουλάκος μὲ ἐρωτᾶ: 1) Ποιοὶ ἐβραβεύθησαν μὲ τὸ βραβεῖο Νόμπελ στὰ 1951; 2) Πῶς ἀποκαλύπτεται ἡ νοθεία τῆς κινίνης;

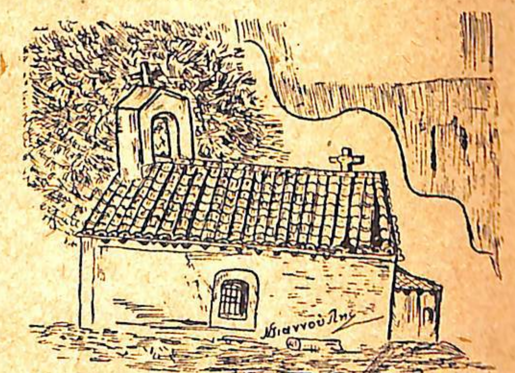
Ἀ π ά ν τ η σ η: 1) Στὰ 1951 πῆραν τὰ βραβεῖα Νόμπελ. Διὰ τὴν φυσικὴν ὁ Ἄγγλος Κόκροφτ, καὶ ὁ Ἰρλανδὸς Ε. Γουῶλτον. Γιὰ τὴ χημεία ὁ Ἄγγλος Γκ. Σῆμπαργκ καὶ Ε. Μὰκ Μίλαν. Γιὰ τὴν ἰατρικὴ ὁ Νοτιοφρικανὸς Μ. Τέϊλερ καὶ γιὰ τὴν λογοτεχνία ὁ Σουηδὸς Πὲρ Λάγκ, Ἐρηβιστ καὶ γιὰ τὴν Εἰρήνη ὁ Γάλλος Λ. Ζουώ.

2) Ἡ νοθεία τῆς κινίνης ἀνακαλύπτεται διὰ διαφόρων μεθόδων χημικῶν ἀντιδράσεων. Ὁ χημικὸς μπορεῖ νὰ προσδιορίση ἀπολύτως τὴν περιεκτικότητα κινίνης εἰς οἱονδήποτε παρασκεύασμα.

Φίλος μου ποὺ λησμόνησε νὰ ὑπογράψη ἐρωτᾶ: 1) Τί εἶναι πεσσιμισμός; 2) Τί γνωρίζετε γιὰ τὸν Πὼλ Βαλερύ;

1) Ἡ λέξις πεσσιμισμὸς εἶναι διεθνὴς φιλοσοφικὸς ὅρος ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται ἡ θεωρία τῶν πεσσιμιστῶν φιλοσόφων. Ὁ πεσσιμισμὸς εἶναι ἡ φιλολογία τῆς ἀπαισιοδοξίας. Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσωπευτικώτερους ἐκπροσώπους τῆς φιλοσοφικῆς αὐτῆς σχολῆς εἶναι ὁ Σοπενχάουερ. Οἱ πεσσιμισταὶ ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ κόσμος εἶναι κακός, ὁ χειρότερος τῶν κόσμων ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ ὑπάρξουν, ὁ δὲ βίος εἶναι γεμᾶτος κακῶν καὶ ὀδυνηρῶν ἐκπλήξεων· ὁ ἐπιστημονικὸς πεσσιμισμὸς προσπαθεῖ νὰ ἑρμηνεύση ποία ἡ πηγὴ τοῦ κακοῦ καὶ ἡ ὀδύνη τοῦ βίου.

2) Ὁ Πὼλ Βαλερὺ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἔξοχους Γάλλους ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς. Γεννήθηκε στὰ 1871 καὶ πέθανε στὰ 1945, τὸ πρῶτο ποίημά του ὁ «Νάρκισσος» τὸν ἔκαμε στὰ 1890 γνωστὸ ὡς ὀπαδὸ τῆς σχολῆς τῶν συμβολιστῶν· τὸ 1927 γίνηκε μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Ἀργότερα ὁ Βαλερὺ ἐγκατέλειψε τοὺς συμβολιστὰς καὶ ἐδημιούργησε δική του παράδοση ποὺ ἔχει τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα: τὸ λεπτεπίλεπτο, δυσνόητο, λαμπρὸ καὶ μυστηριῶδες τῶν ἰδεῶν. Πολλὰ ποιήματά του μεταφράσθηκαν στὴν ἑλληνική.

ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΑΚΙ ΤΟΥ ΑΓ. ΑΝΔΡΕΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ
(Σκίτσο Ν. Γιαννούλη)

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΧΙ

Μία ἀπὸ τὰς σπουδαιοτέρας ἐπετείους τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους εἶναι κι' αὐτὴ ποὺ πανηγυρίζουμε στὶς 28 Ὀκτωβρίου. Ὄχι γιατὶ ἡ ἡμέρα αὐτὴ τοῦ 1940 εἶναι ἕνας Σταθμός, μιὰ χρυσῆ σελίδα, στὴν ἔνδοξη ἱστορία μας. Οὔτε γιατὶ ἡ ἀπόφαση τῆς Ἑλλάδας μας νὰ ἀποκρούσῃ τὸν εἰσβολέα στέφθηκε ἀπὸ ἐπιτυχία. Οὔτε ἀκόμα γιατὶ τὸ ἔθνος σηκώθηκε σύσσωμο γιὰ τὸν «ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα». Οὔτε γιατὶ στὸ προσκλητήριο τῆς πατρίδας ἔδωκαν τὸ παρὸν ὅλοι ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά. Οὔτε γιὰ τοὺς χίλιους δυὸ ἡρωϊσμοὺς τῶν πολεμιστῶν μας στὰ ἄγρια βουνὰ τῆς Ἀλβανίας κατὰ τὸν βαρὺ ἐκεῖνο χειμῶνα τοῦ 1940 - 41.

Ἡ 28 Ὀκτωβρίου εἶναι σπουδαία γιατὶ ἡ Ἑλλὰς ὕψωσε τὸ ἀνάστημά της γιὰ νὰ βροντοφωνήσῃ τὸ «ΟΧΙ» στοὺς πανίσχυρους στρατούς, στὴν ὁρμὴ τῶν ὁποίων εἶχανε συντριβῆ Κράτη πολὺ πιὸ μεγάλα καὶ πιὸ ἰσχυρὰ ἀπὸ τὸ δικό μας. Κανένας δὲν πίστευε πὼς θὰ μποροῦσε νὰ ἐπαναληφθῆ τὸ θαῦμα τοῦ Δαυὶδ - τῆς Ἑλλάδας — καὶ τοῦ Γολιὰθ - τῆς φασιστικῆς Ἰταλίας. — Ἴσως - ἴσως οὔτε καὶ αὐτὴ ἡ Κυβέρνησή μας δὲν πίστεψε πὼς θὰ τὰ βγάλη πέρα μὲ τὶς πανίσχυρες μεραρχίες τοῦ Ἰταλικοῦ φασισμοῦ. Μὰ δὲ δίστασε οὔτε μιὰ στιγμὴ νὰ κάμη τὸ καθῆκον της. Καὶ τὸ καθῆκον τῆς Ἑλλάδας, ποὺ στηρίζεται σὲ παρακαταθῆκες αἰώνων, εἶναι νὰ μὴν παραδίδουμε τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ὅσια, τοὺς βωμοὺς καὶ τὶς Ἑστίες μας, μὲ μιὰ λέξη τὴν Πατρίδα, ἂν δὲν τὴν ὑπερασπίσουμε μέχρι τὴν τελευταία ρανίδα τοῦ αἵματός μας. Καὶ ἡ Ἑλλάδα στάθηκε πιστὴ σ' αὐτὴ τὴν παράδοση, σ' αὐτὴ τὴν ἐντολὴ ποὺ μᾶς ἄφησαν ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ χρόνου οἱ πρόγονοί μας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄ ὁ Βασιλιὰς τοῦ ΟΧΙ.

Ἀπὸ τὸ Σεπτέμβρη τοῦ 1939 μέχρι τὸν Ὀχτώβρη τοῦ 1940 οἱ μηχανοκίνητες Γερμανικὲς μεραρχίες δὲ γνώριζαν παρὰ θριάμβους. Ἡ Πολωνία εἶχε ὑποκύψη. Ἡ Νορβηγία μὲ τὴ σειρά της εἶχε παραδώσει τὰ ὅπλα της. Ἡ Δανία εἶχε καὶ αὐτὴ σκύψει τὸ κεφάλι μπροστὰ στὸ Γερμανικὸ τελεσίγραφο. Ἡ Τσεχοσλοβακία χωρὶς διαδικασία εἶχε παραδώσει τὰ ὅπλα. Τὸ Βέλγιο συνθηκολόγησε ἔπειτα ἀπὸ ἕνα βραχύτατο ἀγῶνα ποὺ δόθηκε περισσότερο γιὰ τὴν τιμὴ τῶν ὅπλων. Καὶ ἡ Γραμμὴ Μαζινό, τὰ περίφημα ὀχυρωματικὰ ἔργα, στὰ ὁποῖα ἡ Γαλλία στήριξε ὅλες της τὶς ἐλπίδες, ἐρειπώθηκε μέσα σὲ λίγες ὧρες καὶ τὰ γαλλικὰ στρατεύματα ἔφευγαν πανικόβλητα πρὸς Νότον, ἐνῶ αὐτοπροσώπως ὁ Χίτλερ — ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ναζιστικῆς Γερμανίας — ὑπόγραφε τὴν ταπεινωτικὴ γιὰ τοὺς Γάλλους ἀνακωχὴ στὸ ἴδιο ἀκριβῶς μέρος ὅπου μιὰ ἄλλη φορὰ τοῦ 1918 οἱ Γερμανοί, ἡττημένοι τότε, ὑπόγραφαν μὲ τοὺς Γάλλους καὶ Ἄγγλους τὴν ἀνακωχὴ τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου.

Τὸν ἴδιο καιρὸ συντριβόταν καὶ ἡ Ὀλλανδία. Καὶ τὸ χειρότερο ἀπὸ ὅλα, ἕνα μεγάλο καὶ ἰσχυρὸ Κράτος, ποὺ ἰδεολογικὰ βρισκόταν στὴν ἀντίθετη ἀκριβῶς πλευρά, ἡ Κομμουνιστικὴ Ρωσσία, ὑπόγραφε στὸ Βερολῖνο, μέσα σὲ μιὰ φιλικὴ καὶ ἐγκάρδια ρωσσογερμανικὴ ἀτμόσφαιρα, σύμφωνο φιλίας καὶ μὴ ἐπιθέσεως μὲ τὴν Γερμανία.

Καὶ τὰ ἐλεύθερα Ἔθνη παρακολουθοῦσαν μὲ τρόμο καὶ μὲ ἀπελπισία τὴν ἐξέλιξη τῶν πολεμικῶν γεγονότων. Περίμεναν ἕτοιμα νὰ παραδοθοῦν στὸν ἐπιδομέα καὶ νὰ καταθέσουν τὰ ὅπλα τους περιδεεῖς καὶ ἐθελόδουλοι.

Στὸ μεταξὺ τὸ μόνο Κράτος ποὺ ἔμενε στὰ πόδια του ἀκόμη, ἀπὸ ὅσους εἶχανε μπῆ στὸν πόλεμο ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ ἀγῶνα, ἦταν ἡ Ἀγγλία. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ βαρειὰ τραυματισμένη. Ἡ γερμανικὴ ἀεροπορία τῆς κατάφερνε κάθε μέρα τρομερὰ πλήγματα, ὄχι μόνο στοὺς πολεμικούς της στόχους ἀλλὰ καὶ σ' αὐτὴ ἀκόμα τὴν καρδιά της: Τὸ Λονδῖνο, ποὺ περνοῦσε ἡμέρες ἀγωνίας καὶ ἀπογνώσεως...

Στὸ μεταξὺ ἡ Ἑλλάδα τηροῦσε τὴν πιὸ ἄψογη οὐδετερότητα καὶ τὴν πιὸ ἀξιοπρεπῆ στάση. Ἡ Ἰταλία ζητοῦσε νὰ βρῆ ἐκεῖνο ποὺ λέμε στὴ Λατινικὴ φράση «Casus Belli», — ἀφορμή, δηλαδή, πολέμου. Καὶ τί προκλήσεις δὲν μᾶς ἔκαμε. Μὰ δείξαμε ὀλύμπια ὑπομονή. Ἀκόμα καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ τόσο δολοφονικὰ καὶ ἄνανδρα μᾶς βούλιαζαν τὴν «Ἕλλη» στὴν Τῆνο, καθὼς πανηγυρίζαμε τὴ γιορτὴ τῆς Μεγαλόχαρης.

Μὰ ὅταν τὶς πρωϊνὲς ὧρες τῆς 28 Ὀκτωβρίου ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας ἔδωσε στὸν τότε Πρωθυπουργὸ τῆς Ἑλλάδος τὸν Ἰωάννη Μεταξᾶ τὸ ἰταμὸ ἰταλικὸ τελεσίγραφο μὲ τὸ ὁποῖο μᾶς ζητοῦσε νὰ μὴν ἐμποδίσουμε τὴν εἴσοδο τῶν Ἰταλικῶν στρατευμάτων στὴ χώρα μας, ὁ Μεταξᾶς δὲ δίστασε:

— Αὐτὸ σημαίνει πόλεμο εἶπε στὸν Ἰταλὸ πρεσβευτή. Τὰ στρατεύματά μας ἔχουν διαταγὴ νὰ ὑπερασπισθοῦν τὸ πάτριο ἔδαφος!

Καὶ ὁ Βασιλιᾶς Γεώργιος Β΄ δὲν δίστασε οὔτε μιὰ στιγμή. Πῆρε τὴ θέση του σὰν ἀρχηγὸς τοῦ ἔθνους καὶ στάθηκε δίπλα ἀρχηγὸς καὶ πρῶτος στρατιώτης σὲ ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ ἀγῶνα, δίπλα στὶς ἀγωνιζόμενες ἔνοπλες δυνάμεις. Στὸ γενικὸ στρατηγεῖο δούλευε σὰν τὸν τελευταῖο ἐπιτελῆ. Δὲν ἦταν ἕνας ἁπλὸς παραστάτης. Ἦταν ὁ ὁδηγός. Ὁ Συντελεστὴς τῆς Νίκης. Χάραζε ὁ ἴδιος κάθε τόσο τὴ γραμμὴ τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἔτσι ὁ βασιλιᾶς Γεώργιος στάθηκε μέχρι τέλους ἡ ψυχὴ τοῦ ἀγωνιζομένου Ἔθνους, ἐνῶ ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς μέχρι τῆς τελευταίας πνοῆς του.

Αὐτὴ εἶναι ἡ σημασία τῆς γιορτῆς ποὺ πανηγυρίζουμε στὶς 28 Ὀκτωβρίου. Ὅτι δηλαδὴ ἡ Ἑλλὰς στὰ 1940 δὲν πρόδωσε τὶς παραδόσεις της.

Δὲν πρόδωσε τὶς παρακαταθῆκες ποὺ τῆς ἄφησαν οἱ ἔνδοξοι πρόγονοί της. Τὸ «ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης» καὶ τὸ «Μολὼν λαβέ».

Καὶ εἶπε τὸ ΟΧΙ της.

Κι' αὐτὸ τὸ ΟΧΙ, ποὺ εἶναι πιὸ μεγάλο καὶ πιὸ τρανὸ ἀπὸ ὅσα μεγαλόστομα καὶ μεγαλόπνοα ἔχουν ἀκουστῆ ἀπὸ τὰ στόματα τῶν ἀνδρείων, σὲ ὅλες τὶς χῶρες κι' ὅλους τοὺς χρόνους, ἀντήχησε σὰν ἐγερτήριο σάλπισμα κι' ἔδωσε κουράγιο στοὺς πτοημένους λαούς, κι' ἀναπτέρωσε τὶς ἐλπίδες τους, καὶ τοὺς ἐμπέδωσε τὴν βεβαιότητα γιὰ τὴν τελικὴ νίκη, διὰ τὸ θρίαμβο τῶν ὅπλων τῶν ἐλευθέρων λαῶν.

ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Οἱ ἐθνικὲς γιορτὲς τῶν ἀρχαίων

Τὰ τρία ἀδέλφια ἦταν στὶς φούριες τους. Δὲν ἦταν μόνο τὰ μαθήματα ποὺ τοὺς ἀπασχολοῦσαν. Ἦταν καὶ ἡ προπαρασκευὴ γιὰ τὶς μεγάλες γιορτὲς ποὺ θὰ ἔδιναν στὰ σχολεῖα τους. Καὶ ποὺ συμπίπτουν ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη. Ἡ 26 Ὀκτωβρίου καὶ ἡ 28 Ὀκτωβρίου.

Καὶ ὁ Γιώργος, καὶ ὁ Κωστάκης καὶ Τασία εἶχαν σπουδαῖες δουλειὲς ἀναλάβει στὸ σχολεῖο τους. Ὁ μικρότερος θὰ ἀπάγγελνε ἕνα ὄμορφο ποίημα τοῦ Μωραϊτίνη... Ἡ Τασία θὰ λάβαινε μέρος σ' ἕνα συγκινητικώτατο σκέτς. Κι' ὁ Γιῶργος θὰ μιλοῦσε γιὰ τὴ σημασία τῆς μεγάλης ἡμέρας. Τῆς 28 τοῦ Ὀκτώβρη. Παράλληλα θὰ εἶχαν νὰ ποῦν καὶ πολλὰ πράγματα γιὰ τὴ σημασία τῆς Σημαίας, ποὺ τὴ γιορτάζουμε στὴν ἐπέτειο τῆς καταλήψεως τῆς Θεσσαλονίκης, ποὺ καθὼς θὰ ξέρουν οἱ φίλοι μας ἀπελευθερώθηκε ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα τὴν 26 Ὀκτωβρίου 1912.

Καὶ ὁ παπποὺς δὲν πρόφθαινε νὰ λέη στὰ μικρὰ του ἐγγόνια χίλιες δυὸ πληροφορίες γύρω ἀπὸ τὰ δυὸ μεγάλα γεγονότα καὶ τοὺς ἄνδρες ποὺ τὰ δημιούργησαν... Τοὺς μιλοῦσε γιὰ τὸν Βασιλέα Γεώργιο Α', ποὺ μὲ τὸ αἷμα Του πότισε καὶ καθηγίασε τὸ ἱερὸ ἔδαφος τῆς Θεσσαλονίκης, γιὰ τὸ Διάδοχο τότε Κωνσταντῖνο, ποὺ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων, μπῆκε νικητὴς στὴν ὄμορφη νύμφη τοῦ Θερμαϊκοῦ. Τοὺς μιλοῦσε γιὰ τὸν Πρωθυπουργὸ τῆς Ἑλλάδος τὸν Ἐλευθέριο Βενιζέλο, ποὺ ὁραματίσθηκε μιὰ Ἑλλάδα μεγάλη καὶ εὐτυχισμένη.

Τοὺς μίλησε γιὰ τὸ Βασιλέα Γεώργιο τὸν Β', τὸν Ἰ. Μεταξᾶ καὶ τόσους ἄλλους, ποὺ πέρασαν τώρα στὴν αἰωνιότητα, μὰ ποὺ ἦσαν οἱ δημιουργοὶ καὶ πρωταγωνισταὶ τοῦ μεγαλουργήματος τοῦ Ἰταλοελληνικοῦ πολέμου...

—Ἀλήθεια, παπποῦ, ρώτησε σὲ μιὰ στιγμὴ ἡ Τασία. Οἱ Ἀρχαῖοι εἶχαν γιορτὲς Ἐθνικὲς ὅπως ἔχουμε ἐμεῖς σήμερα;

— Καὶ βέβαια εἶχαν, ἀπάντησε ὁ παπποὺς. Οἱ γιορτὲς ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες ἐκδηλώσεις τῆς ὠργανωμένης κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. Γιὰ τοῦτο θὰ βροῦμε τὶς γιορτὲς στὶς ἀρχὲς τῆς ἱστορίας.

— Τί θέλετε νὰ πῆτε μ' αὐτό; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

—Ὅτι ἀπὸ τὰ παλιὰ ἐκεῖνα χρόνια ποὺ ἔχουμε πληροφορίες γιὰ τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, τοὺς βρίσκουμε νὰ γιορτάζουν ... ἐξήγησε ὁ παπποὺς.

— Καὶ μὲ ποιὲς ἀφορμὲς γιόρταζαν; ρώτησε ὁ Γιῶργος.

— Θὰ μπορούσαμε νὰ κατατάξουμε τὶς ἀφορμὲς αὐτὲς σὲ τέσσαρες μεγάλες κατηγορίες καὶ κατὰ συνέπεια σὲ τέσσαρες κατηγορίες γιορτῶν: Τὶς γεωργικές, τὶς ἀστρονομικές, τὶς θεογονικὲς καὶ τὶς πολιτικές. Φαίνεται μάλιστα πὼς ἡ γεωργικὴ παραγωγὴ ἦταν ἡ πρώτη ἀφορμὴ γιὰ νὰ γιορτάσουν οἱ ἄνθρωποι. Ὁ Ἀριστοτέλης μάλιστα ὁ μεγάλος αὐτὸς Σταγειρίτης φιλόσοφος...

—Ἀλήθεια, παπποῦ, γιατὶ τὸν Ἀριστοτέλη, ποὺ ἔδρασε περισσότερο στὴν Ἀθήνα, τὸν λένε Σταγειρίτη;

— Γιατὶ γεννήθηκε, ἐξήγησε ὁ παπποὺς, στὰ Στάγειρα τῆς Μακεδονίας. Στὴν Ἀθήνα ὁ Ἀριστοτέλης ἦλθε σὲ ἡλικία μόλις 18 χρονῶν. Ὅπως λοιπὸν σᾶς ἔλεγα ὁ σοφὸς αὐτὸς Σταγειρίτης λέει σὲ κάποιο ἀπὸ τὰ συγγράμματά του, ὅτι οἱ Ἀρχαῖοι γιόρταζαν μόνον δυὸ ἑορτές. Μιὰ ἔπειτα ἀπὸ τὴν συγκομιδή, δηλαδὴ ἔπειτα ἀπὸ τὸν θερισμὸ καὶ τὸν ἀλωνισμὸ τοῦ σιταριοῦ, καὶ μιὰ ὕστερα ἀπὸ τὸν τρύγο. Ἔτσι ἔπειτα ἀπὸ τὶς δυὸ αὐτὲς δουλειὲς οἱ Ἀρχαῖοι τὸ ἔρριχναν ἔξω, καὶ γλεντοῦσαν· καὶ ταυτόχρονα εὐχαριστοῦσαν καὶ τὸ Θεό. Ἄλλες ἀφορμὲς γιὰ γιορτὲς ἦταν ἡ κίνηση τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἡ ἀνάγκη νὰ εὐχαριστήσουν τοὺς θεοὺς καὶ ἡ τετάρτη νὰ γιορτάσουν πρὸς τιμὴν τῶν Ἡρώων. Αὐτὲς οἱ τελευταῖες γιορτὲς ἐλέγοντο πολιτικές. Καὶ ἦσαν ἀκριβῶς οἱ γιορτὲς ποὺ ἐμεῖς σήμερα λέμε Ἐθνικές.

— Θεοποιοῦσαν τοὺς ἥρωάς τους οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες;

—Ὄχι, παιδιά μου! ἀπάντησε ὁ παπποὺς. Μὲ τὶς πολιτικές του γιορτὲς οἱ Ἀθηναῖοι τιμοῦσαν τοὺς ἄνδρες ποὺ σκοτώθηκαν γιὰ τὴν ἀγάπη τῆς πατρίδας τους καὶ τοῦ γένους τους. Δὲν τοὺς ἐλάτρευαν. Ἀλλὰ ἤθελαν μὲ τὶς γιορτὲς νὰ ἀποθανατίσουν τὸ ὄνομά τους καὶ νὰ τὸ τιμήσουν σύμφωνα μὲ τὴν ἀξία τῆς ἀρετῆς τους. Καὶ ξέρετε γιατὶ αὐτό; Γιατὶ οἱ Ἕλληνες, παιδιά μου, δὲν γονάτιζαν ποτὲ οὔτε ἔσκυβαν τὸ κεφάλι μπροστὰ στὰ ἀγάλματα ἢ τοὺς βωμοὺς τῶν ἀνθρώπων. Τὰ τιμοῦσαν δὲν τὰ λάτρευαν. Γιατὶ πίστευαν πὼς τὸ προσκύνημα καὶ ἡ λατρεία εἶναι ἐκδηλώσεις ποὺ ἀνήκουν στοὺς θεοὺς καὶ ὄχι στοὺς ἀνθρώπους.

—Ὑπῆρχαν τέτοιες γιορτὲς Ἐθνικές;

— Καὶ βέβαια. Ἦταν πολλές. Θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ γράψη γιὰ τὶς πολιτικὲς γιορτὲς τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων ὁλόκληρο σύγγραμμα. Μὰ σήμερα θὰ μποροῦσα νὰ σᾶς ἀναφέρω μερικές.

— Μὰ τὶς πιὸ καλές, εἶπε ὁ Γιῶργος.

— Θὰ σᾶς πῶ, κυρίως αὐτὲς ποὺ θυμάμαι, ἀγαπητά μου παιδιά, εἶπε μὲ καλωσύνη ὁ παπποὺς. Καὶ νά τώρα ποὺ θυμήθηκα τὰ ἀ γ ρ α ύ λ ι α.

— Καὶ τί ἦταν αὐτά; ρώτησε περίεργος ὁ Κωστάκης.

—Ἦταν γιορτὴ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τιμὴν τῆς Ἀγραύλου, τῆς θυγατέρας τοῦ Κέκροπα.

— Δὲν ἦταν, λοιπόν, παπποῦ, ἥρωες μόνον οἱ ἄνδρες, ἦταν καὶ οἱ γυναῖκες παρατήρησε μὲ κάποια περηφάνεια ἡ Τασία.

— Καὶ βέβαια, ἔκαμε ὁ παπποὺς! Ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν Ἀρχαιότητα μέχρι σήμερα, ἔχει νὰ ἐπιδείξη χιλιάδες ἡρωΐδες. Πόσες καὶ πόσες ἡρωΐδες δὲν ἔχουμε. Καὶ μήπως, παιδιά μου, ἡ Βασίλισσά μας, δὲν εἶναι μιὰ ἡρωΐδα, μέσα στὴ σύγχρονη Ἑλληνικὴ Ἱστορία. Ἀλλά, παιδιά μου, ἂς ξαναγυρίσουμε στὴν Ἄγραυλο. Ἡ ὡραία αὐτὴ βασιλοπούλα ζοῦσε στὴν Ἀθήνα, ὅταν ἐχθροὶ βάρβαροι ἔφτασαν γιὰ νὰ τὴν καταλάβουν! Οἱ Ἀθηναῖοι κινδύνευαν. Καὶ ρώτησαν τότε τὸ Μαντεῖο, τί πρέπει νὰ κάμουν γιὰ νὰ νικήσουν καὶ νὰ σωθοῦν! Καὶ ὁ χρησμὸς τοῦ Μαντείου ἔφτασε στὴν Ἀθήνα:

— Τότε μόνο θὰ σωθῆ ἡ πόλη, ὅταν ἕνας ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους θυσιασθῆ αὐθόρμητα γιὰ τὴν πατρίδα του.

Ἡ εὐγενικὴ βασιλοπούλα, ἡ Ἄγραυλος, ποὺ ἀγαποῦσε τὴν πατρίδα της ἀποφασίζει νὰ θυσιασθῆ ἐκείνη. Ἀνεβαίνει, λοιπόν, στὴν Ἀκρόπολη, καὶ ἀπὸ τὸ μεγαλείτερο ὕψος της κατακρημνίζεται ἄφοβα. Καὶ κομματιάζεται στοὺς πρόποδες τοῦ ἱεροῦ βράχου! Ἔτσι ἔδωσε τὴ ζωή της γιὰ τὴ ζωὴ τῆς ἀγαπημένης Πατρίδας.

Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι καθιέρωσαν γιὰ νὰ τιμήσουν τὴν αὐτοθυσία της τὰ Ἀγραύλια. Πάνω μάλιστα στὴν Ἀκρόπολη ἔχτισαν καὶ ναὸ πρὸς τιμὴ τῆς Ἀγραύλου. Καὶ στὸ ναὸ ἐκεῖνο ἔμειναν ἱέρειες — οἱ Ἀγραυλίδες — καὶ μπροστὰ σ' αὐτὲς οἱ Ἀθηναῖοι ἔφηβοι ὡρκίζονταν τὸ μεγάλο ἐκεῖνο ὅρκο γιὰ τὴν Πατρίδα. Ὡρκίζονταν δηλαδὴ πὼς θὰ ὑπερασπίζουν μέχρι τελευταίας τους πνοῆς τοὺς συμπολίτες τους, τὴ θρησκεία τους, τὴν Πατρίδα τους καὶ τοὺς νόμους της.

— Ὑπῆρχαν ἄλλες παρόμοιες;

— Καὶ βέβαια. Στὴν Αἴγινα ἐγίνονταν τὰ Αἰάκεια, πρὸς τιμὴν τοῦ Αἰακοῦ.

— Καὶ τί ἦταν ὁ Αἰακός, παπποῦ; ρώτησε ὁ Κωστάκης.

—Ὁ Αἰακὸς ἦταν γιὸς τοῦ Δία καὶ τῆς Αἰγίνης, ἀγαπητότατος στοὺς θεοὺς γιὰ τὴν ἀρετή του καὶ τὴ δικαιοσύνη του. Ὅταν μάλιστα μιὰ τρομερὴ ἐπιδημία ἐρήμωσε τὸ ὄμορφο νησὶ τοῦ Σαρωνικοῦ, ὁ Αἰακὸς προσευχήθηκε κι' ὁ Δίας, γιὰ χατῆρι τοῦ γιοῦ του μεταμόρφωσε ὅλα τὰ μυρμήγκια σὲ ἀνθρώπους.

— Τοὺς Μυρμιδόνας, εἶπε ὁ Γιῶργος.

—Ἀκριβῶς! συνέχισε ὁ παπποὺς.

— Μὰ ὁ Αἰακὸς δὲν ἦταν ἥρως. Δὲν σκοτώθηκε γιὰ τὴν πατρίδα του.

— Ναί! παρατήρησε ὁ παπποὺς. Μὰ οἱ Ἀρχαῖοι δὲν τιμοῦσαν τοὺς πολεμιστὲς μόνον. Ἀλλὰ ὅλους ἐκείνους ποὺ διακρινόνταν γιὰ τὴν ἀρετὴ καὶ δικαιοσύνη. Ἔχουμε ἀκόμη τὰ Αἰάντεια, γιορτὴ τῆς Σαλαμίνας καὶ τῆς Ἀττικῆς. Οἱ κάτοικοι τῆς Σαλαμίνας καὶ οἱ Ἀθηναῖοι γιόρταζαν πρὸς τιμὴν τοῦ Αἴαντα τοῦ Τελαμωνίου τοῦ γνωστοῦ ὁμηρικοῦ ἥρωα. Καὶ μάλιστα στὴν Ἀθήνα κατὰ τὸν πανηγυρισμὸ παρασκεύαζαν κι' ἕνα κρεββάτι μὲ πανοπλία πρὸς τιμὴν καὶ ἀνάμνηση τῆς ἀρετῆς τοῦ Αἴαντα. Μὰ θὰ μποροῦσα γιὰ σήμερα παιδιά μου νὰ τελειώσω ἂν σᾶς ἔλεγα γιὰ μιὰ περίφημη γιορτή, ποὺ εἶναι γνωστὴ ὡς «ἀγὼν τῶν ἀλεκτρυόνων».

— Καὶ τί θὰ πῆ αὐτό; ρώτησε μὲ περιέργεια ἡ Τασία.

— Κοκκορομαχία. Ἔβαζαν δηλαδὴ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς κοκκόρους νὰ πολεμήσουν μεταξύ τους.

—Καὶ γιὰ ποιὰ ἀφορμή; ρώτησε ὁ Γιῶργος.

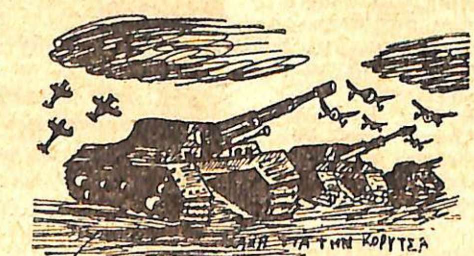
— Κάποτε, ἄρχισε νὰ διηγῆται ὁ παπποὺς, ὁ Θεμιστοκλῆς ἦταν ἀρχηγὸς ἑνὸς μεγάλου στρατιωτικοῦ σώματος τῶν Ἀθηναίων. Μὰ οἱ στρατιῶτες του δὲν ἦταν καὶ πολὺ πρόθυμοι γιὰ τὴ μάχη! Σὲ μιὰ στιγμὴ ὅμως ὁ Θεμιστοκλῆς εἶδε δυὸ κοκκόρους νὰ πολεμοῦν μεταξύ τους. Καὶ τότε γύρισε στὸ στράτευμα καὶ εἶπε στοὺς πολεμιστές του.

— Βλέπετε τοὺς εἶπε, πὼς ἀγωνίζονται αὐτοὶ οἱ δυὸ κοκκόροι, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ διεκδικήσουν τὴ Νίκη; Καὶ πολεμοῦν χωρὶς νὰ ἔχουν ἰδανικά. Δὲν πολεμοῦνε οὔτε γιὰ τὴν πατρίδα, οὔτε γιὰ τὰ πατρῷα ἱερὰ οὔτε γιὰ ἄλλο τίποτα.

Καὶ οἱ πολεμιστὲς ποὺ ἐμψυχώθηκαν ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῶν κοκκόρων ρίχτηκαν τότε στοὺς ἐχθρούς τους, καὶ τοὺς νίκησαν. Καὶ γιὰ ἀνάμνηση τοῦ γεγονότος αὐτοῦ οἱ Ἀθηναῖοι καθιέρωσαν τὸν ἀγῶνα τῶν ἀλεκτρυόνων.

Μὰ νομίζω πὼς εἴπαμε πολλὰ γιὰ τὰ παλιά. Ἂς μᾶς ἀπαγγείλη πρῶτος ὁ Κωστάκης τὸ ποίημα ποὺ θὰ πῆ στὴ γιορτὴ τοῦ σχολείου του...

Α. Κ. Μ.

ΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΡΥΤΣΑ

(Σκίτσο Στ. Χαροκόπη)

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ὁ Θάνος καὶ ἡ 28η Ὀκτωβρίου

Ἀπ' ὅλες τὶς φωτογραφίες ποὺ εἶχε στείλει σπίτι ὁ θεῖος τοῦ Θάνου, ὁ στρατιώτης, ποὺ εἶχε σκοτωθῆ στὸ Ἀλβανικό, στὴν μάχη τῆς Κορυτσᾶς, μιὰ ἔκανε ἰδιαίτερη ἐντύπωση στὸ παιδί. Ἦταν φωτογραφία μικρή, ἀπὸ ἐρασιτέχνη φωτογράφο παρμένη.

Παρίστανε τὸν θεῖο ὄρθιο πάνω στὰ χιόνια, μὲ τὰ στρατιωτικά του καὶ τὸ δίκοχο καὶ τὸ χοντρὸ πλεχτὸ στὸ λαιμό. Στὸ χέρι κρατοῦσε τὸ τουφέκι. Κι' ἀγνάντευε μακρυά, στὴν ἀντικρυνὴ βουνοκορφή...

Ὁ Θάνος δὲν τὸν θυμόταν τὸν θεῖο του. Ἦταν μικρὸ παιδί, στὴν κούνια πὲς ἀκόμη, ὅταν ἔφυγε ὁ θεῖος μὲ τ' ἄλλα παλληκάρια τοῦ χωριοῦ, νὰ πολεμήσουν τὸν ἐχθρὸ ποὺ εἶχε ριχτῆ νὰ σκλαβώση τὴν Ἑλλάδα.

Σὰν τὸ παραμύθι ἀναθυμόνταν ὁ Θάνος αὐτὰ ποὺ τοῦ εἶχε πῆ ὁ παπούς. Παραμύθι ἀπίστευτα συγκινητικό, παραμύθι ὡραῖο, γεμάτο ἐνθουσιασμό, ἔξαρση, νιᾶτα καὶ Ἑλλάδα!

Πῶς χτύπησε ἡ καμπάνα στὸ χωριό, πῶς διάβασε ὁ δάσκαλος σὰν μαζεύτηκαν τὸ διάγγελμα τοῦ Βασιλέως Γεωργίου καὶ τοῦ Μεταξᾶ μ' ἐκεῖνο τὸ ἀλησμόνητο ΟΧΙ, πῶς ὕστερα ξεκίνησαν ἀμέσως τὰ παιδιὰ νὰ πᾶνε νὰ ντυθοῦνε στὸ χακί...

Ὁ θεῖος τοῦ Θάνου, ἦταν ὁ πιὸ μικρὸς γυιός, ὁ χαϊδεμένος. Ὅτι εἶχε τελειώση τὴν ἀκαδημία καὶ εἶχε διοριστῆ δάσκαλος.

Ὁ παπποὺς διηγόνταν μὲ δακρυσμένα μάτια πῶς εἶχε ξενοδουλέψει ἀπὸ μικρὸς γιὰ νὰ μαζέψη τὰ λεφτὰ νὰ σπουδάση γιὰ δάσκαλος, γιατὶ ἀγαποῦσε τὰ γράμματα, τὰ παιδια καὶ τὴν Ἑλλάδα.

Κι' ἔπειτα ἦρθε ὁ πόλεμος ὁ Ἰταλοελληνικός, κι' ὁ θεῖος ἔφυγε, κι' ἔπεσε σὰν ἥρωας μπροστὰ στὴν Κορυτσᾶ.

Εἶχαν πολλὲς φωτογραφίες τοῦ θείου στὸ σπίτι. Ἦταν μιὰ ποὺ τὸν παράσταινε μικρὸ — νά, στὴν ἡλικία τοῦ Θάνου, στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ, μαζὶ μ' ἄλλα παιδιά. Τὴν εἶχε τραβήξει ἕνας ξένος περιηγητὴς ποὺ τὸν εἶχαν περιποιηθῆ στὸ σπίτι. Καὶ ἦταν καὶ μιὰ ἄλλη ποὺ τὴν εἶχε βγάλη στὴ σχολὴ ποὺ σπούδαζε γιὰ δάσκαλος. Καὶ μιὰ ἄλλη, ὅταν εἶχε τελειώση μὲ τοὺς συναδέλφους του.

Ἦταν ἕνα νέο ἀγόρι μὲ χαμογελαστό, ἀνοιχτόκαρδο πρόσωπο, καὶ μιὰ τούφα σγουρὰ καστανὰ μαλλιὰ στὸ μέτωπο. Τὴν ἴδια ποὺ εἶχε κι' ὁ Θάνος ὅταν δὲν τὸν κούρευαν μὲ τὴν ψιλή..

Ἦταν ἕνα παιδί, ἕνας ἔφηβος. ἕνας νέος ἄντρας ποὺ ἔμοιαζε μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους νέους τοῦ χωριοῦ.

Φεύγοντας, εἶχε ἀφήσει στὸ σπίτι τὰ βιβλία του, τὸ κυνηγετικό του τουφέκι, ἕνα σουγιὰ ποὺ μ' αὐτὸν σκάλιζε τὸ ξύλο καὶ ἔφτιανε ἕνα σωρὸ ὄμορφα σκαλιστὰ πραματάκια, καὶ τὸν σκύλο του τὸν Ἀλιό. Φεύγοντας, εἶχε ἀφήσει ζεστὴ τὴ θέση του στὸ σπίτι, λὲς καὶ θάλειπε δυὸ τρεῖς μέρες, κι' ὅλα μέσα στὸ σπίτι τὸν καρτεροῦσαν νὰ γυρίση τὸ γρηγορώτερο... Νὰ ξαναπιάση τὸν σουγιά, νὰ καθαρίση τὸ ὅπλο νὰ χαϊδέψη ξανὰ τὸ σκύλο...

Δὲν ξαναγύρισε ποτέ...

Πολέμησε κι ἔπεσε μπροστὰ στὴν Κορυτσᾶ τὴ μέρα ποὺ ἔπεφτε ἡ Κορυτσὰ στὰ χέρια τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ χτυποῦσε χαρούμενα σὰ νάταν Ἀνάσταση, καὶ οἱ γυναῖκες ἔκλαιγαν καὶ οἱ ἄντρες ἔδιναν τὰ χέρια δακρυσμένοι.

Ἦρθε τὸ μήνυμα, καὶ ἡ γιαγιὰ φύλαξε τὸ σουγιά, καὶ τὰ βιβλία στὴν κασέλα, κοντὰ στὰ ροῦχα του τὰ πολιτικά, κοντὰ στὰ λιγοστά, φτωχικὰ πραματάκια ποὺ ἦταν δικά του. Καὶ τυλίχτηκε πιὸ πολὺ στὴν μαύρη μπέρτα της, καὶ κατέβασε τὸ μαντήλι στὸ πρόσωπο, καὶ ζάρωσε κι' ἔσκυψε ἀκόμη πιὸ πολὺ ἀπὸ πρίν. Καὶ στὸν κομὸ ὁ παπποὺς σὲ ὄμορφη κορνίζα, ἔστησε τὴν φωτογραφία τοῦ θείου μὲ τὸ τουφέκι στὰ χέρια καὶ τὰ στρατιωτικά.

Αὐτὴ τὴν φωτογραφία κοιτάει σήμερα ὁ Θάνος, λὲς καὶ θέλει νὰ ξεδιαλύνη κάτι, ποὺ τὸ μυαλό του δὲν φτάνει γιὰ νὰ τὸ στοχαστῆ καλά...

Σήμερα, ποὺ εἶναι 28 Ὀκτωβρίου, καὶ ἡ Ἑλλάδα γιορτάζει τὴν ἐπέτειο τῆς ἡμέρας τοῦ ΟΧΙ, ὅπου γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ μιὰ καινούργια σελίδα δόξας προστέθηκε στὴν περίλαμπρη ἱστορία της...

Σ' ἐκείνη τὴν φωτογραφία μὲ τὰ στρατιωτικά, πῶς φαίνεται ἀλλοιώτικος ὁ θεῖος...

Μὲ τὸ ἕνα χέρι κρατάει τὸ τουφέκι, καὶ μὲ τὸ ἄλλο θαρρεῖς κι' ἀγκαλιάζει ὁλόκληρη τὴν Ἑλλάδα!... Καὶ πόσο σοβαρὸ εἶναι ἐκεῖ, τὸ νεανικὸ πρόσωπό του!

Κοιτάει καλὰ ὁ Θάνος τὴν φωτογραφία, καὶ σιγὰ σιγὰ θαρρεῖς καὶ ξεδιαλύνεται, καὶ γίνεται ἁπλὸ καὶ καθαρὸ αὐτὸ ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβη...

Πῶς δηλαδὴ μέσα σὲ λίγες μέρες, μέσα σὲ λίγες ὧρες, ἕνα ὁποιοδήποτε παιδὶ τῆς Ἑλλάδας, ἕνα ὁποιοδήποτε παλληκάρι ποὺ χτὲς κρατοῦσε τὸ ἀλέτρι, τὸ μολύβι, τὸ ἀμῶνι ἢ τὴ ροκάνα, παύει νὰ εἶναι ὁ ἀμέριμνος, ἀσυλλόγιστος νέος, γιὰ νὰ γίνη Ἥρωας, ὁ αἰώνιος φρουρὸς στὰ σύνορα, ὁ παντοτεινὸς ὑπερασπιστὴς τῆς πατρικῆς γῆς.... Κάποια θεϊκὴ σπίθα πρέπει νἄχουν μὲς στὴν ψυχή τους οἱ Ἕλληνες, τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδας, οἱ πολεμιστές της, γιὰ ν' ἀλλάζουν τόσο γρήγορα, γιὰ νὰ γίνονται τόσο γοργὰ ἀπὸ ἄνθρωποι κοινοί, ἡμίθεοι...

—Ἤθελε νὰ γίνη δάσκαλος ὁ θεῖος, γιατὶ ἀγαποῦσε τὰ παιδιὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα, συλλογίστηκε ὁ Θάνος. Ὅμως γιὰ νὰ γίνη δάσκαλος στὴν Ἑλλάδα, ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη πρῶτα ἡ Ἑλλάδα... Γιὰ τὴν Ἑλλάδα, γιὰ μᾶς τὰ παιδιὰ ποὺ μεγαλώνουμε σήμερα ἐλεύθερα καὶ περήφανα, γιὰ τὴν ἱστορία, γιὰ τὸ μέλλον, πότισε τὴν ἑλληνικὴ γῆ μὲ τὸ αἷμα του...

Ξανακοίταξε τὴ φωτογραφία ὁ Θάνος καὶ συλλογίστηκε:

— Δὲν πρόφτασε νὰ διδάξη στὰ παιδιὰ ἱστορία... Τὴν ἔφτιασε. Δὲν πρόφτασε ν' ἀναστήση τοὺς θρύλους. Ἔγινε ὁ ἴδιος θρύλος. Αὐτὸ εἶναι τὸ θαῦμα τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, ποὺ λέει ὁ παπούς. Αὐτὸ εἶναι τὸ θαῦμα τῶν τόσων μας πολέμων. Ἐγώ, ὁ ἄλλος, ὁ παρέκει, ὁ ὁποιοσδήποτε Ἕλληνας, ὅταν ἔρχεται ἡ ὥρα ἡ ἱερὴ νὰ πολεμήσωμε γιὰ βωμοὺς καὶ ἑστίες — γιὰ τὴν ἐλευθερία, τὴν πίστη καὶ τὸ σπίτι μας—παύομε νὰ εἴμαστε αὐτὸ ποὺ εἴμαστε ὡς χτές. Γινόμαστε ἄλλοι ἄνθρωποι ποὺ ξεχνᾶνε τὸν ἑαυτό τους γιὰ κάτι ποὺ τὸ τοποθετοῦν ψηλότερα ἀπὸ τὸν ἑαυτό τους. Ἔτσι διατηρεῖ αὐτὴ ἡ χώρα τὴν ἐλευθερία της. Ἔτσι νικάει κι' ἔτσι δοξάζεται .... Μόνο ποὺ αὐτὰ δὲν γίνονται χωρὶς θυσία καὶ χωρὶς πόνο Τίποτε μεγάλο δὲν γίνεται χωρὶς θυσία καὶ χωρὶς πόνο... Ἐκεῖνοι ποὺ φεύγουν, πολεμώντας, καὶ μπαίνουν σὰν ἥρωες, στὴν ἱστορία, κι' ἐκεῖνοι ποὺ μένουν καὶ θυμοῦνται καὶ πονοῦν, σὰν τὸν παποὺ καὶ τὴν γιαγιὰ ποὺ πάντα θὰ κλαῖνε τὸν λεβέντη τους, ὅλοι, ὅλοι, δίνουν τὰ χέρια γιὰ τὴ δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς Ἑλλάδας. Γι' αὐτὸ γιορτάζομε τὴν ἐπέτειο κάποιων ἡμερῶν σὰν τὴν 28 Ὀκτωβρίου. Γιατὶ κάτι τέτοιες μέρες μᾶς θυμίζουν τὰ χρέη μας πρὸς τοὺς ἀθάνατους νεκρούς μας, καὶ τὰ χρέη μας στὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδας ποὺ εἶναι στὰ χέρια μας!

Ὁ Θάνος στάθηκε λίγες στιγμὲς σὲ προσοχὴ μπροστὰ στὴ φωτογραφία τοῦ θείου. Ἐκείνη ποὺ τὸν παρίστανε στρατιώτη — μὲ τὸ ἕνα χέρι νὰ κρατάη τὸ τουφέκι καὶ μὲ τὸ ἄλλο τὴν Ἑλλάδα.

Σ' αὐτὴν τὴ στάση τὴν σοβαρὴ τὸν βρῆκε ὁ παπούς.

— Καταλαβαίνω τὶ συλλογίζεσαι παιδί μου, τοῦ εἶπε ἥσυχα, λὲς καὶ διάβαζε τὴ σκέψη του.

— Σήμερα παπού, κατάλαβα μόνος μου τὸ νόημα τῆς 28 Ὀκτωβρίου! εἶπε ὁ Θάνος...

— Τὸ νόημα κι' ἡ θύμηση τέτοιων ἡμερῶν ζῆ πάντα στὸ αἷμα τῶν Ἑλλήνων! ἔκανε ἀργὰ ὁ παπούς. Γι' αὐτὸ κι' οἱ τέτοιες μέρες ξαναζοῦνε, καὶ ἡ κάθε καινούργια ἑλληνικὴ γενιά, χαράζει στὴν Ἱστορία τὶς δικές της!

ΜΑΡΙΝΑ Κ.

ΣΚΙΤΣΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

1. Ντορεμῆς. 2. Ζελίνα. 3. Λυγερή. 4. Μελαψὴ Ἀφρικάνα. 5. Ἄλκης Ροδόπουλος. 6. Κορίτσι Νάϋλον. 7. Μαῦρος Πειρατής. 8. Ἡ ἀφεντομουτσουνάρα μου. 9. Μικρὴ Ποιήτρια. 10. Μυρσίνη. 11 Φωτοδότης. 12. Ντολορές. 13. Πονεμένη Τσιγγάνα. 14. Ἀηδονάκι. 15. Μπούλης.

(Σκίτσα τοῦ Ἐξάψαλμου)

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὰ ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ

Τοῦ Μελῆ Νικολαΐδη

Τὸ διήγημα αὐτὸ τοῦ κ. Μελῆ Νικολαΐδη γράφτηκε τὸ Νοέμβριο τοῦ 1940 καὶ δημοσιεύτηκε στὸ ἡμερολόγιο τῆς «Νεολαίας» τοῦ 1941. Εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸ δημιουργικὸ πατριωτισμὸ ποὺ κυριαρχοῦσε στὶς ψυχὲς ὅλων τῶν Ἑλλήνων — μικρῶν καὶ μεγάλων — κατὰ τὶς μεγάλες ἐκεῖνες στιγμὲς τοῦ 1940. Τὸ δημοσιεύουμε ὅπως εἶναι! Μπορεῖ κανεὶς νὰ ξενισθῆ ἴσως γιατὶ ὁ συγγραφέας μιλάει καὶ γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς «Νεολαίας» τῆς 4ης Αὐγούστου. Τὸ περιοδικὸ δὲν κομματίζεται. Οὔτε κάνει κανενὸς τὸν ἀπολογισμό. Ἁπλῶς ἀναφέρεται σὲ κάτι ποὺ εἶναι ἱστορικὴ ἀλήθεια: Πῶς οἱ νέοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὑπὸ τὴν καθοδήγηση τῆς ὀργανώσεως τους, ἔκαμαν πραγματικοὺς ἡρωϊσμούς, κι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ ἀμφισβητήση. Ὁ κ. Μελῆς Νικολαΐδης, δὲν ἔγραψε ἱστορία. Καὶ ὅμως ἡρωϊσμοὶ σὰν ἐκεῖνοι τοῦ Τάκη, ἦταν κάτι τὸ συνηθισμένο κατὰ τὴν ἐποχὴ ποὺ τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος εἶχε ἐγερθῆ σύσσωμο κατὰ τοῦ Ἰταλοῦ εἰσβολέα.

Ὅταν, γιὰ πρώτη φορά, ἡ γοερὴ καὶ διαπεραστικὴ κραυγὴ τῶν σειρήνων ξέσκισε καὶ δόνησε τὴν ἤρεμη ἀτμόσφαιρα, ὁ Χρῆστος, ἕνας νέος ψηλὸς κι' εὔρωστος, μὲ πρόσωπο ἀδρό, πυκνὰ μαῦρα μαλλιὰ καὶ φωτεινὰ μάτια, πετάχτηκε ἀπὸ τὸ μέσα δωμάτιο τοῦ δρόμου. Ὁ παπποὺς ἦταν κι' ὅλας στὸ παράθυρο καὶ κοίταζε ἔξω.

— Τί συμβαίνει, παπποῦ; ρώτησε.

— Οἱ Ἰταλοί! μουρμούρισε ἐκεῖνος. Μᾶς ἔχουν ἐπιτεθῆ.

Τὸ πρόσωπο τοῦ νέου συννέφιασε καὶ πῆρε μιὰ σοβαρὴ αὐστηρὴ ἔκφραση.

— Θἄχουμε, βέβαια, ἐπιστράτευση, εἶπε.

Ὁ παπποὺς ἔγνεψε: Ναί.

— Θὰ πάω νὰ παρουσιαστῶ.

Καὶ κινώντας νὰ πάη μέσα, εἶδε στὴν πόρτα τῆς κάμαρας νὰ στέκη ἀμίλητη, ἀκίνητη κι' ἄσπρη, σὰν πετρωμένη ἡ μητέρα του, καὶ πίσω ἀπ' αὐτήν, τὸ ἀκτένιστο καὶ χλωμὸ πρόσωπο τοῦ Τάκη, τοῦ μικροῦ του ἀδελφοῦ.

Πλησίασε, βιαστικά, τὴ μητέρα του καὶ τὴ φίλησε στὸ μάγουλο, ἐνῶ ἐκείνη, χωρὶς νὰ μετακινηθῆ, νὰ τοῦ ἀνταποδώση τὸ φιλί, τοῦ πῆρε καὶ τοὔφιξε σιωπηλὰ τὸ μπράτσο. Ὕστερα ἔμπηξε τὰ δάχτυλα του μέσα στ' ἀτίθασα μαλλιὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, τ' ανακάτεψε ἀλαφρὰ καὶ μπῆκε στὸ μέσα δωμάτιο.

Ὁ παπποὺς κάθησε στὸν καναπέ! Ἡ μητέρα προχώρησε ἀργὰ στὸ παράθυρο καὶ προβάλλοντας τὰ χέρια, σὰν γιὰ ν' ἀμυνθῆ, νὰ ἐμποδίση τὸ ἄγριο οὔρλιασμα τῆς σειρήνας, ἔκλεισε τὰ τζάμια καὶ ἐκάθησε βαρειὰ σ' ἕνα κάθισμα.

— Τί στέκεις ἐσὺ ἐκεῖ; εἶπε σὲ τόνο τρυφερὸ κι' ἀνήσυχο στὸ μικρό της γιό. Θὰ κρυώσης μὲ τὶς πιτζάμες καὶ θὰ μ' ἀρρωστήσης. Πήγαινε νὰ ντυθῆς.

Ἐκεῖνος χωρὶς νὰ ἀποκριθῆ, τὴν πλησίασε κι' ἀκούμπησε στὸ πλευρό της. Ἐκείνη ἅπλωσε τὸ χέρι καὶ τύλιξε τὴ μέση του. Ἦταν ἕνα ἀδύνατο παιδί, μὲ πρόσωπο μαραμένο καὶ μάτια μεγάλα.

Καχεκτικὸ καὶ φιλάσθενο, καθὼς ἦταν ,εἶχε πάντα τὴν ἰδιαίτερη φροντίδα καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ὅλων μέσα στὸ σπίτι. Ἂν καὶ ἦταν πιὰ 16 χρονῶν, ἡ μητέρα του τὸν περιποιόταν, τὸν προφύλαγε καὶ τοῦ φερνόνταν σὰν νὰ ἦταν μικρὸ παιδάκι. Νὰ μὴν ἱδρώση, νὰ μὴν κρυώση, νὰ μὴν κουραστῆ. Νὰ ντύνεται βαρειά, νὰ τρέφεται γερά, νὰ μὴν τοῦ λείπουν τὰ δυναμωτικὰ καὶ τὰ φάρμακα. Νὰ μὴν τοῦ λείπει ὁ γιατρός. Γιατὶ τὸ παιδὶ εἶχε μιὰ μεγάλη εὐπάθεια πού, μ' ὅλες τὶς προφυλάξεις, ἀρρωστοῦσε μὲ τὸ παραμικρό.

Ὁ Τάκης ἔτρεξε νὰ σηκώση τὴν πληγωμένη γυναίκα...

Τὴν ἴδια εὐπάθεια καὶ εὐαισθησία εἶχε καὶ στὸ χαρακτῆρα του. Ἀπὸ τὴ μία δειλό, ἄβουλο, συμμαζεμένο, ἀπὸ τὴν ἄλλη εὐερέθιστο, στρυφνό, ἐγωϊστικό. Κλεισμένο πάντα στὸν ἑαυτό του, δὲν ἔκανε φίλους, δὲν ἔπαιζε ποτὲ στὸ δρόμο. Οἱ δικοί του, ξέροντας πὼς στὴν πρώτη παρατήρηση, στὴν πρώτη ἄρνηση, θὰ ἐκνευριζόταν καὶ θὰ ὑπόφερνε, ὑποχωροῦσαν στὶς ἰδιοτροπίες του καὶ τοῦ ἔκαναν τὰ θελήματα του. Καὶ ὅμως ἐκεῖνο ἔμενε πάντα ἀγέλαστο, λυπημένο καὶ μελαγχολικό! . . .

Ἡ μητέρα του ἀποτράβηξε τὸ χέρι ἀπὸ τὴ μέση του καὶ τοῦ ξανάπε νὰ πάη νὰ ντυθῆ. Μὰ ἐκεῖνος στάθηκε σιωπηλὸς λίγες στιγμές, κι' ὕστερα, μὲ φωνὴ χαμηλή, ρώτησε:

— Ὁ Χρῆστος θὰ πάη στὸν πόλεμο, παπποῦ;

— Ναί.

Οἱ σειρῆνες εἶχαν σταματήση καὶ μιὰ σιωπὴ γεμάτη ἀπὸ ζεστὰ καρδιοκτύπια καὶ γοργὲς καὶ ἀνακτωμένες σκέψεις γέμισε τὸ δωμάτιο. Στὸ διπλανὸ ἀκούονταν τὰ βαρειὰ πατήματα τοῦ Χρήστου ποὺ σὲ λίγο φάνηκε ντυμένος κι' ἕτοιμος. Ὁ παπποὺς σηκώθηκε. Ἡ μητέρα ἔμεινε ἀκίνητη. Ὁ μικρὸς ἀδελφὸς ἀποτραβήχτηκε στὴ γωνιὰ καὶ ἀκούμπησε στὸ τραπέζι.

— Ἡ ὥρα ἡ καλὴ παιδί μου, εἶπε ὁ παπποὺς, σφίγγοντας του τὸ χέρι. Στὸ καλὸ καὶ ὁ Θεὸς μαζί σου. Καὶ τοῦ χτύπησε ἁπαλὰ τὴν πλάτη.

Ὁ Χρῆστος πλησίασε τὴν μητέρα του, ποὺ καθισμένη πάντα τὸν ἔκαμε νὰ σκύψη καὶ κράτησε μέσα στὶς παλάμες της τὸ κεφάλι του, σιωπηλὴ λίγες στιγμές. Ὕστερα τοῦ φίλησε τὰ μαλλιά, τὸ μέτωπο, τὰ μάγουλα, πάλι τὰ μαλλιά, κι' ἀκούμπησε τὸ μάγουλο της στὸ δικό του. Ὁ Χρῆστος ἔννοιωσε τὸ ρῖγος τῆς κρύας ἐπαφῆς της καὶ τὸ τρέμουλο τῶν χεριῶν της. Τὰ πῆρε στὰ δικά του καὶ τὰ φίλησε ἐπανειλημμένα.

Σηκώθηκε, πῆγε στὸν Τάκη, τὸν σήκωσε στὰ χέρια καὶ τὸν ἔκανε νὰ καθήση στὴν ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ. Καὶ κρατώντας τον ἀκόμη κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες, τὸν κοίταξε στὰ μάτια καὶ τὸν φίλησε στὸ μέτωπο.

— Μὰ ἐσὺ τρέμεις, τοῦ εἶπε. Κρυώνεις;

— Ὄχι. Δὲν κρυώνω.

— Πήγαινε νὰ ντυθῆς, τοῦ ξανάπε, κατεβάζοντας τον μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἀπὸ τὸ τραπέζι. Καὶ ξανακοιτάζοντας μὲ μιὰ γρήγορη ματιὰ ὅλους, εἶπε βιαστικά:

(Συνέχεια στὴ σελίδα 583)

ΜΕ ΤΗ ΔΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΑΘΙ

163 Ἡ φυγὴ τοῦ Δαρείου συνεχιζόταν μέρες πολλὲς στὰ ἐνδότερα τῆς ἀπέραντης χώρας του. Ὁ πανικὸς κι' ἡ ντροπὴ τὸν οἰστρηλατοῦσαν. Ἄκουε τὸ χτύπο ἀπὸ τὰ πέταλα τῶν ἀλόγων του καὶ τὸ σάλαγο τῶν ἀτάκτων στρατιωτῶν του καὶ νόμιζε πὼς ξωπίσω του κάλπαζε ὁ νικητής.

Ἄξαφνα, εἶδε μπροστά του τὸν ἀφρισμένο Εὐφράτη. Μονάχα, πέρα ἀπ' τὸ ρεῦμα του, θἄταν ἀσφαλής. Πέρασε τὸ ποτάμι, γκρέμισε τὶς γέφυρες καί, κατάκοπος καὶ γεμάτος ντροπή, κατασκήνωσε πίσω ἀπ' τὴν ὄχθη του. Μόλις ἔστησαν μιὰ σκηνὴ πρόχειρη γι' αὐτόν, ζήτησε νὰ γράψη στὸ γιὸ τοῦ Φιλίππου.

164 Ἡ ἀγωνία κατάτρωγε τὴν ψυχή του. Ἡ μάνα του, ἡ Σισύγαμβρη κι' ἡ γυναίκα του, ἡ βασίλισσα Στάτειρα, ἡ πιὸ ὄμορφη ἀπὸ τὶς Περσίδες, ἡ κόρη του, κι' ἀκόμα ὁ γιὸς καὶ διάδοχός του, βρίσκονταν τώρα στὰ χέρια τοῦ δορυκτήτορα. Κι' αὐτός, τοὺς εἶχε ἐγκαταλείψει, μὲ τὴ φυγή του.

Ἀλήθεια ντρεπόταν! Κι' ὅμως, καθὼς σύντασσε τὴν ἐπιστολὴ στὸν Ἀλέξανδρο, ἡ μορφή του ξανάπαιρνε τὴν παλιὰ περηφάνεια της. Ζητοῦσε σὰ βασιλιὰς νὰ τοῦ δώσουν πίσω τοὺς αἰχμαλώτους καὶ πρότεινε στὸν Ἀλέξανδρο συμμαχία κι' εἰρήνη, καθὼς καὶ τὸ χέρι τῆς κόρης του.

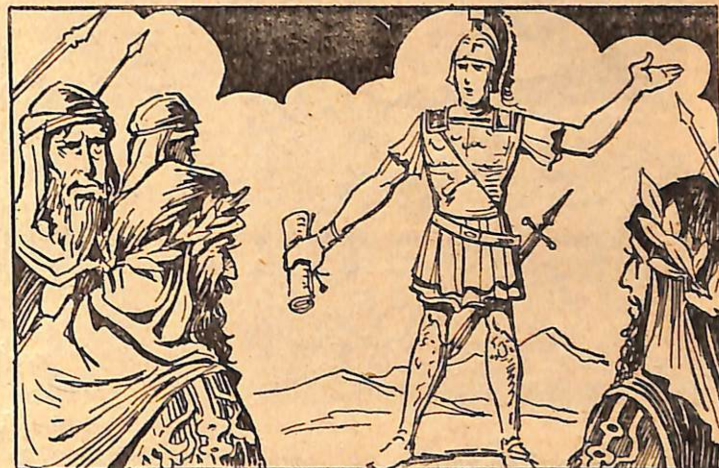

165 Ὁ Ἀλέξανδρος, ὅταν πῆρε τὸ γράμμα, φώναξε τοὺς ἑταίρους καὶ στρατηγοὺς καὶ τοὺς ἀνακοίνωσε τοῦ Δαρείου τοὺς ὅρους. Τότε ὁ γέρος πιὰ στρατηγὸς Παρμενίων εἶπε τὴ γνώμη του θαρρετά:

— Ἂν ἤμουν Ἀλέξανδρος, θὰ δεχόμουν τοὺς ὅρους τοῦ Δαρείου, σταματώντας τὸν πόλεμο που δὲν ξέρει κανένας ποτὲ τὸ τέλος του.

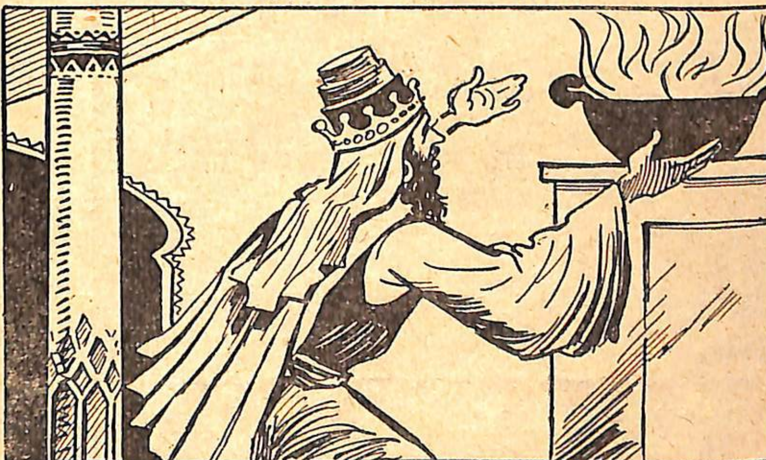
Ὁ Ἀλέξανδρος τρόμαξε μὲ τὰ λόγια τοῦ στρατηγοῦ. Θὰ μποροῦσαν νὰ ἔχουν ἀπήχηση ἄσχημη καὶ στοὺς ἄλλους. Καὶ θύμωσε τόσο ποὺ εἶπε πικρά, μὰ γαλήνια, στὸν παλαίμαχο στρατηγό.

— Μὰ κι' ἐγὼ θὰ δεχόμουν... ἂν ἤμουνα Παρμενίων.

166 Ξεχνᾶ ὁ Δαρεῖος, τοὺς εἶπε, πὼς φεύγοντας ἄνανδρα, ἔχασε τὸ δικαίωμα νἄναι βασιλιάς. Πέστε του πώς, ἂν ἐπιμένη νὰ φορῆ τὸ στέμμα, πρέπει νὰ μείνη νὰ πολεμήση μαζί μου γι' αὐτό. Δὲ θέλω μέρος τῆς ἐξουσίας του, παρὰ ὅλο του τὸ βασίλειο. Ἕνας, εἶναι ὁ ἥλιος στὸν οὐρανό, κι' ἕνας θἆναι ὁ Κύριος τῆς Ἀσίας.

Ὅσο γιὰ τὴν κόρη του τὴν παντρεύομαι ὅταν θέλω, ἀφοῦ τὴν ἔχω αἰχμάλωτη στὸ στρατόπεδό μου. Μά ἂς μὴν ἔχη γι' αὐτὸ στενοχώρια. Σέβομαι τοὺς θεούς. Ἡ γυναίκα, ἡ μάνα κι' ἡ κόρη τοῦ Δαρείου, ζοῦν στὸ στρατόπεδο τοῦ Ἀλεξάνδρου, μ' ὅλες τὶς τιμὲς ποὺ τοὺς ἀξίζουν.

167 Παίρνοντας ὁ Δαρεῖος τὸ γράμμα τοῦ νικητῆ ἔμεινε ὧρες συλλογισμένος. Ἀληθινὸ μεγαλεῖο κλειοῦσαν τὰ λόγια του! Ἡ καρδιά του εἶχε σχεδὸν γαληνέψει γιατὶ κι' οἱ πρέσβεις τοῦ ἔφεραν μήνυμα ἀπ' τὴ Στάτειρα πὼς περνοῦσε βασιλικὰ καὶ τὴ σέβονταν ὅλοι οἱ Μακεδόνες.

Γονάτισε τότε ὁ ἡττημένος καὶ προσευχήθηκε ἔτσι στοὺς θεούς.

— Θεοὶ Γενέθλιοι, ποὺ κυβερνᾶτε τὶς ἐξουσίες στὴ γῆ καὶ στὸν οὐρανό, δῶστε νὰ ξαναστήσω ὀρθὴ τὴν Περσία! Μ' ἂν εἶναι γραμμένο νὰ σβύση τὸ κράτος μου καὶ ν' ἀλλάξη κύριο ἡ Ἀσία, κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρο, ἂς μὴν ἀνεβῆ στὸν τρισένδοξο θρόνο τοῦ Κύρου.

168 Αὐτὴ ἦταν ἡ δύναμη τοῦ Ἀλέξανδρου: Νὰ νικᾶ καὶ νὰ κατακτᾶ ὄχι μόνο τὶς χῶρες, μὰ καὶ τὶς καρδιὲς τῶν ἐχθρῶν του.

Ξαναβρίσκοντας ὁ Δαρεῖος τὸν ἑαυτό του πρόσταξε νὰ γίνουν μεγάλες ἑτοιμασίες γιὰ τὴν ὑπέρτατη τρίτη μάχη.

Ἀπ' τὰ πέρατα τῆς Περσίας κίνησαν στρατοὶ ἀπὸ κάθε φυλή.

Ὁ Ἀλέξανδρος μάθαινε τὰ πάντα κι' ὅλοι περίμεναν πὼς θὰ πήγαινε νὰ προλάβη ἀπροετοίμαστο τὸ Δαρεῖο. Μὰ κεῖνος προτίμησε νὰ τοῦ κλείση τὸ δρόμο τῆς θάλασσας, κυριεύοντας τὴ Φοινίκη καὶ φτάνοντας ὡς τὴ χώρα τοῦ Νείλου.

(Συνεχίζεται)

Γύρω ἀπ' τὸν Ἀθλητισμό

ΤΟ ΑΓΓΛΙΚΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

Στὴν Ἀγγλία τὸ ποδόσφαιρο παρουσιάζει τεράστια ἀνάπτυξη. Κάθε Σάββατο — ἡμέρα ποὺ διεξάγονται τὰ μὰτς— στὰ διάφορα γήπεδα τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου συγκεντρώνονται χιλιάδες φιλάθλων.

Στὴν Ἀγγλία ὑπάρχουν 22 ὁμάδες Α΄ κατηγορίας, ἄλλες τόσες δευτέρας καὶ 48 τρίτης, ποὺ εἶναι χωρισμένες σὲ δύο ὁμίλους (Βόρειο καὶ Νότιο).

Ἐπίσης ὑπάρχουν καὶ 16 ὁμάδες Α΄ κατηγορίας καὶ 16 δευτέρας στὴν Σκωτία. Δηλαδὴ συνολικὰ 120 μετέχουν κάθε χρόνο στὰ διάφορα τοπικὰ πρωταθλήματα. Αὐτὲς βέβαια εἶναι οἱ ἐπαγγελματικὲς ὁμάδες. Γιατὶ ὑπάρχει ἀκόμη ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς ἐρασιτεχνικῶν ὁμάδων ποὺ μετέχουν σ' ἕνα δικό τους ξεχωριστὸ πρωτάθλημα.

Παρὰ τὸν σημαντικὸ αὐτὸ ἀριθμὸ τῶν ἐπαγγελματικῶν ὁμάδων θὰ πρέπει νὰ τονισθῇ τὸ ἑξῆς: Στὴν Ἀγγλία ὅλες οἱ ὁμάδες ἀπὸ ἀπόψεως ἀξίας θεωροῦνται τῆς αὐτῆς δυναμικότητος. Κι' αὐτὸ γιατὶ ὅλοι οἱ σύλλογοι διαθέτουν σ' ὅποια κατηγορία κι' ἂν ἀνήκουν ἱκανοὺς καὶ διεθνεῖς παῖκτες. Αὐτὸ ἀποδεικνύεται μὲ τὴν συγκρότηση τῆς Ἐθνικῆς Ἀγγλίας στὴν ὁποία καλοῦνται παῖκτες καὶ ἀπὸ σωματεῖα Β΄ καὶ Γ΄ κατηγορίας. Φυσικὰ γιὰ νὰ ἀποκτήσουν τέτοιους ἄσσους τοῦ ποδοσφαίρου τὰ σωματεῖα πληρώνουν τεράστια ποσά. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀποτελεῖ πρόβλημα στὴν Ἀγγλία. Γιατὶ ἀκόμη καὶ τὰ σωματεῖα τῆς Γ΄ κατηγορίας ἔχουν χιλιάδες ὀπαδοὺς καὶ διαθέτουν ὡραιότατα καὶ εὐρύτερα γήπεδα. Ἀρκεῖ νὰ σκεφθῇ κανεὶς ὅτι ἀπὸ τὶς 22 ὁμάδες Γ΄ κατηγορίας τοῦ Νοτίου ὁμίλου οἱ πέντε διαθέτουν ἰδιόκτητα γήπεδα γιὰ 40 ἕως 50 χιλιάδες θεατές, ὀκτὼ γιὰ περισσοτέρους ἀπὸ 30 χιλιάδες καὶ μόνον τριῶν τὰ γήπεδα δὲν χωροῦν περισσότερους ἀπὸ 20 χιλιάδες θεατές! Στὴν Α΄ κατηγορία ὀκτὼ ὁμάδες ἔχουν γήπεδα γιὰ 70.000 θεατές, ἐνῶ μόνον δύο δὲν ὑπερβαίνουν τὶς 50.000. (Γιὰ σύγκριση ἀναφέρουμε πὼς τὸ γήπεδο τοῦ Παναθηναϊκοῦ χωρᾶ 20.000 καὶ τοῦ Ποδηλατοδρομίου 10.000).

Ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως οἱ διάφοροι σύλλογοι στέκουν περίφημα. Πάντα στὸ τέλος τῆς σαιζὸν κλείνουν τὸ ταμεῖο τους μὲ ἕνα καλὸ ἐνεργητικό.

Τὰ γήπεδα τῆς Ἀγγλίας ἔχουν ἐξέδρες σκεπαστὲς καὶ μὲ δύο πατώματα. Τὸ γήπεδο — ὅπως σ' ὅλο σχεδὸν τὸν κόσμο — ἔχει κάτω χόρτο καὶ αὐτὸ γιὰ νὰ διευκολύνωνται οἱ παῖκτες στὸ κοντρολάρισμα τῆς μπάλλας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν θεατῶν ποὺ παρακολουθοῦν τοὺς ἀγῶνες εἶναι πολὺ μεγάλος.

Κι' αὐτὸ γιὰ δυὸ λόγους: Πρῶτα βέβαια γιατὶ οἱ Ἄγγλοι λατρεύουν κυριολεκτικὰ τὸ ποδόσφαιρο. Καὶ δεύτερον γιατὶ τὸ εἰσιτήριο εἶναι προσιτὸ σὲ ὅλους.

Ἡ τιμή του εἶναι 2.500 περίπου δραχμές.

Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ὡρισμένες ἀριθμημένες θέσεις ποὺ στοιχίζουν 20.000 δραχμ.

Οἱ Ἀγγλικοὶ ποδοσφαιρικοὶ σύλλογοι πληρώνουν κάθε χρόνο τεράστια ποσὰ γιὰ τὴν ἀπόκτηση καλῶν παικτῶν.

Οἱ μισθοὶ τῶν ποδοσφαιριστῶν δὲν εἶναι πολὺ μεγάλοι. Ἕνας παίκτης τῆς Α΄ κατηγορίας παίρνει 10 λίρες τὸν μῆνα. Ἔχει ἐπίσης ἕνα δῶρο γιὰ κάθε ἀγῶνα. Δύο λίρες ἂν ἡ ὁμάδα κερδίσῃ καὶ μία ἂν ἔρθῃ ἰσόπαλη.

Ι.Β.

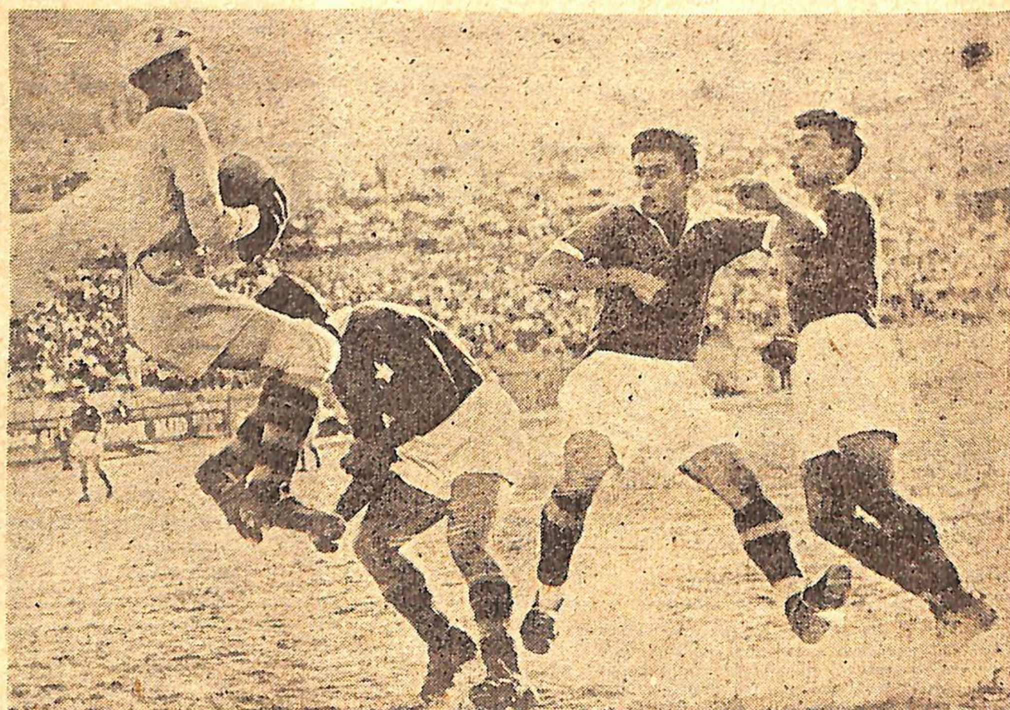
Μονομαχία κυνηγοῦ — γκολκήπερ.

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΕΤΕ...

...Παγκόσμιο ρεκὸρ στὸν Μαραθώνιο δρόμο δὲν ὑπάρχει λόγῳ τῶν διαφορετικῶν συνθηκῶν τοῦ ἐδάφους ἐπάνω στὸ ὁποῖο τελεῖται κάθε φορὰ τὸ ἀγώνισμα.

... Τὸ ρεκὸρ εἰς τὸ ἅλμα ἐπὶ κοντῷ κατέχει ἀπὸ τὸ 1942 ὁ ἀμερικανὸς Γουώρμερνταμ μὲ 4 μ. 77.

...Στοὺς ὀλυμπιακοὺς περιλαμβάνονται 9 ἀγωνίσματα γυναικῶν ποὺ εἶναι τὰ ἑξῆς: 100 μ. 200 μ. 80 μ. μετ' ἐμπο-

Ὁ τερματοφύλακας παρὰ τὴν πίεση τοῦ ἀντιπάλου κυνηγοῦ «μπλοκάρει» γερὰ τὴν μπάλλα.

δίων, σφαιροβολία, δισκοβολία, ἀκοντισμός, 4Χ100 μ.

... Τὸ ἀγώνισμα τοῦ γουῶτερ - πόλο περιελήφθη στὸ πρόγραμμα τῶν ὀλυμπιακῶν ἀγώνων τὸ 1908.

Ἀπὸ τὸ 1908 καὶ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, ἡ Μεγάλη Βρεταννία κατεῖχε τὰ σκῆπτρα εἰς τὸ ἀγώνισμα αὐτό. Ἔτσι εἶχε σειρὰν ἐπιτυχιῶν εἰς τὴν Ὀλυμπιάδα τοῦ 1908 τοῦ 1912 καὶ εἰς τὴν α´ Ὀλυμπιάδα μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον, εἰς τὴν Ἀμβέρσαν. Ἡ πρώτη ἀποτυχία τῆς Μεγάλης Βρεταννίας εἰς τὸ οὐῶτερ - πόλο ἦταν εἰς τὴν Ὀλυμπιάδα τῶν Παρισίων τὸ 1924. Τότε ἡ ὁμὰς ὑδατοσφαιρίσεως τῆς Ἀγγλίας ἀπεκλείσθη ἀπὸ τὸν α´ γῦρο. Εἰς τὴν Ὀλυμπιάδα τοῦ Ἄμστερνταμ (1928) ἡ Ἀγγλία ἡττήθη εἰς τὸν ἡμιτελικὸν μὲ 8—5 ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, ἡ ὁποία καὶ ἀνεδείχθη τελικῶς νικήτρια, ἐπιβληθεῖσα εἰς τὸν τελικὸν τῆς Οὐγγαρίας μὲ 5—2. Ἀπὸ τοῦ ἔτους αὐτοῦ μέχρι σήμερον τὰ σκῆπτρα εἰς τὸ ἀγώνισμα κατέχουν αἱ ἐθνικαὶ ὁμάδες τῆς Οὐγγαρίας καὶ Γερμανίας. Κατὰ τὴν Ὀλυμπιάδα τοῦ Λονδίνου τὸ 1948, ἡ ὁμὰς τῆς Ἰταλίας ἐπεβλήθη ὅλων τῶν φημισμένων ἀντιπάλων της καὶ κατέκτησε τὸν Ὀλυμπιακὸν τίτλον. Δευτέρα ἦρθε ἡ Οὐγγαρία καὶ τρίτη ἡ Ὀλλανδία.

Στὴν ὀλυμπιάδα τοῦ 1952 ὡς γνωστὸν τὸν τίτλον ἐκέρδισε ἡ ὁμὰς τῆς Οὐγγαρίας.

... Τὰ βάρη καὶ οἱ διαστάσεις τῶν διαφόρων ἀθλητικῶν ὀργάνων εἶναι οἱ ἑξῆς:

ΑΚΟΝΤΙΑ: Ἀνδρῶν: μῆκος 2.60 μ. βάρος 800 γραμμάρια. Ἐφήβων: μήκ. 2.40 μ. βάρ. 700 γραμ. Γυναικῶν: μῆκ. 2.20 μ. βάρ. 600 γραμ. ΔΙΣΚΟΙ: Ἀνδρῶν: περιφέρεια 220 χιλιοστά, βάρος 2 κιλά. ΛΙΘΟΙ: Ἀνδρῶν: 5 ὀκάδες. Ἐφήβων 4 ὀκάδες. Παίδων: 3 ὀκάδ. ΣΦΑΙΡΑΙ: Ἀνδρῶν: 7.257 χιλιόγρ. Ἐφήβων, 5.440 χιλιόγρ. Γυναικῶν: 4 χιλιόγρ. Παίδων: 3.600 χιλιόγρ. ΣΦΥΡΑ: Ἀνδρῶν: 7.257 χιλιόγρ. ΕΜΠΟΔΙΑ: Τῶν 110 μέτρων: ὕψος: 1.067 μ. Τῶν 200 μ. 0.762 μ. Τῶν 400 μ. 0.914. Γυναικῶν: τῶν 80 μ. 0.914 μ. ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΝ: Περιφέρεια: 68 - 71 ἑκατοστά. Βάρος 127 - 141 δράμια. ΒΟΛΛΕΫ: Περιφ. 65 - 68 ἑκ. βάρος μέχρι 106 δράμια. ΜΠΑΣΚΕΤ - ΜΠΩΛ: 75 - 80 ἑκατοστά. Βάρος 178 - 203 δράμια.

Ο ΔΡΟΜΕΥΣ

Ποιὸ ἄραγε ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος συντελεῖ στὴν μεγαλύτερη ἀπόδοση τοῦ ἀθλητῆ καὶ ἰδιαίτερα τοῦ δρομέως. Νά μία ἐρώτηση ποὺ ἀσφαλῶς θὰ ἀπασχόλησε κάθε φίλαθλο.

Τὰ χέρια λοιπὸν τὰ πόδια ἢ τὸ σῶμα βοηθοῦν τὸν ἀθλητὴ στὴν προσπάθειά του νὰ ἐπιτύχη ρεκόρ. Καὶ ἀκόμη πιὸ ἁπλᾶ: Ὁ ἀθλητὴς τρέχει μὲ τὰ πόδια μὲ τὰ... χέρια ἢ μὲ τὸ σῶμα;

Ἀσφαλῶς θὰ ἀπαντήση καθένας πὼς ὁ δρομεὺς τρέχει ἁπλούστατα μὲ τὰ πόδια.

Καὶ βέβαια ὁ ἀθλητὴς τρέχει μὲ τὰ πόδια. Χωρὶς αὐτὸ ὅμως νὰ σημαίνη ὅτι τὰ πόδια τοῦ ἀθλητῆ εἶναι τὸ βασικώτερο γιὰ τὴν δημιουργία ἑνὸς ρεκόρ.

Ἀμερικανὸς προπονητὴς εἶπε τὰ ἑξῆς: «Ἕνας ἀθλητὴς τρέχει μὲ τὰ χέρια, ἀγωνίζεται μὲ τὰ πόδια καὶ κερδίζει μὲ τὴν καρδιά».

Καὶ σ' αὐτὸ ἔχει ἀπόλυτο δίκηο.

Γιατὶ τὰ χέρια καὶ ἡ καρδιὰ ἑνὸς ἀθλητῆ εἶναι τὰ μέρη τοῦ σώματος ποὺ ἀποτελοῦν τὴ βάση γιὰ τὴν καλύτερη ἀπόδοσή του.

Ἡ δυνατὴ κίνηση τῶν χεριῶν καὶ ὁ συγχρονισμὸς τῶν κινήσεων εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα σημεῖα ποὺ πρέπει νὰ προσέξη κάθε ἀθλητής. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ἡ προπόνηση τῶν μεγάλων ἀθλητῶν ἀποβλέπει στὸ δυνάμωμα τῶν χεριῶν πρᾶγμα ποὺ θὰ ἔχη σὰν ἀποτέλεσμα τὴν γενικὴ βελτίωση τῆς ἀποδόσεώς του.

ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΑΙ

Ἀρκετὰ παιδιὰ μὲ γράμματά τους στὴ στήλη αὐτὴ ἐζήτησαν νὰ δημοσιεύσουμε ἕνα πλήρη κατάλογο ὅλων τῶν Ὀλυμπιονικῶν ἀπὸ τὸ 1896 μέχρι φέτος.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ δημοσίευση αὐτοῦ τοῦ καταλόγου ἀπαιτεῖ πολὺ χῶρο ἀρχίζουμε ἀπὸ σήμερα νὰ δημοσιεύουμε ὡρισμένα ἀγωνίσματα. Σὲ μερικὰ τεύχη θὰ ἔχουν ἀποκτήσει οἱ ἀναγνῶστες μας τὸν κατάλογο ὅλων τῶν ὀλυμπιονικῶν.

Σήμερα θὰ δημοσιευθοῦν τὰ ἀγωνίσματα τοῦ δρόμου 10.000 μ., τοῦ ἅλματος εἰς ὕψος καὶ τοῦ ἅλματος εἰς μῆκος.

ΔΡΟΜΟΣ 10.000 ΜΕΤΡΩΝ

1912: Κολεμάϊνεν (Φινλανδία) 31´20´´8)10. 1929: Νοῦρμι (Φινλανδία) 31´ 46´´ 8)10. 1924: Ριτόλα (Φινλανδία)30´ 25´´2)10. 1928: Νοῦρμι (Φινλανδία) 30´28´´8)10. 1932: Κουζοτσίνσκι (Πολωνία) 30´ 11´´4)10. 1936: Σαλμίνεν (Φινλανδία) 30´ 15´´ 4)10. 1948: Ζάτοπεκ (Τσεχοσλοβακία) 29´59´´6)10. 1952: Ζάτοπεκ (Τσεχοσλοβακία) 29´ 17´´.

ΤΟ ΑΛΜΑ ΕΙΣ ΥΨΟΣ

1896: Ἀθῆναι: Κλὰρκ (Η.Π.Α.) 1 μ. 81. 1900 Παρίσι: Μπάξτερ (Η.Π.Α.) 1 μ. 90. 1904 Ἅγ. Λουδοβῖκος (Η.Π.Α.) 1 μ. 804. 1908 Λονδῖνον: Πόρτερ (Η.Π.Α.) 1. μ. 905. 1912 Στοκχόλμη: Ρίτσαρντς (Η.Π.Α.) 1 μ. 93. 1920 Ἀμβέρσα: Λάντον (Η.Π.Α.) 1. μ. 94. 1924 Παρίσι: Ὄσμπορν (Η.Π.Α.) 1 μ. 98. 1928 Ἄμστερνταμ: Κὶνγκ (Η.Π.Α.) 1 μ. 94. 1932 Λὸς Ἄντζελες: Μ. Νότον (Καναδ.) 1 μ. 97. 1936 Βερολῖνον: Τζῶνσον (Η.Π.Α.) 2 μ. 03. 1948 Λονδῖνον: Οὐΐντερ (Αὐστραλ.) 1 μ. 98. 1952 Ἑλσίνσκι: Νταίηβις (Η.Π.Α.) 2. μ. 04.

ΤΟ ΜΗΚΟΣ

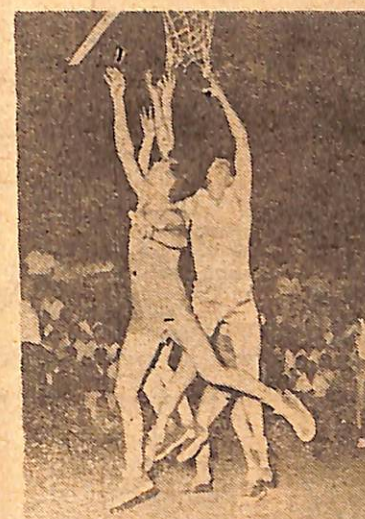
1896: Κλὰρκ (Η.Π.Α.) 6. μ. 35. 1900: Πριστὰν (Η.Π.Α.) 7 μ. 185. 1904: Πριστὰν (Η.Π.Α.) 7. μ. 35. 1908: Ἄϊρονς (Η.Π.Α.) 7 μ. 60. 1912: Γκούντερσαν(Η.Π.Α.) 7 μ. 60 1929: Πέττερσον (Σουηδία) 7 μ. 15. 1924: Χούμπραντ (Η.Π.Α.) 7 μ. 445. 1928: Χὰμμ (Η.Π.Α.) 7 μ. 73. 1932: Γκόρντον (Η.Π.Α.) 7 μ. 64. 1936: Ὄουενς (Η.Π.Α.) 8 μ. 06. 1948: Στὴλ (Η.Π.Α.) 7 μ. 82. 1952:Μπῆφλ (Η.Π.Α.) 7 μ. 57.

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΣΤΗ ΣΠΑΡΤΗ: Ἡ ὁμάδα βόλλεϋ τῆς Ε´ νίκησε τὴν Δ´ μὲ 17-10, 17-1. Ἡ νικήτρια: Βύρης, Θεοδωρόπουλος, Γιαννῖκος, Δεμηράλης, Ἔξαρχος, Γζουζοῦλος. Χ. Γ.

ΣΤΟ ΖΗΡΟ: .Η ΑΕΚ μὲ 2—1 ἐπεβλήθη τῆς Μικτῆς Ὀλυμπιακοῦ Π.Α.Ο. Οἱ νικηταί: Κατσάρης, Ζάχαρης, Καλιαρέκας, Σκαφίδας, Γκιόκας, Παπᾶς, Δούκας. Τίγκας, Τσουβάρας, Λιώλης. Θ. Ζ.

ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Στὴν παιδόπολη «Ἅγιος Κωνσταντῖνος» ἡ 10η ὁμάδα συναντήθηκε μὲ τὴν 12η ὁμάδα, ποὺ ἦρθαν ἰσόπαλες 3—3. Τὰ

Συναγερμὸς κάτω ἀπὸ τὸ καλάθι. Ὀχτώ... χέρια. Ποιὸς θὰ κερδίση τὴν μπάλλα;

τέρματα τῆς 10ης ὁμάδας τὰ ἐπέτυχαν οἱ Κουβέλης, Χατζῆς καὶ Φάκας. Τῆς 12ης δὲ τὰ ἐπέτυχαν: Παπαδόπουλος, Βούλγαρης καὶ Δραγώζης. Ἡ σύνθεση τῆς 10ης ὁμάδας: Ἀγοραστός, Ζαχάκης, Πλεξίδας, Χρόνης, Κουβέλης, Φάκας, Χατζῆς καὶ Οἰκονόμου. Ἡ δὲ 12η: Τριανταφύλλου, Παπαδόπουλος, Χωματᾶς, Καραλῆς, Τσιγκάνης, Δραγώζης Κρικώνης καὶ Βούλγαρης.

ΣΤΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ: Σὲ ἀγῶνα βόλλεϋ μπὼλ ἡ ὁμάδα τῶν μαθητῶν νίκησε τοὺς προσκόπους μὲ 15-13, 15-12, 15-11.

Ε. Γ.

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΑΝΔΡΕΑ: Στὸ γήπεδο τῆς παιδοπόλεως διεξήχθηκε φιλικὸς ποδοσφαιρικὸς ἀγώνας μεταξὺ τῶν ὁμάδων τῆς παιδοπόλεως καὶ τοῦ «Ὀλυμπιακοῦ» Ἀθηνῶν. Ὁ ἀγώνας ἔληξε μὲ 4—0 (0—0) ὑπὲρ τῆς παιδοπόλεως. Τὰ τέρματα ἐπέτυχαν οἱ Χριστοφορίδης (2)' Δελλούδης, Καρανίκας. Ἡ σύνθεση τῆς νικητρίας: Κοφίδης Παυλίδης (Δεσποτίδης), Νίκου Θ., Τριανταφυλλίδης, (Λιάλιος), Ἀλεξιάδης, (Πάτσης), Ἀρβανιτάκης, Δελλούδης, Καρανίκας Α. Μπέκας Ε., Σταματάκης καὶ Χριστοφορίδης. Σ. Φ.

ΚΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ: Τὸ ξυλουργεῖον τῆς παιδοπόλεώς μας νίκησε σὲ φιλικὸ ἀγῶνα τὴν Μικτὴν ὁμάδα τῆς παιδοπόλεώς μας, μὲ 4—3. Τὰ τέρματα ἐσημείωσαν οἱ Ἀνεστάκης, Φίλινας, Παπαδόπουλος καὶ Ἀλβανός. Ἡ νικήτρια: Τσόγκας, Συμεωνίδης, Μιχαηλίδης, Θεσσαλονικιός, Παπαδόπουλος, Ἀμπατσίδης, Φίλινας, Πατσαρᾶς, Μουμτσῆς, Ἀμπατσίδης, Ἀλβανός, Ἀνεστάκης καὶ Δερματόπουλος. Ε. Φ.

ΣΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ: Γιὰ τὸ πρωτάθλημα μπάσκετ μπὼλ ἡ ὁμάδα τῆς Παναγίτσας κατέβαλε τὴν ὁμάδα τῆς Ἀρνίσης μὲ 24-8. Ἡ σύνθεσή της Κ. Γαϊσίδης, Σ. Γαϊσίδης, Α. Μιχαηλίδης, Χ. Μιχαηδίδης, Ε. Πετρίδης. Ν. Μ.

ΣΤΗΝ ΚΑΤΕΡΙΝΗ: Σὲ ἀγῶνα βόλλεϋ ἡ ὁμάδα τῆς 1ης Μεραρχίας νίκησε μὲ 2-0 (σὲτ) τὸ Δημόσιο Γυμνάσιο. Στὸ μπάσκετ μπὼλ ἡ ὁμάδα τοῦ Δημοσίου Γυμνασίου ἐπεβλήθη τοῦ ἰδιωτικοῦ μὲ 47-42.

Αἱ συνθέσεις τῶν ὁμάδων. Μπάσκετ μπὼλ Δημοσίου Γυμνασίου: Παπανικολάου, Βερροιώτης, Θεοδωρίδης, Καρκατσούλης, Ἐλευθεριάδης, Κοανιώτης, Χασιώτης. Μπάσκε μπὼλ ἰδιωτικοῦ Γυμνασίου: Καντάργῆς, Μένος, Εὐκαρπίδης,Μαλτζάρης, Κουλουμπαρίδης, Ἰωσαφάτ, Ξανθόπουλος, Ἀμοιρίδης. Βόλλεϋ μπὼλ Γυμνασίου Δημοσίου: Παναγιωτίδης, Λάλας, Κρεζέτης, Μπαμπανίκας, Μίνως, Μπεμπέκος, Τόννας.

Ι. Μ.

ΣΤΗ ΣΙΑΤΙΣΤΑ: Ὁ Μακεδονικὸς Σιάτιστας νίκησε σὲ ποδοσφαιρικὸ ἀγῶνα τὸν Σ. Α. Κοζάνης μὲ 2—1. Ὁ Μακεδονικὸς ἀγωνίσθηκε μὲ τοὺς Κούτσικαν, Ταχμπτζῆν,Γκοντζαμάνη Μπητσιάκαν, Καραμάνην, Σαβόπουλον, Παρπάρην, Τσιάρταν, Λαδᾶν, Κακάλην, Παΐκον.

Ν. Ψ.

ΣΤΙΣ ΣΕΡΡΕΣ: Στὴν πόλη τῶν Σερρῶν ὑπάρχει καὶ δρᾶ ἕνα ποδοσφαιρικὸ συγκρότημα ὁ «Ἡρακλῆς». Ἔχει νικήσει πολλὲς ὁμάδες, ὅπως τὸν «Ἡρακλῆ» Θεσσαλονίκης μὲ 2—1 τὴν θρυλικὴ «Αὐούστρια τοῦ Γκρὸς» τῆς Αὐστρίας μὲ 3—2, τὸν «Ἄρην» Θεσσαλονίκης μὲ 6—1, τὸν «Μακεδονικὸν» Θεσσαλονίκης μὲ 5—2, τὴν θρυλικὴ «Δόξα» Δράμας μὲ 4—3, τὴν «Ἐλπίδα» Δράμας μὲ 4—1 καὶ ἄλλες πολλές.

Καλλίτεροι παῖκτες του εἶναι ὁ Πεισώκας (τερματοφύλακας), ὁ Μάρτης (ὀπισθοφύλακας), ὁ Παυλίδης (χὰφ) καὶ ὁ Γεωργόπουλος (κυνηγός». Ν. Μ.

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΑΝΔΡΕΑ: Οἱ τελευταῖοι ἀγῶνες ποὺ ἔδωσε ἡ ὁμάδα τῆς παιδοπόλεως εἶναι: Μὲ τοὺς Εὐέλπιδες 2—2 καὶ μὲ τὴ β´ Ὀλυμπιακοῦ Ἀθηνῶν 4—0. Οἱ παῖκτες: Κοφίδης, Δεσποτίδης, Νίκου, Τριανταφυλλίδης Παυλίδης, Ἀρβανιτάκης, Δελλούδης, Χριστοφορίδης, Ἀλεξιάδης, Σταματάκης, (Κορέντης).

Στὸ μπάσκετ ἡ ὁμάδα τῆς παιδοπόλεως νίκησε τὴν ὁμάδα «Ἐργαζομένου παιδιοῦ» μὲ 52-32. Τὴν ὁμάδα ἀποτελοῦν οἱ Καρανίκας, Παπαϊωάννου, Εὐαγγέλου, Βενέτης, Τζέλας (Τσιᾶκος). Καὶ στὸ βόλλεϋ ἀνεδείχθηκε νικήτρια μὲ 15-13, 14-16, 16-11. Διακρίθηκε ἰδιαίτερα ὁ Καρανίκας. Ν. Γ.

ΣΤΗ ΜΗΛΙΑ: Στὸ γήπεδο τῆς Μηλιᾶς δόθηκε ἀγώνας μεταξὺ τῶν ποδοσφαιρικῶν συγκροτημάτων Ἀτρομήτου καὶ Π.Ο.Μ., ποὺ ἔληξε μὲ σκὸρ 3—2. Τὰ τέρματα ἐσημείωσαν οἱ: Κοιλανίτης (1), Παντέρης (1), Τσιόγγας (1). Ἡ νικήτρια (ὁ Ἀτρόμητος): Φίλιος, Πλιάτσικας, Σβολταντόπουλος, Κοιλανίτης., Παντέρης, Ταμπούρης, Βλάχος, Φίλλιος.

Ν. Ε. Τ.

ΣΤΟ ΜΑΜΑΚΟΥ: Εἰς τὸ γήπεδον τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου μας ἡ Α.Ε.Κ. (Μαμάκου) ἐπεβλήθη τοῦ Ἀστέρος μὲ 3 - 1. Τὰ τέρματα ἐσημείωσαν οἱ Σαμαντᾶς Χρῖστος, Μπουτόπουλος Ἰωάνν., Γεώργιος καὶ Χαλαντζούκας Νικόλαος ἀνὰ ἕν. Ἡ νικήτρια: Μπουτόπουλος Παναγ., Χαλαντζούκας Νικόλαος Χαλαντζούκας Ἀντώνιος. Ψαροκοστόπουλος Ἀναστάσιος, Μπουτόπουλος Ἀδαμ. Γεώργιος, Σπανὸς Ἀλέξανδρος, Μπουτόπουλος Ἰωάν. Γεώργιος, Σαμαντᾶς Χρῖστος. Σταλόπουλος Ἀνδρέας. Γ. Μ.

Ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Τὸ ποίημα τῆς Ἀννούλας

Ἡ Ἀννούλα διαβάζει, μὲ στόμφο, τὸ ποίημα ποὺ τῆς ἔβαλαν ν' ἀπαγγείλη στὴν ἐθνικὴ ἑορτὴ τῆς 27ης Ὀκτωβρίου. Πάει κι' ἔρχεται καὶ τὸ λέει δυνατά, νὰ τ' ἀποστηθίση.

«Ἦταν Ὀκτώβρης, μιὰν αὐγὴ εἰκοσιοχτὼ εἶχε ὁ μῆνας! ποὺ μᾶς ἐξύπνησε, στριγγή, μέσα στὸν ὕπνο μας κραυγὴ πολεμικῆς σειρήνας!».

Ἡ Ἀννούλα δὲν ἔκλεισε ἀκόμα τὰ δέκα καὶ τὸ ἱστορικὸ ἐκεῖνο πρωὶ δὲν τὴν ξύπνησε φυσικὰ ἡ σειρήνα ἀφοῦ δὲν ἦταν γεννημένη. Ρωτᾶ λοιπὸν νὰ τὰ μάθη καλά, ὅσα ἔγιναν τότε, γιὰ νὰ νοιώση καλλίτερα τὸ ποίημά της.

— Πές μου, γιαγιάκα, γιὰ κεῖνο τὸ ξύπνημα.

— Ἦταν, μικρή μου, κάτι ποὺ ὅποιος τόζησε, δὲ θὰ τὸ ξεχάση ποτέ! Εἴχαμε κοιμηθῆ ἥσυχα ἥσυχα, σὰν κάθε βράδυ, καθένας μας μὲ τὰ σχέδια τὰ εἰρηνικά, γιὰ τὴν ἄλλη μέρα. Τί δουλειὰ θἄρχιζε, ποῦ θὰ πήγαινε, ποιὸν θὰ συναντοῦσε. Εἴχαμε καὶ τὸ Δημητρό μας, μωράκι, στὴν κούνια καὶ τὸ προσέχαμε πῶς καὶ πῶς, γιατὶ εἶχε λιγάκι κρυώσει. Κι' ἄξαφνα ἡ κραυγὴ τοῦ πολέμου ἀκούστηκε πάνω ἀπ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Στὶς πολιτεῖες, τὴν ἔφερε ἡ στριγγὴ φωνὴ τῆς σειρήνας, στὰ χωριὰ ἡ καμπάνα ποὺ τὰ ξεσήκωσε μέσα στὴ νύχτα:

— Ξυπνῆστε, φώναζε, μπῆκαν κλέφτες στὸ μαντρί μας! Χύμηξαν ἄγρια, σὰν τὴ μπόρα τοῦ φθινόπωρου, οἱ ἐχθροὶ στὸν τόπο μας: «Ἀφῆστέ μας νὰ περάσουμε», ζήτησαν, «εἴμαστε πολλοί, ἄμετρο πλῆθος. Ἂν ἀντισταθῆτε πᾶτε χαμένοι. Ἀνοῖξτε τὰ σύνορα στὸ στρατό μας, τὸ σιδερόφραχτο»! Κι' ἐμεῖς ἀγουροξυπνημένοι ἀκόμα, σηκώσαμε τὸ κεφάλι κι' ἀκούγοντας τὴ βαρβαρικὴ τους ἀπαίτηση, δὲ διστάσαμε οὔτε λεφτό...

— Τὸ ξέρω, γιαγιά, λέει μὲ χαρὰ ἡ Ἀννούλα. Τὸ ξέρω τί ἀπαντήσαμε τότε στοὺς Ἰταλούς. Τὸ λέει καὶ τὸ τραγούδι μου:

> Κι' ὀρθώθηκε κάθε καρδιά,
> μπροστὰ στὴν ἄδικη σκλαβιά,
> καὶ βροντολάλησε: Ὄχι!

— Ναί, παιδί μου, ἐκεῖνο τὸ ὄχι γιορτάζουμε τοῦτες τὶς μέρες. Γιατὶ δὲν εἶναι εὔκολο νὰ τὸ πῆ κανένας, ὅταν εἶναι μικρὸς καὶ φτωχὸς λαὸς καὶ τὸν πολεμᾶ μιὰ πανίσχυρη αὐτοκρατορία.

— Μὰ ἐμεῖς τὸ εἴπαμε, ἔ γιαγιά;

— Ναί, Ἀννούλα τὸ εἴπαμε, κι' ὄχι μὲ ἕναν τρόπο. Θυμᾶσαι τὸ Λεωνίδα στὶς Θερμοπύλες; Τί εἶπε κι' αὐτός, στὰ πανάρχαια χρόνια, ὅταν τοῦ ζήτησε ὁ Ξέρξης μὲ τὰ φουσάτα του νὰ τοῦ παραδώση τὰ ὅπλα;

— Μολὼν λαβέ! εἶπε θριαμβευτικὰ ἡ Ἀννούλα ποὺ τὸ θυμόταν ἀπὸ τὴν ἱστορία της.

— Τὸ ἴδιο εἶναι! «Ἔλα νὰ τὰ πάρης», εἶπε ἐκεῖνος. «Πέρασε σὰ σοῦ κοτάει», εἴπαμε κι' ἐμεῖς, μὲ τὸ «Ὄχι» μας.

— Κι' ἔτσι θὰ λέμε πάντα, σὲ κάθε βάρβαρο, δὲν εἶναι ἔτσι, γιαγιά; Γιατὶ εἴμαστε Ἕλληνες κι' ἔχουμε πατρίδα πεντάμορφη, ποὺ τὴν ἀγαποῦμε πιὸ πάνω κι' ἀπ' τὴ ζωή μας. Ὅλοι, καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι, καὶ γυναῖκες κι' ἄντρες. Ἄκου το πῶς τὸ λέει τὸ ποίημά μου:

> Γυναῖκες, γέροι καὶ παιδιά,
> πήρανε βόλια στὴν ποδιά,
> στοὺς ὤμους τους κανόνια·
> κι' ἀνηφορίσαν στὴν τραχιὰ
> τὴν Πίνδο, λὲς ἴδια στοιχειά,
> στὰ βράχια καὶ στὰ χιόνια!

Τόλεγε τώρα μὲ αἴσθημα ἡ μικρή μου Ἀννούλα. Γιατὶ ἡ ψυχή της εἶχε γεμίσει ἀπὸ συγκίνηση κι' ἐνθουσιασμὸ πατριωτικό. Ὅπως εἶναι γεμάτη τοῦτες τὶς μέρες ἡ καρδιὰ ὅλων σας, πολυαγαπημένα μου Ἑλληνόπουλα.

Σᾶς φιλῶ
Ἡ γιαγιὰ ΚΑΝΤΙΑΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

28 Οκτωβρίου

Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρὸ ἦταν μιὰ μικρή, πολὺ μικρὴ χώρα. Μὰ ὅσο μικρὴ ἦταν ἄλλο τόσο ἦταν ὄμορφη καὶ δοξασμένη. Καμμιὰ ἄλλη χώρα στὸν κόσμο δὲν εἶχε τὸν γαλάζιο οὐρανό της, καμμιὰ δὲν εἶχε τ' ἀκρογιάλια της οὔτε τὴν ἱστορία τὴν δικιά της.

Κι' εἶχε ἡ μικρούλα αὐτὴ χώρα ἕνα βασιλιὰ μὲ φρόνηση καὶ γνώση καὶ ζοῦσε εὐτυχισμένη χωρὶς νὰ νοιάζεται τὶ κάνουν οἱ γείτονές της. Αὐτοί, ὅμως, οἱ γείτονες ἦταν κακοὶ καὶ ζήλευαν τὴν ὀμορφιὰ καὶ τὴν δόξα τῆς μικρούλας χώρας. Κοίταζαν, λοιπόν, μὲ κάθε τρόπο πῶς νὰ μπορέσουν νὰ τὴν κάνουν δική τους.

⁂

Ξημέρωμα Δευτέρας. Ὁ Κωστάκης μὲ τὰ προβατάκια του σκαρφαλώνει στὸ βουνὸ καὶ κάθεται σὲ μιὰ πλαγιά, ἕτοιμος ν' ἀρχίση τὸ τραγοῦδι μὲ τὴν γλυκειά του φλογέρα. Εἶναι τόσο ὄμορφο τὸ ξημέρωμα κι' ὁ Κωστάκης θέλει νὰ τραγουδήση αὐτὴ τὴν ὀμορφιά. Θέλει νὰ πῆ ἕναν ὕμνο γιὰ τὴν πατρίδα του ποὺ τόσο τὴν ἀγαπᾶ. Κι' ὅμως ἡ γλυκειὰ μελωδία τοῦ Κωστάκη δὲν προφταίνει ν' ἀκουστῆ. Μιὰ βουὴ φτάνει στ' αὐτιά του κι' ὁ μικρούλης βλέπει πέρα ἀπ' τὸ βουνὸ νὰ προβάλλη ἕνας ὁλόκληρος στρατός. Οἱ παράξενες στολὲς τῶν στρατιωτῶν κι' ὁ βαρὺς ὁπλισμός τους τὸν κάνουν νὰ πιστέψη πὼς ὁ στρατὸς αὐτὸς θέλει τὸ κακὸ τῆς πατρίδας του.

Ἡ ἀνάσα του πιάνεται γιὰ μιὰ στιγμή. Θὰ τὸν πιάσουν τώρα; Θὰ τὸν σκοτώσουν. Μὰ σὲ λίγο ὁ Κωστάκης συνέρχεται. Τί κι' ἂν τὸν σκοτώσουν αὐτὸν οἱ... δράκοι. Ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ μὴν κάνουν κακὸ στὸ χωριό του. Κι' ὁ μικρὸς ἀρχίζει νὰ τρέχη πρὸς τὸ χωριό. Καὶ φθάνει λαχανιασμένος καὶ χτυπᾶ κάθε πόρτα καὶ φωνάζει: Σηκωθῆτε... Ἐχθροί. Ὁρμᾶ ἔπειτα στὴν καλυβούλα του, ἁρπάζει ἀπ' τὸ σεντοῦκι μιὰν μικρὴ σημαιούλα μὲ γαλάζια καὶ λευκὰ χρώματα καὶ ξανατρέχει στὸ βουνό.

Οἱ ἐχθροὶ τώρα ἔχουν πλησιάσει. Ὁ Κωστάκης δὲν ἔχει ὅπλα νὰ τοὺς χτυπήση, ἔχει ὅμως στὰ χέρια του μεγάλες πέτρες καὶ μ' αὐτὲς ἀρχίζει νὰ τοὺς πετροβαλᾶ. Οἱ στρατιῶτες τὰ χάνουν... Βλέπουν ἕνα μικρὸ παιδὶ νὰ κρατᾶ μιὰν σημαιούλα στὸ χέρι καὶ νὰ τοὺς ματώνη μὲ τὶς πέτρες του. Τὸ ξάφνιασμά τους δὲν κρατᾶ πολύ. Κι' ἕνα βόλι κτυπᾶ κατάστηθα τὸν μικρὸ Κωστάκη.

Τὸ τσοπανόπουλο πέφτει νεκρὸ ἐνῶ ἡ γαλανόλευκη σημαιούλα του βάφεται κόκκινη ἀπ' τὸ αἷμα.

Ὁ μικρὸς Κωστάκης ἦταν τὸ πρῶτο Ἑλληνόπουλο, ποὺ πλήρωσε μὲ τὴ ζωή του, μιὰ μέρα σὰν καὶ τούτη, τὴν κακία τῶν ἐχθρῶν.

Η ΑΝΕΜΗ

Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΗΛΗ

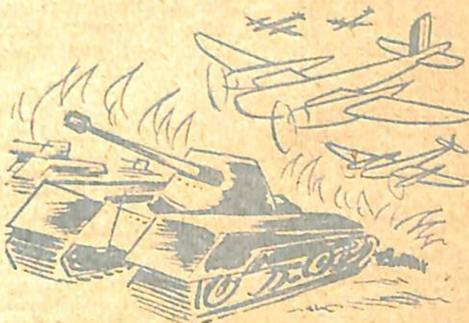
Ποῦ βασίζοταν τὸ «ΟΧΙ»

Σημείωμα τοῦ πατρὸς ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

Ἂς σταματήσουμε γιὰ σήμερα τὴν τακτικὴ σειρὰ στὰ σημειώματά μας, κι' ἂς σταθοῦμε γιὰ λίγο, μαζὺ μ' ὅλους τοὺς συμπατριῶτες μας νὰ πανηγυρίσουμε τὴ μεγάλη ἡμέρα. Τὶς 28 Ὀκτωβρίου τοῦ 1940! Νὰ πανηγυρίσουμε, δοξάζοντας καὶ εὐγνωμονῶντας τὸ Θεό, γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ βοήθεια, ποὺ μᾶς ἔδωσε κεῖνο τὸν καιρό.

Ὁ Θεὸς εὐαρεστεῖται, ὅταν θυμόμαστε τὴν ἐπέμβασή Του καὶ τὸν εὐγνωμονοῦμε γι' αὐτήν. Ὅταν εἶχε σώσει τοὺς Ἑβραίους ἀπ' τὴ σκλαβιὰ τῆς Αἰγύπτου, τοὺς τὸ παράγγειλε καθαρά: Οἱ γονεῖς νὰ διηγοῦνται κάθε τόσο στὰ παιδιά τους πῶς εἶχε γίνει τὸ μεγάλο ἐκεῖνο θαῦμα, καὶ οἱ ἴδιοι νὰ τὸ ἐπαναλαμβάνουν μεταξύ τους, γιὰ νὰ μὴ τύχη καὶ τὸ ξεχάσουν. Ἔτσι κι' ἐμεῖς τώρα, κάθε τόσο, θὰ πρέπει νὰ λέμε καὶ νὰ ξαναλέμε γιὰ τὸν τρόπο ποὺ ὁ Θεὸς ἔκαμε τότε τὸ θαῦμα Του καὶ μᾶς γλύτωσε ἀπ' τὰ ἄγρια θηρία.

Πῶς ἔγινε λοιπόν; Σεῖς, καὶ οἱ πιὸ μεγάλοι ἀκόμα ἀπὸ σᾶς, εἶναι ζήτημα ἂν μπορεῖτε νὰ τὸ θυμᾶστε. Ὁλόκληρη τὴν Εὐρώπη τὴν εἶχαν σκεπάσει μὲ τὶς βαρειὲς μπότες τους τὰ στρατεύματα τοῦ Χίτλερ καὶ τοῦ Μουσσολίνι. Κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ βγάλη τσιμουδιά, κανένας λαὸς δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἀντισταθῆ σ' ὅτι κι' ἂν ζητοῦσαν, νὰ πῆ ἕνα ὄχι. Ὁ Χίτλερ καλοῦσε στὸ Βερολῖνο τὸν ἕναν ὕστερα ἀπὸ τὸν ἄλλον τοὺς πρωθυπουργοὺς ἀπ' τὰ διάφορα κράτη, μικρὰ καὶ μεγάλα, καὶ ὅ,τι τοὺς ζητοῦσε τοὺς τὸ ἔπαιρνε. Μόνο ἡ Ἀγγλία εἶχε ἀπομείνει νὰ πολεμᾶ καὶ ἐδῶ κάτω πάλι ὁλομόναχη ἡ μικρή μας Ἑλλάδα.

Πολλοὶ ὅμως, καὶ Ἕλληνες καὶ ξένοι, ἔβλεπαν πῶς πλησίαζε καὶ ἡ ὥρα τῆς φτωχῆς μας πατρίδας. Οἱ φοβέρες εἶχαν μπῆ σ' ἐνέργεια ἀπὸ καιρό, χωρὶς καμμιὰ ἀφορμή, μᾶς εἶχαν βουλιάξει ἕνα ἀπ' τὰ πολεμικά μας, τὴν «Ἕλλη», καὶ κάθε μέρα μᾶς φοβέριζαν, γιατὶ δῆθεν ἐμεῖς τοὺς πειράζαμε στὰ σύνορα τῆς Ἀλβανίας. Ὅλοι περίμεναν, πῶς κάποια ὥρα θὰ ξεσποῦσε καὶ πάνω μας ἡ μπόρα καὶ τότε δὲν θὰ προφθάναμε οὔτε ὢχ νὰ ποῦμε. Τὰ μεγάλα θηρία θὰ ἄνοιγαν μὲ μιᾶς τὸ στόμα τους καὶ θὰ μᾶς ἔκαναν ἴσα-ἴσα μιὰ χαψιά. Καὶ οἱ πιὸ εἰδικοὶ σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα πίστευαν, πῶς ὁ Μουσσολίνι θὰ ἔστελνε τὰ ἀεροπλάνα του καὶ σὲ δυὸ - τρεῖς, τὸ πολύ, ὧρες θὰ ἔπρεπε νὰ εἴχαμε παραδοθῆ, ἀφοῦ θὰ εἶχαν γίνει στάχτη καὶ ἡ Ἀθήνα καὶ οἱ ἄλλες μεγάλες μας πόλεις.

Τὰ πράγματα ὅμως ἔγιναν ἐντελῶς ἀλλοιώτικα. Ὁ λαός μας καὶ ἡ Κυβέρνηση τῆς χώρας μας, χωρὶς νὰ προκαλῆ κανέναν, περίμενε τὴν ἀπόφαση νὰ μὴν ὑποκύψη. Καὶ ὅταν ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Μουσσολίνι ζήτησε ἀπ' τὸν πρωθυπουργὸ τῆς χώρας πράγματα ποὺ σήμαιναν νὰ γίνουμε δοῦλοι, τότε ἄκουσε ἀπ' τὸ στόμα τοῦ κυβερνήτου τῆς μικρᾶς Ἑλλάδας τὸ πρῶτο ΟΧΙ!

—«Ὄχι», τοῦ εἶπε ὁ πρωθυπουργός μας. «Δὲν σοῦ ἐπιτρέπω νὰ περάσης!». Καὶ τότε, ἀντὶ νὰ ἰδῆ ὁ κόσμος τὴν πατρίδα μας νὰ ὑποδουλώνεται καὶ νὰ γίνεται στάχτη ἀπ' τὰ φασιστικὰ ἀεροπλάνα, ἔκπληκτος καὶ γεμάτος ἔκσταση, τὴν παρατηρεῖ νὰ νικᾶ τὰ ἀνίκητα μέχρι τότε στρατεύματα τοῦ φασιστικοῦ Ἄξονος. Ἦταν ἡ πρώτη νίκη κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, ποὺ εἶχαν τὰ συμμαχικὰ ὅπλα.

Καὶ ἀναρωτιέται κανείς: Ποῦ βρήκαμε τὴ δύναμη νὰ ποῦμε τὸ θαυμαστὸ ἐκεῖνο «ΟΧΙ». Τί μᾶς δυνάμωσε γιὰ νὰ πετύχουμε τὴ μεγάλη καὶ ἀνέλπιστη ἀπὸ ὅλους συμμαχικὴ νίκη, ποὺ ἔδειξε πῶς οἱ στρατιὲς τῶν φασιστῶν δὲν ἦσαν ἀνίκητες; Ἂν προσπαθήσουμε νὰ σκαλίσουμε λιγάκι τὸ μνημονικό μας, θὰ θυμηθοῦμε, πῶς μιὰ ἀτράνταχτη πίστις στὴν προστασία καὶ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ γέμιζε τὶς καρδιὲς ὅλων μας. Ὅλοι, ἀπὸ τὸν βασιλιᾶ καὶ τὸν Πρωθυπουργὸ μέχρι καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ ἀκόμα, καὶ ἀπὸ τὸν ἀρχιστράτηγο μέχρι καὶ τὸν τελευταῖο στρατιώτη, πιστεύαμε πὼς ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἄφινε ἀπροστάτευτη τὴν πατρίδα μας στὸ δίκαιο ἀγῶνα της. Γιατὶ δὲ ζητήσαμε ἀπ' τὸ Θεὸ τίποτε ἄλλο: Νὰ μᾶς ἀφίση ἐλεύθερους στὴ φτώχεια μας. Δὲν θέλαμε οὔτε νὰ κατακτήσουμε ξένες χῶρες, οὔτε νὰ ὑποδουλώσουμε ξένους λαοὺς οὔτε τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτά. Πιὸ μεγάλο δὲ μποροῦσε ποτὲ νὰ εἶναι τὸ δίκαιό μας, καὶ γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς μᾶς ἄκουσε. Μᾶς ἄκουσε καὶ μὲ τὶς θερμὲς προσευχὲς ὅλων μας χάρισε «Τὸ θαῦμα τῆς Ἀλβανίας», ὅπως τὸ ὠνόμασε ὅλος ὁ κόσμος.

Ἀλλὰ τὸ θαῦμα αὐτό, καὶ γιὰ ὁλόκληρο τὸ ἔθνος μας καὶ γιὰ τὸν καθένα μας χωριστά, πρέπει νὰ ἀποτελῆ γιὰ πάντα ἕνα μεγάλο δίδαγμα. Ὅ,τι δηλαδή, ἐμεῖς ἐκεῖνο ποὺ ἔχουμε πάντα νὰ κάνουμε, εἶναι νὰ ἐκτελοῦμε τὸ καθῆκον μας καὶ νὰ βαδίζουμε στὸν ἴσιο δρόμο τοῦ Θεοῦ. Τὰ παραπέρα ἂς τ' ἀφίνουμε σ' Ἐκεῖνον, ποὺ εἶναι ὁ προστάτης τῶν ἀδικουμένων. Ἂν βλέπουμε δίπλα μας τὸ κακὸ ν' αὐξάνη καὶ νὰ θεριεύη, ἂς μὴ δειλιάζουμε. Ἂς μὴ μᾶς ἔρχεται ὁ πειρασμὸς νὰ συνθηκολογήσωμε μαζύ του, ξεφεύγοντας ἀπ' τὸν ἴσιο δρόμο.

Ἂς προχωροῦμε ἐμπρός, μὲ θάρρος κι' ἐμπιστοσύνη. Ἂς λέμε θαρραλέα τὸ «ΟΧΙ» μας σὲ κάθε βρώμικο καὶ κατώτερο πρᾶγμα, κι' ἂς εἴμαστε βέβαιοι πῶς ὁ Θεὸς θὰ εἶναι πάντα μαζί μας.

Ὁ πατὴρ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἡ ἐξήγηση τῆς εἰκόνας τοῦ ἐξωφύλλου

ΤΡΩ·Ι·ΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Εἴδαμε στὸ προηγούμενο ὅτι ἡ ἐπέμβαση ἑνὸς θεοῦ ἔκανε τὸν Πάτροκλο νὰ πέση κάτω ἀναίσθητος, κι' ἔτσι βρῆκε εὐκαιρία ὁ Ἕκτορας καὶ τὸν ἐσκότωσε.

Ἐκείνη ὅμως ἡ ἐπέμβαση τοῦ Πατρόκλου ἔσωσε τὸν στόλο τῶν Ἑλλήνων, στὸν ὁποῖο οἱ Τρῶες εἶχαν προφτάσει νὰ βάλουν φωτιά... Στὸ μεταξὺ ὅμως, ἐνῶ ὁ Πάτροκλος πολεμοῦσε, οἱ Ἕλληνες ξαναπῆγαν στὸν Ἀχιλλέα φέρνοντάς του αὐτὴ τὴ φορὰ τὴν ἴδια τὴν Βρησηΐδα γιὰ σκλάβα, ποὺ ὁ Ἀγαμέμνονας ἀναγκάστηκε νὰ τὴν δώσει, μιὰ κι' αὐτὴ ἦταν τὸ «μῆλο τῆς ἔριδος».

Φυσικὰ ὁ Ἀχιλλέας δὲν γνοιαζόταν τόσο γιὰ τὴν σκλάβα. Εἶχε πειραχτῆ τὸ φιλότιμό του, καὶ εἶχε τόσο χολωθῆ, ποὺ ἔκανε σὰν τὸ πεισματάρικο παιδὶ ποὺ ἐνῶ τοῦ δίνουν ὅτι ζήτησε, ὡστόσο ἐπειδὴ δὲν τοῦ τὸ ἔδωσαν τὴν στιγμὴ ποὺ τὸ ζήτησε, δὲν θέλει νὰ ξεθυμώση.

Ὁ Ἀχιλλέας ἦταν ἀναμφισβήτητα ὁ πιὸ γενναῖος Ἕλληνας, ὁ καλύτερος στρατηγός, ἀνίκητος κι' ἀτρόμητος στὴ μάχη. Οἱ Ἕλληνες ὅμως δὲν τὸν ἤθελαν μόνο γιὰ τὴν παλληκαριά του, ὅσο καὶ γιατὶ ἕνας χρησμὸς καθὼς θυμᾶστε, τοὺς εἶχε πῆ πὼς μόνο μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Ἀχιλλέα θὰ νικούσανε τοὺς Τρῶες.

Ὁ ποιητὴς Ὅμηρος, ἀρχίζει τὴν περίφημη Ἰλιάδα του, ἀπὸ τὴν στιγμὴ τοῦ θυμοῦ τοῦ Ἀχιλλέα. Καὶ λέει πὼς αὐτὸς ὁ θυμὸς προξένησε πολλὰ κακὰ στὸ στρατόπεδο τῶν Ἑλλήνων, καὶ παρ' ὀλίγο μάλιστα νὰ γίνη αἰτία τῆς καταστροφῆς τους. Γιατὶ ἂν δὲν πρόφταινε νὰ τρέξη ὁ Πάτροκλος νὰ σώση τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων ποὺ οἱ Τρῶες εἶχαν ἀρχίσει νὰ τὰ πυρπολοῦν, αὐτοὶ θὰ ἔμεναν αἰχμάλωτοι τῶν Τρώων στὴν ξένη γῆ.

Ὁ Ἀχιλλέας ὅμως μὲ τὸ ἀδικαιολόγητο πεῖσμα του δὲν κόντεψε μονάχα νὰ καταστρέψη τὴν πατρίδα του καὶ ὅλους τοὺς συμμάχους: μ' αὐτὸ ἔγινε αἰτία νὰ σκοτωθῆ ὁ καλύτερός του φίλος, ὁ ἀδελφικός, ὁ γενναῖος καὶ τίμιος Πάτροκλος.

Εἶναι κακὸς σύμβουλος ὁ θυμός. Ἴσως ὁ χειρότερος ἀπ' ὅλους. Πολλὲς ἀνοησίες, πολλὰ ἀσυγχώρητα σφάλματα ἔχουν κάνει οἱ ἄνθρωποι σὲ ὥρα θυμοῦ.

Ὅταν οἱ Ἀχαιοί, καταλυπημένοι, ἔφεραν τὸ σούρουπο σ' ἕνα φορεῖο τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ Πατρόκλου, τότε ὁ Ἀχιλλέας κατάλαβε τὸ σφάλμα του καὶ ἔκλαψε πικρά.

Ἦταν ὅμως πιὰ πολὺ ἀργά.

Ἡ μετάνοια του σὲ τίποτε δὲν ὠφελοῦσε, κι' ἄδικα θρηνοῦσε τὸν ἀδικοσκοτωμένο φίλο του.

Τὸ μόνο ποὺ τοῦ ἔμενε νὰ κάνη, ἦταν νὰ πάρη ἐκδίκηση.

Ἔμαθε πὼς τὸν Πάτροκλο τὸν εἶχε σκοτώσει ὁ Ἕκτορας ὁ ἴδιος. Γι' αὐτὸ ὁ Ἀχιλλέας ὁρκίστηκε στὸν ἑαυτό του νὰ σκοτώση μὲ τὸ ἴδιο του τὸ χέρι τὸν πρωτότοκο γυιὸ τοῦ Πρίαμου, τοῦ Βασιλιᾶ τῆς Τροίας...

Δὲν εἶχε ὅμως πιὰ τὴν πανοπλία του. Τοῦ τὴν εἶχαν πάρει οἱ Τρῶες, ὅταν σκοτώθηκε ὁ Πάτροκλος.

Ὁ θεὸς ὅμως Ἥφαιστος, κάθησε καὶ τοῦ ἔφτιασε μιὰ ἄλλη (τί ἀριστουργηματικὴ εἶναι ἡ περιγραφὴ τῆς ἀσπίδας τοῦ Ἀχιλλέα στὴν Ἰλιάδα). Καὶ τὴν πανοπλία αὐτή, τοῦ τὴν ἔφερε ἡ μητέρα του ἡ Θέτις ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο.

Ὁ Ἀχιλλέας τὴν φόρεσε, καὶ ξεκίνησε γιὰ τὴ μάχη.

Τί ἔκανε, θὰ σᾶς τὸ διηγηθῶ στὸ ἐρχόμενο φύλλο.

Ἡ θειὰ ΕΙΡΗΝΗ

Η ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΗΛΗ

Φιλοτελικαὶ ἐκθέσεις

(συνέχεια)

Στὸ τελευταῖο μας τεῦχος σᾶς μιλήσαμε γιὰ τὶς Ἐκθέσεις γραμματοσήμων. Σήμερα θὰ σᾶς περιγράψωμε πῶς γίνονται:

Ὅταν ἀποφασισθῆ νὰ γίνη μία Διεθνὴς Ἔκθεση ἂς ποῦμε στὴν Γαλλία, τότε τὰ ἐκεῖ σωματεῖα, δηλ. αἱ Γαλλικαὶ Φιλοτελικαὶ Ἑταιρεῖαι ποὺ ὅλες εἶναι ὀργανωμέναι μαζύ, ἀρχίζουν νὰ προετοιμάζουν τὴν Ἔκθεση 6 - 12 μῆνας πρὸ τῆς ἡμερομηνίας. Καὶ πρῶτον σχηματίζονται διάφοροι ἐπιτροπαὶ ἀπὸ γνωστοὺς καὶ σοβαροὺς συλλέκτας, δηλ. ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἔχουν τὰς μεγαλυτέρας συλλογὰς καὶ εἶναι γνωστὸν σχεδὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Μία ἐπιτροπὴ θὰ ὀνομασθῆ «Ἑλλανόδικος», δηλ. αὐτὴ

ποὺ θὰ ἐξετάσῃ ὅλας τὰς συλλογάς, θὰ τὰς κρίνῃ καὶ θὰ τὰς βραβεύσῃ, δηλ. θὰ ἀποφασίσῃ καὶ θὰ δώσῃ τὰ ὀλίγα βραβεῖα ποὺ πρόκειται νὰ δοθοῦν. Καταλαβαίνετε λοιπὸν τὶ γνώσεις πρέπει νὰ ἔχουν, διὰ νὰ γνωρίζουν ὅλα τὰ γραμματόσημα τοῦ κόσμου, τὶ ὀρθὴ κρίση πρέπει νὰ ἔχουν διὰ νὰ ἀποδώσουν εἰς κάθε συλλογὴν τὴν πραγματικὴν ἀξίαν της. Κατόπιν ὑπάρχει ἡ ἐπιτροπὴ ποὺ θὰ συγκεντρώσῃ τὰς συλλογάς, δηλαδὴ κάθε συλλέκτης ποὺ θὰ στείλη τὴν συλλογήν του θὰ παραληφθῆ ἀπὸ

τὴν ἐπιτροπὴν αὐτὴ ἡ ὁποία θὰ φροντίσῃ διὰ νὰ ἐκτεθῆ εἰς τὴν ἔκθεση καὶ ἡ ὁποία εἰς τὸ τέλος θὰ φροντίσῃ ἢ νὰ τὴν παραδώσῃ εἰς τὸν κάτοχον της ἐὰν εἶναι παρὼν ἢ νὰ τὴν συσκευάσῃ ἐπιμελῶς καὶ νὰ τὴν στείλῃ ταχυδρομικῶς καὶ μὲ πλήρη ἀσφάλειαν εἰς τὴν διεύθυνση τοῦ κατόχου της ὁπουδήποτε καὶ ἐὰν εὑρίσκεται αὐτός. Κατόπιν ὑπάρχει ἡ ἐπιτροπὴ προπαγάνδας, ἡ ὁποία ἔχει ἐπίσης πολλὲς ἀσχολίες. Αὐτὴ ἀμέσως μόλις ἀποφασισθεῖ ἡ Ἔκθεση θὰ τυπώσῃ ἀγγελίες καὶ θὰ τὰς στείλῃ εἰς ὅλας τὰς φιλοτελικὰς ἑταιρείας τοῦ κόσμου, εἰς ὅλους τοὺς φιλοτελιστάς, ἐμπόρους, τὰ φιλοτελικὰ περιοδικὰ καὶ τοὺς ἐκδότας καταλόγων, καὶ ὅπου, κατὰ τὴν κρίση της, θὰ μποροῦσε νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν μεγαλυτέραν συμμετοχὴν εἰς τὴν Ἔκθεση. Κατόπιν ἡ ἐπιτροπὴ αὐτὴ θὰ τυπώσῃ ἕνα κομψὸν τεῦχος καὶ θὰ δώσῃ ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας πληροφορίας σχετικῶς μὲ τὴν ἔκθεση, σχετικῶς μὲ τὴν κατάταξη τῶν συλλογῶν κατὰ χώρας, μὲ τὰ βραβεῖα ποὺ θὰ δοθοῦν, καὶ ὅτι ἄλλο δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἴτε δι' αὐτοὺς ποὺ θέλουν νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν ἔκθεση μὲ τὰς συλλογάς των ἢ γιὰ ἐκείνους ποὺ θέλουν ἁπλῶς νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν ἔκθεση. Ὡς συμπλήρωμα τῶν ἀνωτέρω ἐπιτροπῶν καὶ ἄλλων δευτερευούσης σημασίας, διορίζονται εἰς τὰς κυριωτέρας χώρας τοῦ κόσμου ὅπου ὑπάρχει μία σοβαρὰ φιλοτελικὴ κίνηση, ἀντιπρόσωποι τῆς ἐκθέσεως, οἱ ὁποῖοι φροντίζουν νὰ διαφημίσουν τὴν ἔκθεση, νὰ δώσουν κάθε πληροφορία σχετικῶς μὲ τὴν ἔκθεση καὶ νὰ παράσχουν κάθε εὐκολία εἰς ὅσους θέλουν νὰ λάβουν μέρος ἢ νὰ τὴν ἐπισκεφθοῦν.

Εἰς τὰς Διεθνεῖς αὐτὰς ἐκθέσεις λαμβάνουν μέρος καὶ βασιλεῖς καὶ τὰ ἐπίσημα κράτη ἢ τὰ Φιλοτελικὰ Μουσεῖα (διὰ τὰ τελευταῖα θὰ σᾶς μιλήσωμε ἀργότερα). Ἀπὸ τὰς ὀλίγας αὐτὰς γραμμὰς μπορεῖτε νὰ καταλάβετε πόση σημασίαν δίδουν εἰς τὰς Διεθνεῖς Φιλοτελικὰς Ἐκθέσεις.

Ὅπως βλέπετε λοιπὸν δὲν εἶναι καὶ τόσο ἁπλὸ πρᾶγμα ἡ διοργάνωση μιᾶς ἐκθέσεως. Τὸ δυσκολότερον ὅμως μέρος εἶναι ἡ ἐξεύρεση τοῦ κατάλληλου χώρου κατὰ ἕνα καὶ πρῶτον λόγον καὶ ἡ τοποθέτηση τῶν συλλογῶν.

Καὶ διὰ μὲν τὸν χῶρον πρέπει νὰ εἶναι πολὺ εὐρύχωρος, διότι δὲν πρόκειται αἱ συλλογαὶ νὰ μποῦν πάνω σὲ τραπέζια ὅπως εἶναι μέσα στὰ λευκώματά των (τὰ ἀλμποὺμ των) οὕτως ὥστε τέσσαρα ἢ πέντε δωμάτια μὲ ἀνάλογα τραπέζια θὰ ἦσαν ἀρκετὰ διὰ νὰ χωρέσουν ὅλαι αἱ συλλογαί. Θὰ σᾶς περιγράψουμε λοιπὸν εἰς τὸ ἑπόμενον τεῦχος πῶς τοποθετοῦνται τὰ ἐκθέματα. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως θὰ σᾶς εἴπωμε ὅτι τὸ κτίριο ποὺ θὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν Ἔκθεση, πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἔχῃ ἄπλετον φυσικὸν ἢ τεχνικὸ φῶς, διότι τὸ γραμματόσημο καὶ πρὸ πάντων τὸ παλαιὸ χρειάζεται δυνατὸ καὶ καθαρὸ φῶς διὰ νὰ τὸ ἐξετάσῃ κανείς. Ἐπὶ πλέον πρέπει νὰ εἶναι καταλλήλως χωρισμένο διότι ἐκεῖ θὰ ὑπάρχουν πρῶτον ἰδιαίτερα δωμάτια διὰ γραφεῖα, κατόπιν ὁ χῶρος διὰ τὴν ἔκθεση τῶν συλλογῶν, μετὰ χωριστὸς χῶρος ὅπου θὰ ἐκτεθοῦν τὰ φιλοτελικὰ περιοδικά, οἱ κατάλογοι γραμματοσήμων, τὰ διάφορα βιβλία ποὺ ἀφοροῦν τὰ γραμματόσημα (μελέται), τὰ λευκώματα. Ἐπίσης χρειάζεται ἄλλος χῶρος ὅπου οἱ ἔμποροι γραμματοσήμων θὰ ἔχουν τὰ τραπέζια των διὰ νὰ πωλήσουν τὸ ἐμπόρευμα των. Τέλος ἄλλος χῶρος διὰ τὸ ταχυδρομικὸ γραφεῖο ποὺ θὰ λειτουργήσῃ ἐπίτηδες διὰ τὴν ἔκθεση.

Συνεχίζοντες τὴν δημοσίευση τῶν παραστάσεων τῶν γραμματοσήμων παραθέτομε σήμερα τὸ κλισὲ τῆς ἀεροπορικῆς σειρᾶς ποὺ ἐξεδόθη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ποὺ ὁ ἐχθρὸς κατεῖχε τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν τελευταῖον παγκόσμιον πόλεμον.

Τὰ γραμματόσημα τῆς σειρᾶς αὐτῆς ἔχουμε περιγράψει εἰς τὸ τεῦχος ἀριθμὸς 57 σελίς 240. Ὅσαι ἀξίαι δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸ κλισὲ σημαίνει ὅτι κάποια εἰκὼν προηγουμένης ἀξίας ἔχει ἐπαναληφθῆ.

Εἰς τὸ τελευταῖον μας τεῦχος ἔχωμε ἀναγγείλει ὅτι μία νέα ἀεροπορικὴ σειρὰ ἐκυκλοφόρησε εἰς τὰς 29 Αὐγούστου. Ἀκολούθως σᾶς δίδωμε τὰς εἰκόνας καὶ την περιγραφὴν τῶν 4 τούτων γραμματοσήμων.

1) Δρ. 1000, χρώματος βαθυκύανον. Τὸ γραμματόσημον φέρει τὰς λέξεις «Γράμμος 2520», βλέπομε δὲ μία ἐκκλησοῦλα μακρυά, καὶ πλησιέστερον ἕνα παπᾶν ὁ ὁποῖος εὐλογεῖ τοὺς γονατισμένους στρατιώτας καὶ τὰ ὅπλα των.

2) Δρ. 1700, χρώματος κυανοπράσινον. Παριστάνει τὴν κορυφὴν τοῦ Βίτσι, πάνω ἀπὸ τὴν ὁποίαν πετᾷ ἡ Νίκη φέρουσα 2 στέφανα διὰ τοὺς νικητάς μας στρατιώτας.

3) Δρ. 2700, χρώματος ἀνοικτοῦ καφέ. Εἰκονίζει πυροβολητὴν ἐν δράσει καὶ στρατιώτας καταδιώκοντας τὸν ἐχθρόν.

4) Δρ. 7000, χρώματος πρασίνου. Ἐδῶ βλέπομεν τοὺς γενναίους στρατιώτας μας ἑτοίμους νὰ ὁρμήσουν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ μὲ τὴν σημαίαν ἐμπρός, τὴν δὲ νίκην κρατοῦσαν τὸν στέφανον νὰ προπορεύεται.

Ο ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

Ἡ παιδόπολη «Καλὴ Παναγιὰ»

ΚΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ: Ἡ παιδόπολή μας εἶναι σὲ μιὰ μαγευτικὴ καὶ γραφικὴ πλαγιὰ τοῦ Βερμίου καὶ δείχνει τὴν μεγαλοπρέπειά της ὅταν βγαίνει ὁ Βασιλιᾶς τῆς ἡμέρας, ὁ ἥλιος, ὁλόλαμπρος, καμαρωτὸς στέλνοντας τὶς χρυσές του καὶ ζωογόνες μάγισσες.

Ἀκόμη ἡ ἀπεριόριστη ὀμορφιὰ τοῦ περιβάλλοντός μας ἡ ἁρμονικὴ ὀρχήστρα τῶν πουλιῶν καὶ τὰ ἡλιοβασιλεύματα δίνουν μιὰ ὄψη παραμυθένια στὴ μικρή μας παιδόπολη. Γύρω - γύρω τὴν περιτριγυρίζουν μικροὶ καὶ γαληνεμένοι λοφίσκοι ποὺ εἶναι ἀκοίμητοι φρουροὶ τῆς ἀγαπημένης μας Πολιτείας.

Ἀπὸ κάτω ἔχει μιὰ διέξοδο ποὺ κάθε πρωῒ ἀγναντεύουμε τὴν Θωριὰ καὶ τὸν ἀπέραντο κάμπο τῆς Ἠμαθίας μὲ τὸ ὑπέροχο γραφικὸ θέαμα.

Ὁ κάθε ἐπισκέπτης ποὺ ἔρχεται μένει κατάπληκτος καὶ θαυμάζοντας λέει:

«Ἄχ τί ὡραῖο τί ἐξαίσιο τί φαντασμαγορικὸ θέαμα εἶναι αὐτό!».

Τὰ κάτασπρα καὶ ὁμοιόμορφα 32 σπιτάκια τὰ παρομοιάζω μὲ προβατάκια ποὺ βόσκουν ἀμέριμνα καὶ ξέγνοιαστα στὸ καταπράσινο χαλὶ τῆς πλαγιᾶς.

Μεγαλύτερη χάρη καὶ ἐπιβλητικότητα δίνει στὸ χαρούμενο χωριό μας ἡ ἐκκλησία τῆς Παναγίας, ποὺ τὸ θαυματουργό της χέρι ἐθεράπευσε καὶ εὐσπλαγχνίσθηκε πολλοὺς δυστυχισμένους.

Δίπλα εἶναι ἡ ἁγιασμένη πηγὴ ποὺ κυλᾶνε ἥσυχα - ἥσυχα μὲ φιδισένιες στροφὲς τὰ ἀσημένια κρυστάλλινα καὶ γάργαρα νερά της.

Ἔχουμε καὶ τὸ μικρό μας σχολειὸ ποὺ φοιτοῦν καὶ προοδεύουν 400 περίπου παιδάκια.

Μπροστὰ ἁπλώνεται μιὰ ἰσοπεδωμένη καὶ χρυσοπράσινη αὐλὴ ποὺ χρησιμεύει καὶ γιὰ γήπεδο σ' ὅλα τὰ παιδιά.

Δὲν μᾶς λείπει τὸ Νοσοκομεῖο, τὸ λουτρό, τὰ παιχνίδια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται γιὰ νὰ γίνη εὐτυχισμένη καὶ χαρούμενη ἡ ζωή μας.

Μὲ τί ἀφοσίωση καὶ μὲ πόση κατάνυξη ἀκοῦμε τὰ χρυσὰ λόγια τῆς δεσποινίδος Ἄννας ποὺ πέφτουν σὰν οὐράνια δροσιὰ μαλακώνοντας τὴν ψυχή μας καὶ κάνοντάς την νὰ δέχεται μὲ εὐκολία τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἐδῶ μέσα ζήσαμε δυὸ ὁλόκληρα χρόνια κάτω ἀπὸ τὴν συνεχῆ φροντίδα τῆς καλῆς μας Ἀρχηγοῦ καὶ ὅλων αὐτῶν ποὺ μᾶς ἀγαποῦν καὶ ἔδωκαν τὸ πᾶν γιὰ μᾶς.

Χαράλαμπος Χατζηαθανασιάδης

Γιά νά γνωρίσωμε τήν ΕΛΛΑΔΑ

Στό Θεσσαλικό κάμπο

'Αφίνοντας πίσω μας τόν "Ολυμπο καί τήν "Οσσα, μπαίνουμε στό Θεσσαλικό κάμπο. Χαίρεται ή ψυχή τόν πλατύ ορίζοντα, τή γαλήνια γραμμή τοῦ τοπείου, τίς άρμονικές χαμηλές λοφοσειρές, πού έξαφανίζονται διακριτικά λίγο λίγο, μπροστά στήν κυρίαρχη πεδιάδα.

—'Ο κάμπος ξεκουράζεται, λέει ὁ Λεωνίδας. Σάν τόν καλό γεωργό, πούχει πιά τελειώσει τίς βιαστικές του δουλειές: Θέρισε κι' άλώνισε, σόδιασε τόν πλούσιο καρπό, καί προσμένει μέ μιά ανάσα πού ξαναλαφρώνει τό στήθος του, νά τοῦ στείλη βροχή ὁ καλός Θεός, γιά νά ξαναρχίση.

'Αλήθεια, γυμνά είναι τώρα τά καρπερά πλούσια χώματα! 'Ο κάμπος έβγαλε τή χρυσή φορεσιά του, κούρεψε τήν ὁλόξανθη κόμη καί ξάπλωσε νά ξεκουραστῆ, μέ τό σταχτοκόκκινο νυχτικό του. "Οπου νάναι, ξεσπάνε τά πρωτοβρόχια, πού θά σημάνουν συναγερμό γιά τόν κόσμο τοῦ κάμπου. Τό ξανθό σπυράκι θά πέση πάλι στά σπλάχνα τῆς γῆς, γιά ν' ανέβη σέ λίγο πράσινο, λιγερό, νά μεστώση στή ζέστα τοῦ ἡλιου, νά θρέψη τό δουλευτή του. Αὐτό γινόταν ἀπ' τά πανάρχαια χρόνια, ἀπ' τόν καιρό τοῦ 'Ησιόδου πού τραγούδησε «τά ἔργα καί τίς ἡμέρες» τοῦ ξωμάχου, ὡς τά σήμερα πού, πιό ἄνετα καί πιό ἀποδοτικά, κάνει τή δουλειά τοῦ ἀλετριοῦ, τό τρακτέρ.

Πόσους λαούς δέν ἔθρεψε ἡ Θεσσαλική αὐτή πεδιάδα, τό πιό πολύτιμο δῶρο πού χάρισε στή γῆ μας ἡ Θεία Πρόνοια: 'Εδῶ πρέπει νά φανταστοῦμε τήν «'Εριβώλακα» δηλαδή τήν «εὔφορη Φθίαν» τοῦ 'Ομήρου πού βασιλιάς της ἦταν ὁ 'Αχιλλέας μέ τούς ἀνίκητους Μυρμηδόνες. "Υστερα ἦρθαν οἱ Πελασγοί, οἱ Αἰολεῖς, οἱ Μινύες, οἱ 'Αχαιοί καί οἱ Δωριεῖς κι' ὅλα τά ἑλληνικά φῦλα πού συγκερασμένα ἔδωκαν στό λαό μας τήν τόση ζωντάνια, τή γενναιότητα τοῦ πολεμιστῆ καί μαζί τήν ἀκούραστη φιλεργία τοῦ δουλευτῆ.

— Πῶς ξαλαφρώνεται ἡ ψυχή στόν ἀπλόχωρο τοῦτο τόπο, λέει ἡ Μυρτώ. Μπορεῖ νά μᾶς κούρασαν οἱ μεγάλες ὀροσειρές, τά ὑψώματα, οἱ γκρεμνοί κι' οἱ χαράδρες. 'Εδῶ συγκεντρώνεσαι πάλι στόν ἑαυτό σου καί λαχταρᾶς τό μικρό σου σπιτάκι. Εἶναι τόσο γαλήνια ὅλα!

— Κι' ὅμως, ἄν τόφερνε ἡ τύχη Μυρτώ, νά περάσης τό καλοκαίρι ἀπ' τόν ἀτέλειωτο αὐτό κάμπο, θά κουραζόσουν. Κάνει ζέστη ἀφόρητη καί ζαλίζεσαι ἀπό τό θόρυβο τῆς δουλειᾶς. 'Ο θερισμός εἶναι ἡ γιορτή τῆς Θεσσαλικῆς πεδιάδας. Πᾶνε κι' ἔρχονται οἱ χωρικοί μέ βοϊδάμαξες, φορτωμένες δεμάτια μελίχρυσα. Κι' ὅλο δουλεύουν οἱ ἀλωνιστικές μηχανές πού σέ ξεκουφαίνουν.

Διάφοροι κύλινδροι πού γυρίζουν, σπάζουν τά στάχυα χωρίζοντας τόν καρπό ἀπό τ' ἄχυρο.

'Η ψυχή τῆς μηχανῆς εἶναι ὁ ταϊστής πού στέκεται μπροστά στ' ἄνοιγμα κι' ὅλο τό μπουκώνει. Δίπλα του, πλῆθος βοηθοί. "Αλλοι ρίχνουν ἄχυρο στό καζάνι, ἄλλοι καθαρίζουν τή μηχανή ἀπό τ' ἀνεμίδια. Κορίτσια λύνουν τά δεμάτια. Τά βράδυα φουντώνει τό γλέντι. 'Ο κόσμος χαίρεται, ὅταν εἶναι καλοχρονιά. Μά ὁ πλούσιος τοῦτος κάμπος τόν ἀνταμείβει καλά τό μόχθο τοῦ δουλευτῆ.

— Φθάνουμε στή Λάρισσα! φώναξε κάποιος ἀπ' τό βαγόνι μας.

—'Εδῶ θά κατεβοῦμε λέω στ' ἀνήψια μου. Θά μείνουμε λίγες ὧρες νά δοῦμε τήν πόλη κι' ὕστερα θά πᾶμε στό Βόλο μέ τό Θεσσαλικό τραῖνο. Μέ τίς δυό αὐτές πολιτεῖες καί μέ τό Πήλιο πού ναι τώρα στήν πιό καλή ὥρα του, θά ὁλοκληρώσουμε τήν εἰκόνα τῆς Θεσσαλίας.

— Μένουν τά Μετέωρα, φώναξε ὁ Φάνης. Δέν πιστεύω νά μήν εἶναι στό πρόγραμμα, θεία;

— Αὐτό ἐξαρτᾶται ἀπό τό θεῖο σου, Φάνη. Μοῦ γράφει πώς θά μᾶς περιμένει στό Βόλο, πού πάει γιά κάτι δουλειές. "Αν τά καταφέρωμε νά τόν πάρουμε μαζί μας, γυρίζουμε ὕστερα γιά νά δοῦμε καί τήν ὑπόλοιπη Θεσσαλία. 'Αλλοιῶς, ἔχουμε καιρό. Κάνουμε ἄλλο ταξίδι ἐπίτηδες.

—"Οχι, ὄχι, εἶπε σχεδόν κλαουρίζοντας ὁ μικρός μου ἀχόρταγος, ἐγώ θέλω τώρα.

— Καλά, βλέπουμε, τόν κορόϊδεψε ὁ Λεωνίδας.

'Η Λάρισσα δέ μᾶς κράτησε πολύ. Θαυμάσαμε τούς ὁλόϊσιους δρόμους της, τήν πλατεῖα της καί τή δωδεκάτοξη γέφυρα, πάνω ἀπ' τό ποτάμι. Βγήκαμε στήν ἀκρόπολη καί χαρήκαμε τή θέα. 'Η Λάρισσα εἶναι χτισμένη ἀπ' τίς δυό μεριές τοῦ Πηνειοῦ. Πέρα, μακρυά, ξεχωρίζει ὁ Τύρναβος, ὁ "Ολυμπος μέ τήν "Οσσα, κι' ἡ λίμνη Κάρλα. Στίς στέγες τῶν σπιτιῶν — αὐτό πιά τό βλέπεις σ' ὅλες τίς θεσσαλικές πολιτεῖες — οἱ πελαργοί ἔχουν χτίσει τίς φωλιές τους. Τό καλοκαίρι, προτοῦ φύγουν γιά τίς θερμές χῶρες, στέκονται ὁλημερίς μέ τό ἕνα πόδι, σά φρουροί τῆς οἰκογενειακῆς εὐτυχίας. Πότε πότε τά νέα πελαργόπουλα δοκιμάζουν τά φτερά τους. 'Εκεῖ, ἐπί τόπου στήν ἀρχή, ὕστερα λίγο μακρύτερα. Μά τώρα τά νέα φτερά ἔχουν γιγαντώσει καί τά νιογέννητα πελαργόπουλα πᾶνε νά δοῦνε γιά πρώτη φορά τό γαλάζιο πόντο καί τήν ὁλόζεστη 'Αφρική.

Μέ τό Θεσσαλικό τραῖνο περνοῦμε τό Βελεστῖνο. 'Ο Φάνης, πού ὅλες αὐτές τίς ὧρες ξεκουραζόταν στή σιωπή, σάν τό Θεσσαλικό κάμπο, οἰστρηλατήθηκε μέ μιᾶς. Μιλεῖ γιά τό Ρήγα, γυρεύει ἀπ' τή Μυρτώ νά τοῦ πῆ τό θούριο.

Κατεβαίνουμε καί μέ δακρυσμένα μάτια στεκόμαστε μπροστά στό μικρό ἐρειπωμένο σπιτάκι, πού γέννησε τόν ἀητό τῆς ἐλευθερίας, τό Νέο Τυρταῖο.

— Μά γιατί λέγεται Φερραῖος; ρωτᾶ ὁ Φάνης.

'Η Μυρτώ δίνει τήν ἀπάντηση.

— Τό Βελεστῖνο εἶναι χτισμένο κοντά στίς ἀρχαῖες Φερρές, τήν πατρίδα τοῦ "Αδμητου καί τῆς "Αλκηστης; Θυμᾶσαι τόν ὄμορφο μῦθο τους, Φάνη;

— Ναί, εἶπε εὐχαριστημένο τ' ἀγόρι. Κάποτε ἔπαιξαν ἕνα ἔργο μ' αὐτό τό θέμα καί πῆγα μέ τόν πατέρα. 'Η "Αλκηστη ἦταν νομίζω, μιά ἀφωσιωμένη γυναίκα, πού θυσιάστηκε γιά νά σώση ἀπό τό θάνατο τόν ἀγαπημένο της ἄνδρα τόν "Αδμητο, πού ἦταν βασιλιάς τῶν Φερρῶν. Μά ὁ 'Ηρακλῆς πάλαιψε μέ τό χάρο, τόν νίκησε, πῆρε πίσω τήν "Αλκηστη καί τήν ἔφερε στόν ἀπαρηγόρητο βασιλιά. 'Ηταν πολύ συγκινητικό ἔργο, θυμᾶμαι. Τίνος ἦταν θεία;

— Τοῦ Εὐριπίδη, παιδί μου. "Ενα ἀπ' τά ὡραιότερα ἔργα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τραγωδίας.

Καί νά μας στό Βόλο, τήν ὄμορφη πόλη τῆς Θεσσαλίας, τή νύμφη τοῦ Παγασητικοῦ. Φθάνουμε βράδυ καί μόλις προφταίνουμε νά δοῦμε μέ φῶς τό λιμάνι. Πολυθόρυβο, μεγαλόπρεπο κέντρο δουλειᾶς κι' ἐμπορίου. 'Η πρώτη ἐντύπωση εἶναι καλή. Σπίτια μεγάλα καί πολυόροφα, συνοικία καινούργια, παραθαλάσσια κέντρα, ξενοδοχεῖα περίφημα. 'Εξασφαλίζουμε τά δωμάτιά μας στήν «Αὔρα». 'Απ' τό μπαλκόνι βλέπουμε τήν κίνηση κάτω.

—'Ελάτε ἀπό δῶ, χάνετε, φώναξε ἡ Μυρτώ.

'Ηταν σ' ἕνα παράθυρο ἀπ' τό πίσω μέρος τοῦ ξενοδοχείου, πού ἔβλεπε πρός τό Πήλιο.

Εἶχε πιά νυχτώσει καί δέν ξεχώριζες τή μορφή τοῦ βουνοῦ. Μά τά χωριά του, τά κρεμασμένα σάν ἀετοφωλιές στίς πλαγιές, ἦταν ὁλοφώτιστα, ἕνα θεῖο πανόραμα. Ὅλο γοητευτικές ὑποσχέσεις. 'Ο "Ανω Βόλος, ἡ Μακρυνίτσα, ἡ Πορταριά! Αὔριο! Αὔριο θά δοῦμε τό Πήλιο μέ τή θρυλική ὀμορφιά. 'Η νύχτα περνᾶ μέ τήν πιό γλυκειά προσδοκία.

— Πολύ φοβοῦμαι πώς δέ θά δοῦμε τό Βόλο, λέει ὁ Λεωνίδας. Τό Πήλιο σᾶς ξεσήκωσε τά μυαλά.

— Μά τόν εἴδαμε, εἶπε ὁ Φάνης. Οἱ ἐπαρχιακές πολιτεῖες, γιά ἕναν πού ἔρχεται ἀπ' τήν 'Αθήνα, δέ λένε μεγάλα πράματα. "Εχουνε βέβαια σημασία γιά τή ζωή τοῦ τόπου, μά γιά τόν περιηγητή, εἶναι λίγο μονότονες. Τί νά σᾶς πῶ: 'Εργοστάσια, ἀποβάθρες, λιμάνια γεμάτα καράβια, ξενοδοχεῖα, πλατεῖες δενδρόφυτες καί μεγάλοι δρόμοι στό κέντρο, πού γίνονται ὅμως στενά σοκκάκια στίς γειτονιές. Δέ σοῦ λέω ἔχουν τή γραφικότητά τους, μά εἴδαμε ἀρκετές τέτοιες πόλεις.

—'Ο Βόλος ὅμως ἔχει ὡραῖο Μουσεῖο, εἶπα, κλείνοντας τό μάτι στό Λεωνίδα.

—'Αλήθεια; ἔκαμε ὁ Φάνης.

—"Ενα ἀπ' τά καλλίτερα τῆς 'Ελλάδας! πρόσθεσε ὁ Λεωνίδας. Μά δέν ἔχουμε καιρό νά τό δοῦμε. Θά πᾶμε στό Πήλιο. Δέν εἶναι ἔτσι, Φάνη;

— Νά πᾶτε, φώναξε. 'Εγώ θά μείνω στό Βόλο νά δῶ τό Μουσεῖο.

— Τό πίστεψε! εἶπε ὁ Λεωνίδας.

— Καί ὅμως, ὁ Βόλος ἔχει Μουσεῖο, δέν τό εἶπα ψέματα, Λεωνίδα. Μπορεῖ νά μήν εἶναι βέβαια ἀπ' τά καλύτερα τῆς 'Ελλάδας, ὅπως εἶπες πειράζοντας τό Φάνη, μά εἶναι ἀρεκετά ἀξιόλογο. "Εχει ἕνα περίφημο ἄγαλμα πού κλαίει ἀπ' τή μιά ὄψη κι' ἀπό τήν ἄλλη γελᾶ. Κλαυσίγελο, τό λένε. Θά δοῦμε ἀκόμη καί τίς «γραπτές στῆλες» τῶν Παγασῶν, τούς πιό ἀρχαίους ζωγραφικούς πίνακες.

'Ο Φάνης μέ ἄκουγε ἐνθουσιασμένος. Μέ τό Μουσεῖο ὁ Βόλος πῆρε ἀξία καινούργια γιά τό μικρό μας ἀρχαιολόγο.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

ΟΧΙ

ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Κρεμᾶτε τὸ κεφάλι σας ψηλά.
Ἔξω τὸ στῆθος, ὄρθιο τὸ κορμί σας.
Κι᾽ ἂς φαίνεται πὼς σκύβουνε δειλὰ
καὶ τὰ βουνὰ ἀκόμη στὴν ὁρμή σας.

Σὰν περπατᾶτε, ἂς φαίνεται πὼς τρέχετε,
πὼς ἐπετάξατε μὲ τὰ φτερὰ ἀπ᾽ τὴν κούνια,
πὼς τρέμει ὁ κόσμος — τὰ μουστάκια ποὺ δὲν ἔχετε
καὶ τῶν ποδιῶν σας τὰ ἀνύπαρκτα σπηρούνια

Σὰν βγαίνετε πρωῒ ἀπὸ τὸ σπίτι σας
ἂς φαίνεται πὼς βγαίνετ᾽ ἀπὸ Κάστρα.
Ὄρθιο τὸ κορμί! Ψηλὰ τὴ μύτη σας!
Πᾶτε νὰ ξεκρεμάσετε τὰ ἄστρα!

Ἄστρα, σημαῖες, ὄνειρα, φτερά,
ἂς εἶναι τῆς ψυχῆς σας πρωτοβρόχι.
Θύελλα νἆν᾽ τὰ ζήτω, ἡ χαρὰ
Καὶ Κεραυνὸς τὸ ΟΧΙ.

ΑΓΓ. Γ. ΒΛΑΧΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Τά παιδιά τοῦ πλοιάρχου Γκράντ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

—Ἀγαπητέ μου Τζών, ἀπάντησε ὁ λόρδος, μὴ ξεχνᾶς ὅτι ἀφήνομε τὶς κυρίες στὸ καράβι, δηλαδὴ ὅ,τι ἔχομε πιὸ ἀγαπητὸ στὸν κόσμο. Καὶ ποιὸς θὰ τὶς φυλάη, θὰ τὶς φροντίζη καὶ θὰ γνοιάζεται γι' αὐτὲς ἂν ἴσως ὄχι ὁ πλοίαρχος τοῦ «Ντάνκαν»;

— Τὸ συλλογίστηκες καλά; ρώτησε τρυφερὰ ἡ λαίδη Ἕλενα τὸν ἄντρα της. Πράγματι νομίζεις ὅτι δὲν πρέπει νάρθωμε μαζί σας;

—Ἀγαπητή μου Ἕλενα, θὰ ταξιδέψωμε μὲ τρόπο κάπως πρωτόγονο, ποὺ θὰ εἶναι μᾶλλον κουραστικὸς γιὰ γυναῖκες. Γιατί νὰ ὑποβληθῆτε σ' αὐτὸν τὸν περιττὸ κόπο;

—Ὅπως νομίζεις... ἔκανε ἡ λαίδη.

Ἀποφάσισαν λοιπὸν ν' ἀρχίσουν τὸ ταξίδι τους στὶς 14 τοῦ Ὀχτώβρη. Διάλεξαν μὲ κλῆρο τοὺς ναῦτες ποὺ θἄπαιρναν μαζί τους, γιατὶ ὅλοι ἤθελαν νὰ πᾶνε. Ἡ τύχη προτίμησε τὸν δεύτερο πλοίαρχο, τὸν Τὸν Ὤστεν, τὸν Γουΐλσων καὶ τὸν Μαλραίντη.

Τὶς 14 τοῦ Ὀχτώβρη τὸ πρωΐ, ἡ μικρὴ βάρκα τοῦ «Ντάνκαν» ἔβγαλε τοὺς ἄντρες στὴν ἀκτή.

Ὅλοι ἦταν ὡπλισμένοι μὲ καραμπίνες καὶ περίστροφα. Οἱ ὁδηγοὶ μὲ τὰ μουλάρια τους, τοὺς περίμεναν ἕτοιμοι νὰ ξεκινήσουν.

Γιατὶ περιττὸ νὰ ποῦμε πὼς θὰ διέσχιζαν τὴν Ἀμερικὴ πάνω σὲ μουλάρια, ὅπως συνηθίζεται στὸν τόπο.

— Καὶ τώρα φίλοι μου, φώναξε ὁ Παγανέλι, ἂς ξεκινήσωμε! Πᾶμε ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸ στὸν Ἀτλαντικὸ ὠκεανό!

Ἀπὸ τὸ καράβι, ἡ λαίδη Ἕλενα κι' ἡ Μαίρη τοὺς ἔκαναν ἀντίο μὲ τὰ μαντήλια τους ποὺ συχνὰ τἄφερναν στὰ μάτια...

Σὲ λίγο ἀπὸ τὴν καπνοδόχο τοῦ «Ντάνκαν» ὑψώθηκε πυκνὸς καπνός. Τὸ πλοῖο ἑτοιμαζόταν νὰ ξεκινήση.

— Φίλε Παγανέλι, εἶπε ὁ λόρδος, θαρρῶ πὼς ἔχεις δίκηο! Καιρὸς νὰ ξεκινήσωμε κι' ἐμεῖς!

Οἱ ὁδηγοὶ χτύπησαν τὰ μουλάρια, καὶ ἡ μικρὴ συντροφιὰ ξεκίνησε.

ΔΙΑΣΧΙΖΟΜΕ ΤΗ ΧΙΛΗ

Οἱ ἰθαγενεῖς ποὺ εἶχε μισθώσει ὁ λόρδος Γκλένερβαν μαζὶ μὲ τὰ μουλάρια τους ἦταν τρεῖς ἄντρες κι' ἕνα παιδί.

Ὁ ἐπικεφαλῆς τους, ἦταν ἕνας γερο-ἐγγλέζος ποὺ εἶχε μείνει στὴ Χιλὴ εἴκοσι χρόνια.

Κέρδιζε ἀρκετὰ χρήματα νοικιάζοντας τὰ μουλάρια του στοὺς περιηγητές, καὶ ὁδηγώντας τους νὰ περάσουν τὶς Κορδιλιέρες. Ὅταν ἔφταναν στὴν πεδιάδα, ὁδηγοῦσε τὸ καραβάνι ἕνας «μπακουεάνο», ὁδηγὸς ἀργεντινός, ποὺ ἤξερε τὶς «πάμπες» ἀπ' ἔξω κι' ἀνακατωτά.

Αὐτὸς ὁ Ἄγγλος δὲν εἶχε ξεχάσει ἐντελῶς τὴν μητρική του γλῶσσα, κι' ἔτσι ὁ λόρδος μὲ τὴν παρέα του μποροῦσαν τουλάχιστον νὰ συνεννοηθοῦν.

Οἱ ἄλλοι «πεόν», δηλαδὴ ντόπιοι ἰνδιάνοι, ἦταν δυὸ ἄντρες σοβαροὶ καὶ σιωπηλοί. Ὅσο γιὰ τὸ ἀγοράκι, ποὺ ἦταν κάπου δώδεκα χρονῶν, ἡ δουλειά του ἦταν νὰ ὁδηγῆ καὶ νὰ ἐπιβλέπη τὴν «μαντρίνα», τὴν μικρὴ λευκὴ φοράδα τὴν στολισμένη μὲ κουδουνάκια ποὺ βάδιζε ἐπικεφαλῆς καὶ ποὺ τὴν ἀκολουθοῦσαν κατὰ πόδας τὰ μουλάρια.

Οἱ φίλοι μας πήγαιναν ὅλοι μὲ τὸ μουλάρι, κι' ἔτσι χρησιμοποιοῦσαν γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸ ἑφτὰ ζῶα. Ἕνα ὄγδοο τὸ καβαλοῦσε ὁ Ἐγγλέζος. Δυὸ ἄλλα ἦταν φορτωμένα μὲ τὶς ἀποσκευὲς τῶν Εὐρωπαίων, καὶ μερικὰ μπιχλιμπίδια γιὰ τοὺς ἰθαγενεῖς. Ὅσο γιὰ τοὺς «πεόν», αὐτοὶ πήγαιναν πάντοτε πεζῆ.

Δὲν ἦταν συνηθισμένο ταξίδι αὐτὸ τὸ πέρασμα τῶν Ἄνδεων. Καὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὸ κάνη κανεὶς μὲ τὰ πόδια. Αὐτὰ τὰ μουλάρια τῆς Χιλῆς ποὺ νοίκιασαν ὁ λόρδος κι' ἡ παρέα του, ἦταν τὰ μόνα ποὺ μποροῦσαν νὰ τὰ βγάλουν πέρα στὶς κακουχίες.

Αὐτὰ ἦταν συνηθισμένα νὰ τρώνε ἐλάχιστα ὅταν βρισκόνταν σὲ πορεία, καὶ νὰ ποτίζωνται μιὰ φορὰ μονάχα τὴν ἡμέρα.

Δὲν ὑπάρχει οὔτε χάνι οὔτε πανδοχεῖο, οὔτε τίποτε σ' αὐτὸν τὸν δρόμο ποὺ ἑνώνει τοὺς δυὸ ὠκεανούς. Οἱ ταξιδιῶτες τρῶνε κρέας κονσέρβα, καὶ ρύζι βραστὸ μὲ πιπεριές, ποὺ εἶναι φαΐ τοῦ τόπου, ἐκτὸς ἂν σκοτώσουν στὸ δρόμο κανένα ἀγρίμι. Καὶ πίνουν νερὸ ἀπὸ τὰ ρυάκια ἢ ἀπὸ τὶς μεγάλες πέτρινες λακοῦβες ὅπου μένει τὸ βροχόνερο, ρίχνοντας μέσα λίγες σταγόνες ρούμι, ποὺ ὁ καθένας τους ἔχει ἀπάνω του, μέσα σ' ἕνα κέρατο βωδιοῦ.

Ξεκίνησαν... Ὁ καιρὸς ἦταν ὡραῖος..

Ὅσο γιὰ τὶς σέλλες τῶν μουλαριῶν, δὲν εἶναι κἂν σέλλες, εἶναι κάτι ἰδιόρρυθμα σαμάρια καμωμένα ἀπὸ τομάρια προβάτων, ἀλλὰ ὁμορφοκεντημένα στὴν ἄκρη τους μὲ πολλὴ τέχνη.

Τὴ νύχτα, μεταχειρίζονται αὐτὰ τὰ σαμάρια γιὰ σκεπάσματα, γιατὶ οἱ νύχτες εἶναι πολὺ κρύες, ἐνῶ οἱ μέρες εἶναι ζεστές.

Ὁ Γκλένερβαν ποὺ ἤξερε νὰ ταξιδεύη, ἀποφάσισε νὰ φορέσουν αὐτὸς κι' οἱ φίλοι του τὴν φορεσιὰ τοῦ τόπου, γιατὶ ἤξερε πὼς κάθε τόπος φοράει τὴν φορεσιὰ ποὺ εἶναι ἡ πιὸ κατάλληλη γιὰ τὸ κλίμα του.

Ἔτσι ὁ Παγανέλι κι' ὁ Ροβέρτος ποὺ εἶχαν κι' οἱ δυὸ τὰ ἴδια παιδιάστικα μυαλά, καὶ γι' αὐτὸ διασκέδαζαν μὲ τὸ κάθε τί, μὲ μεγάλη χαρὰ «ντύθηκαν μασκαράδες». Πέρασαν δηλαδὴ τὸ κεφάλι τους ἀπὸ τὸ «πουάντσο» ἕνα εἶδος κουβέρτας μὲ μιὰ τρύπα στὴ μέση ἀπ' ὅπου περνάει τὸ κεφάλι, καὶ δυὸ ἀνοίγματα γιὰ τὰ χέρια, κι' ὕστερα φόρεσαν τὶς ψηλὲς μπότες ἀπὸ μαλακὸ δέρμα, ποὺ εἶναι καμωμένες, μονοκόματες, ἀπὸ τὸ δέρμα τῶν πισινῶν ποδιῶν ἑνὸς ἀλόγου. Στὸ κεφάλι τους φόρεσαν τὰ μεγάλα πλατύγυρα καπέλλα τοῦ τόπου.

Ὁ Παγανέλι πάντοτε ἀφηρημένος κόντεψε νὰ γκρεμοτσακιστῆ ἀπὸ τὸ δικό του μουλάρι ποὺ καθὼς ἀνέβηκε ἀνάποδα ἄρχισε νὰ κλωτσάη τοῦ καλοῦ καιροῦ!

— Καὶ νὰ φαντασθῆς πὼς σοῦ δώσαμε τὸ πιὸ ἥμερο ζῶο ἀγαπητέ μου Παγανέλι, εἶπε ὁ λόρδος Γκλένερβαν, ἕνα σωστὸ πρόβατο. Φαντάσου λέει νὰ καβαλοῦσες κανένα πιὸ ἄγριο ζῶο!

— Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω γιατὶ καὶ τὰ πιὸ ἥμερα ζῶα γίνονται... θηρία ὅταν τὰ καβαλάω ἐγώ! εἶπε ὁ Παγανέλι...

Ὅπως καὶ νᾶναι ξεκίνησαν χωρὶς ἄλλο ἀπρόοπτο.

Ὁ καιρὸς ἦταν θαυμάσιος καὶ ὁ οὐρανὸς καταγάλανος καὶ διαφανής.

Στὴν ἀρχὴ τὸ μικρὸ καραβάνι ἀκολούθησε τὴν παραλία τοῦ κόλπου τοῦ Ταλκαχουάνο.

Ἐκείνη τὴν πρώτη μέρα, ταξίδεψαν μέσα ἀπὸ βαλτοτόπια, ἀνοίγοντας τὸν δρόμο τους στὶς καλαμιές.

Ὅλοι ἦταν σιωπηλοί, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Παγανέλι, φυσικά. Ὁ σοφὸς ποὺ τοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ κρατήση τὸ στόμα του κλειστὸ ἔστω καὶ γιὰ μισὴ ὥρα, ὅταν εἶδε ὅτι κανένας ἀπὸ τοὺς ἄλλους δὲν εἶχε ὄρεξη γιὰ κουβέντα, ἄρχισε νὰ κάνη... συνομιλία μόνος του ἰσπανικά. Ἐρωτοῦσε τὸν ἑαυτό του διάφορα πράγματα, κι' ἔδινε μόνος του τὶς ἀπαντήσεις!

Τὸ ταξίδι μὲ τὰ μουλάρια, ἀρχίζει στὶς ὀχτὼ τὸ πρωΐ, ὕστερα ἀπὸ τὸ πρόγευμα, καὶ τελειώνει στὶς τέσσαρες τὸ ἀπόγευμα, ποὺ εἶναι τὸ δεῖπνο. Στὶς τέσσαρες λοιπὸν ἀκριβῶς τὴν πρώτη μέρα, ἔφτασαν στὴν μικρὴ πόλη Ἀραοῦκο. Ἀπὸ ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ ταξιδέψουν καμμιὰ εἰκοσαριὰ μίλια ἀκόμη ὡς νὰ συναντήσουν τὸν τριακοστὸ ἕβδομο παράλληλο.

Οἱ ἄνθρωποι ὅμως τοῦ λόρδου Γκλένερβαν εἶχαν πάει πιὸ πρὶν σ' αὐτὸ τὸ μέρος χωρὶς νὰ συναντήσουν ἴχνη τοῦ ναυαγίου τῆς Βρεττάνιας.

Κοιμήθηκαν λοιπὸν τὴν πρώτη νύχτα, σ' ἕνα πανδοχεῖο τῆς Ἀραοῦκο, ποὺ εἶναι πρωτεύουσα ἑνὸς πολὺ μικροῦ κράτους, ὅπου κατοικοῦν οἱ Μολοῦχοι, μιὰ ράτσα περήφανων Ἰνδιάνων ποὺ ποτὲ δὲν εἶχαν σκλαβωθῆ.

Ὁ Παγανέλι ἦταν ἀπελπισμένος ποὺ οὔτε ἐκεῖ δὲν τὸν καταλάβαιναν ὅταν μιλοῦσε Ἰσπανικά — εἶναι ἡ μόνη εὐρωπαϊκὴ γλῶσσα ποὺ μιλιέται ἐκεῖ.

—Ἀλ' αὐτὴ ἡ προφορὰ τί μοῦ κάνει! ἔλεγε. Καὶ τοὺς διηγόνταν πὼς κάποτε στὸν θρόνο τῆς Ἀραουκανίας εἶχε καθίσει γιὰ λίγον καιρὸ κι' ἕνας γάλλος, πρώην δικηγόρος, ποὺ τὰ γυρίσματα τῆς τύχης τὸν εἶχαν φέρει στὴ Νότιο Ἀμερική.

— Μόνο ποὺ τὸν ἐξεθρόνισαν γρήγορα! εἶπε μελαγχολικὰ ὁ Παγανέλι. Ἤπιαν λοιπὸν ὅλοι ἀπὸ ἕνα ποτήρι «τσίτσα» (ντόπιο ποτὸ) εἰς ὑγείαν τοῦ δικηγόρου - Βασιληᾶ, κι' ὕστερα, καλὰ τυλιγμένοι μὲ τὸ «πούντσο» τους ἔπεσαν νὰ κοιμηθοῦν. Τὴν ἄλλη μέρα στὶς ἑχτώ, μὲ τὴν «μαστρίνα» πάντα ἐπὶ κεφαλῆς, οἱ ταξιδιῶτες μας ἐξακολούθησαν τὸ κυνήγι τοῦ τριακοστοῦ ἕβδομου παράλληλου.

Τώρα περνοῦσαν ἕναν τόπο ἄγριο κι' ἔρημο ὅπου κατοικοῦσαν μόνο οἱ Ἰνδιάνοι ποὺ κυνηγοῦν ἄγρια ἄλογα.

Πέρασαν καὶ δυὸ ποτάμια.

Στὶς τέσσαρες τὸ ἀπόγευμα, στρατοπέδεψαν ἔξω, στὸ ὕπαιθρο κάτω ἀπὸ κάτι πελώριες μυρτιές.

Ἄφησαν τὰ μουλάρια ἐλεύθερα νὰ βοσκήσουν, κι' οἱ ἴδιοι δείπνησαν μὲ κονσέρβα, ρύζι καὶ πιπεριές. Ὕστερα κοιμήθηκαν στὸ χῶμα, ὡραιότατα. Ἔτσι ταξίδεψαν χωρὶς ἀπρόοπτα δυὸ τρεῖς μέρες.

Στὶς 17 τοῦ μηνός, ξεκίνησαν πάλι πρωῒ πρωΐ, μὲ τὸν Ροβέρτο ἐπὶ κεφαλῆς ποὺ κάλπαζε πάντα πιὸ μπροστὰ κι' ἀπὸ τὴν «μαντρίνα» πρὸς μεγάλη ἀπελπισία τοῦ μουλαριοῦ του, ἐνῶ ὁ Παγανέλι κατάφερνε πάντα νὰ εἶναι τελευταῖος, γιατὶ εἶχε ἀνοιχτὸ μπροστά του... ἕνα χάρτη, καὶ σημείωνε τὰ ποτάμια ποὺ δὲν ἦταν σημειωμένα, δίνοντάς τους τὰ πιὸ ἀπίθανα ὀνόματα.

— Ἕνα ποτάμι χωρὶς ὄνομα, εἶναι σὰν ἕνα παιδὶ ἀβάφτιστο! ἔλεγε. Καὶ δώστου καὶ σημείωνε στὸν χάρτη του, καὶ δώστου καὶ ξελαρυγγίζονταν μὲ τὰ ἰσπανικά του.

— Προοδεύεις τουλάχιστον Παγανέλι; τὸν πείραζε ὁ Γκλένερβαν.

— Ἂν προοδεύω λέει μυλόρδε! Μιλάω πιὰ τὰ σπανιόλικα φαρσί, καλύτερα κι' ἀπὸ τὸν Δὸν Κιχώτη...

— Ἔλα ὅμως ποὺ εἶναι κι' ἡ προφορά.

— Ἄχ ναί, εἶναι κι' αὐτὴ ἡ καταραμένη προφορά...

Ἐκεῖνο τὸ πρωῒ κατὰ τὶς δέκα, σταμάτησαν μπροστὰ σ' ἕνα σταυροδρόμι...

— Ὁ ἕνας δρόμος πάει κατὰ τὸ Γιοῦμπελ, κι' ὁ ἄλλος στὸ Λὸς Ἄντζελες.

— Σωστά, εἶπε ὁ ὁδηγός. Ὁ κύριος φαίνεται νὰ ξέρη καλὰ τὸν τόπο.

— Πολὺ καλά!

— Ἔχει μήπως ξαναταξιδέψη μὲ μουλάρι κατὰ τοῦτα τὰ μέρη;

— Ὄχι μὲ μουλάρι... μὲ πολυθρόνα, τὸν βεβαίωσε σοβαρὰ ὁ Παγανέλι, ἐννοώντας πὼς εἶχε μελετήσει καλὰ τὸν χάρτη τῆς περιοχῆς.

Ὁ ὁδηγὸς ὅμως σίγουρα τὸν πῆρε γιὰ... βλαμμένο...

Κατὰ τὶς πέντε τὸ ἀπόγευμα, γιὰ πρώτη φορὰ οἱ ταξιδιῶτες στρατοπέδεψαν στὰ ριζὰ τῆς σιέρρας, τὰ πρῶτα σκαλοπάτια τῆς γιγάντιας Κορδιλλιέρας τῶν Ἄνδεων, ποὺ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες οροσειρὲς τῆς γῆς.

ΨΗΛΑ ΣΤΟΥΣ ΑΙΘΕΡΕΣ

Ὡς τὰ τότε τὸ ταξίδι καθὼς εἴδαμε ἦταν εὔκολο καὶ διασκεδαστικό. Ἀπὸ ἐδῶ ὅμως θ' ἄρχιζαν πιὰ στὰ σοβαρὰ οἱ κίνδυνοι.

Ἀπὸ ποῦ θὰ περνοῦσαν τὶς Ἄνδεις σὲ τρόπο ποὺ νὰ μὴν ἀπομακρύνονταν ἀπὸ τὸν δρόμο τους;

Ὁ ὁδηγὸς τοὺς εἶπε.

— Ὑπάρχουν μόνο δυὸ δρόμοι ἀπ' ὅπου μπορεῖ κανεὶς νὰ διαβῆ τὶς Κορδιλλιέρες.

— Ὁ δρόμος τοῦ Ἀρίκα, καὶ ὁ δρόμος τοῦ Βιλλαρίκα, τὸ δίχως ἄλλο εἶπε ὁ Παγανέλι.

— Ἀκριβῶς!

— Ὅμως αὐτοὶ οἱ δρόμοι μᾶς τραβοῦν πολὺ μακριὰ ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ πρέπει νὰ εἴμαστε.

— Αὐτὸ ναί, βέβαια.

— Δὲν ὑπάρχει ἄλλο πέρασμα;

— Ὑπάρχει τὸ πέρασμα τοῦ Ἀστοῦκο, εἶπε ὁ Παγανέλι.

— Τὸ ξέρει ὁ ὁδηγός;

— Τὸ ξέρω, εἶπε ὁ ἐγγλέζος, δὲν σᾶς τὸ προτείνω ὅμως μυλόρδε γιατὶ ἀπὸ κεῖ μόνον ἀγριοκάτσικα μποροῦν νὰ περάσουν.

— Ἀφοῦ περνοῦν ἀγριοκάτσικα, θὰ περάσωμε κι' ἐμεῖς! εἶπε ὁ Παγανέλι.

Ὁ δρόμος ἄρχισε νὰ γίνεται πολὺ ἀνηφορικός.

Δὲν ἦταν κὰν δρόμος, ἕνα στενὸ μονοπάτι ἦταν, ποὺ περνοῦσε ἄκρη ἄκρη στὸν γκρεμό.

Ἂν κοίταζε κανεὶς κάτω, τὸν ἔπιανε ζάλη.

— Κάναμε πάρα πολὺ καλὰ καὶ δὲν πήραμε μαζί μας τὶς κυρίες! εἶπε ὁ Γκλένερβαν.

Τὰ μουλάρια προχωροῦσαν διστακτικά, μὲ τὸ μουσοῦδι στὸ χῶμα, βάζοντας προσεκτικὰ τὸ ἕνα πόδι μπρὸς στὸ ἄλλο.

Λίγο νάχαναν τὴν ἰσορροπία τους, καὶ θἄβρισκαν τὸ πιὸ οἰκτρὸ τέλος στὸ βάραθρο ποὺ ἔχασκε. Ζύγωναν τώρα στὸ ἡφαίστειο Ἀντοῦκο, καὶ τὸ χῶμα ἦταν γεμάτο ξερὲς λάβες.

Ὡς κι' ὁ ὁδηγὸς ποὺ ἤξερε τόσο καλὰ τὶς Ἄνδεις, μὲ δυσκολία εὕρισκε τὸ δρόμο του, μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ χάος.

Στὸ τέλος, ἀναγκάστηκε νὰ σταματήση.

Βρισκόταν σ' ἕνα μικρὸ ἴσωμα, σὲ μιὰ μικρὴ προεξοχὴ τοῦ βράχου, ὅπου τὰ μουλάρια στάθηκαν νὰ πάρουν ἀνάσα.

Μπροστά τους ὑψώνονταν σχεδὸν μονοκόματος, ὁ γρανίτινος τοῖχος.

— Τί εἶναι; ρώτησε ὁ Γκλένερβαν.

— Εἶναι... ὅτι ὡς ἐδῶ καὶ μὴ παρέκει, μυλόρδε! ἀποκρίθηκε ὁ ὁδηγός.

— Ἔχασες τὸ δρόμο;

— Δὲν χάνω ποτὲ τὸ δρόμο!

Λίγο νὰ ἔχαναν τὴν ἰσορροπία τους, καὶ Ἀντοῦκο;

— Σ' αὐτὸ ἀκριβῶς βρισκόμαστε!

— Δὲν γελιέσαι;

— Ὄχι... Δὲν γελιέμαι εὔκολα μυλόρδε. Νά ἀλλῶστε τὰ ἴχνη ποὺ ἄφησε ἡ φωτιὰ τῶν Ἰνδιάνων ποὺ κατασκήνωσαν ἐδῶ... Καὶ νά τὰ ἴχνη ἀπὸ τὰ ζῶα τους!

— Αὐτὸ σημαίνει πὼς πέρασαν πρόσφατα ἀπ' αὐτὸν τὸν δρόμο!

— Πέρασαν, ἀλλὰ δὲν πρόκειται νὰ ξαναπεράσουν. Ὁ τελευταῖος σεισμὸς ἔφραξε αὐτὸν τὸν δρόμο...

— Τὸν ἔφραξε γιὰ τὰ μουλάρια, ὄχι ὅμως καὶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους!

— Αὐτὸ μπορεῖ. Ἀλλὰ ἐγὼ εἶμαι ὁδηγὸς μουλαριοῦ. Ἔκανα ὅτι μποροῦσα, κι ἂν θέλετε, τὰ μουλάρια μου εἶναι ἕτοιμα νὰ σᾶς γυρίσουν πίσω. Ὑπάρχουν κι' ἄλλα περάσματα στὶς Κορδιλλιέρες...

— Καὶ αὐτὸ θὰ μᾶς ἀργοπορήση;

— Φυσικά... Δυὸ τρεῖς μέρες τὸ λιγώτερο...

Οἱ ταξιδιῶτες τὸν ἄκουγαν σιωπηλοί. Ἦταν φανερὸ πὼς ὁ ὁδηγὸς εἶχε δίκηο. Τὰ μουλάρια του δὲν μποροῦσαν νὰ προχωρήσουν πιὸ πέρα. Ἀλλὰ κι' αὐτοὶ δὲν ἔπρεπε ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸν 37ο παράλληλο.

Ἀναποφάσιστος ὁ λόρδος, γύρισε καὶ κοίταζε τοὺς ἄλλους.

— Τί λέτε καὶ σεῖς;

— Ὅτι τὰ μουλάρια δὲν περνᾶνε! ἔκανε θριαμβευτικὰ ὁ Παγανέλι.

— Θέλετε ἐμεῖς νὰ προχωρήσωμε καὶ χωρὶς τὰ μουλάρια;

— Ὅπου πᾶτε μυλόρδε θὰ σᾶς ἀκολουθήσωμε! εἶπε ὁ Τὸμ Ἄουστιν.

— Σωστά! Νὰ προχωρήσωμε! φώναξαν μὲ μιὰ φωνὴ οἱ ἄλλοι δυὸ ναυτικοί.

— Δὲν γεννᾶται ζήτημα! ὑπερθεμάτισε κι' ὁ Παγανέλι. Βέβαια, τώρα στὴν ἀρχή, στὸν ἀνήφορο, θὰ κουραστοῦμε λιγάκι... Ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, εἶναι κατήφορος!

— Κι' ὕστερα θὰ συναντήσωμε τοὺς Ἀργεντινοὺς ποὺ θὰ μᾶς νοικιάσουν ἄλογα, νὰ διαβοῦμε τὴν «μπάμπα».

— Ἐμπρὸς λοιπόν, καὶ χωρὶς δισταγμό! εἶπε ὁ Γκλένερβαν.

— Ζήτω! Ἐμπρός! φώναξε καὶ ὁ Ροβέρτος.

— Δὲν θὰ μᾶς συνοδέψης; ρώτησε ὁ Γκλένερβαν τὸν ὁδηγό.

— Ἐγὼ πηγαίνω μὲ τὰ μουλάρια μου, εἶπε αὐτός. Λυποῦμαι πολὺ μυλόρδε, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ τ' ἀφήσω...

— Ὅπως θέλεις!

— Μὴ φοβᾶσαι μυλόρδε! εἶπε ὁ Παγανέλι. Δὲν ἔχομε ἀνάγκη ἀπὸ ὁδηγό. Ἀναλαμβάνω νὰ σᾶς ὁδηγήσω ἐγώ!

— Ὁ κύριος μὲ τὴν πολυθρόνα του φαίνεται νάχη ταξιδέψη πολύ! εἶπε ὁ ὁδηγός.

— Ἐχάσατε τὸ δρόμο;...

— Ἡ πολυθρόνα τοῦ γεωγράφου φίλε μου, εἶναι πρώτης τάξεως ὑποζύγιο! Δὲν κλωτσάει, δὲν μυγιάζεται, καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ταγὴ κι' ἀπὸ πότισμα!

— Σίγουρα τὴν ἔχει ψωνίσει ὁ κακομοίρης! συλλογίστηκε ὁ ὁδηγός. Κρῖμα! Καὶ φαίνεται ἀγαθὸς ἄνθρωπος!

Ὁ Γκλένερβαν ἔκανε λογαριασμὸ μὲ τὸν ὁδηγό, τὸν πλήρωσε, καὶ οἱ ἄνθρωποι μὲ τὰ μουλάρια πῆραν τὸν δρόμο τοῦ γυρισμοῦ.

Οἱ φίλοι μας ὅμως ἀναγκάστηκαν νὰ φορτωθοῦν τὰ ὅπλα, τὶς ζωοτροφίες καὶ τὰ λοιπά.

Καὶ τότε ἄρχισαν μιὰν ἀνάβαση, ποὺ θὰ τὴν θαύμαζαν καὶ οἱ πιὸ ἔμπειροι ὀρειβάτες.

Ὅλη νύχτα σκαρφάλωναν, γιατὶ μὲ τὸ φῶς τοῦ ἥλιου, ἡ ζέστη δὲν θὰ τοὺς ἐπέτρεπε νὰ προχωρήσουν. Καὶ τότε φάνηκαν τὰ ἐξαιρετικὰ χαρίσματα τοῦ Μαλραίντη καὶ τοῦ Γουΐλσων. Χωρὶς τὴν εὐκινησία καὶ τὴν ρώμη αὐτῶν τῶν δυὸ σκωτσέζων, οἱ φίλοι μας δὲν θὰ κατάφερναν νὰ σκαρφαλώσουν σὲ κάτι πανύψηλους βράχους ποὺ ἔπρεπε νὰ διαβοῦν.

Ὁ μικρὸς Ροβέρτος σκαρφάλωνε σὰν σκίουρος, κι' ὁ Παγανέλι σὰν πίθηκος.

Στὶς πέντε τὸ πρωΐ, οἱ ταξιδιῶτες στάθηκαν σ' ἕνα ὕψωμα νὰ ξεκουραστοῦν καὶ νὰ φᾶνε.

Ἐκεῖ, πηδοῦσαν ἀπὸ βράχο σὲ βράχο ἕνα πλῆθος «λάμες» τὰ γνωστὰ καμηλοπρόβατα τῶν Ἄνδεων. Ἀκόμη ἦταν τὰ χαριτωμένα «τσιντσιλὰ» μὲ τὸ πολύτιμο τρίχωμα.

Ἀπὸ κεῖ ποὺ βρισκόνταν, μποροῦσαν νὰ δοῦν τὶς χιονοσκέπαστες πλαγιὲς ποὺ θὰ εἶχαν τώρα ν' ἀνέβουν, τὰ «αἰώνια χιόνια» ποὺ δὲν λυώνουν ποτέ!

Ἀπὸ δῶ κι' ἐμπρός, τὸ ἀνέβασμα θὰ παρουσίαζε πολλούς, μὰ πολλοὺς κινδύνους...

Ἀφοῦ ξεκουράστηκαν, ξεκίνησαν μέρα.

(Συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Στὶς Μακεδονικές, στὶς Ἠπειρωτικὲς βουνοκορφές,
μὲ λόγχες, μὲ τουφέκια, μὲ κανόνια,
τοῦ Μαραθῶνα ζωντανεύουνε παμπάλαιες μορφές,
καὶ τῆς πατρίδας κάνουν τὴ ζωὴ αἰώνια.

ΝΙΚΟΣ ΙΜΒΡΙΩΤΗΣ (Ζίχνη)

⁂

ΚΑΙ ΞΕΡΕΙ...

Ὄχι! Ποτὲ δὲν θὰ πατᾶς τὴν ἅγια τούτη χώρα
ποὺ μόνο ἡμίθεους καὶ ἥρωες γεννᾶ.
Κι' ἂν πάλι ἄγρια ξεσπᾶ ἐπάνω της ἡ μπόρα
νικήτρια ξανὰ θὰ βγῆ, ὅπως παντοτεινά.

Τὴν ἅγια ἐτούτη γῆ μόνον ἡ Λευτεριὰ
αἰώνια τὴν ἔκανε δική της κατοικία.
Καὶ στὴν πλατιά της ἀγκαλιά, γιὰ πάντα τὴ φωλιὰ
ἔχουνε χτίσει χαρωπὰ ἡ Δόξα κι' ἡ Σοφία.

Τὴν ἔνδοξη ἐτούτη γῆ φωτίζει ἅγιο φῶς
π' αἰώνια οἱ ἀχτίδες του σκορποῦνε τὴ νυχτιά.
Καὶ μέσ' στὶς δύσκολες στιγμές, προστάτης ὁδηγὸς
προβαίνει μπρός της πάντοτε ἡ Ἄγια Παναγιά.

Δικιά σου ἡ πατρίδα ποτὲ δὲν θὰ γενῆ,
γιατὶ ὁ κάθε Ἕλληνας γνωρίζει νὰ πεθάνη.
Καὶ ξέρει: γιὰ τὴν χώρα του γλυκιὰ εἶν' ἡ θανὴ
καὶ θεῖο καὶ ἀμάραντο τὸ δάφνινο στεφάνι.

ΝΙΚΟΣ Α. ΤΕΝΤΑΣ (Γιάννενα)

⁂

ΣΤΟ ΦΑΝΤΑΡΟ

Ὦ! Ἡρωϊκὲ φαντάρε! Σὲ σκέπτομαι καὶ σὲ θαυμάζω! Σὲ θωρῶ μπροστά μου σὰν ἕναν γίγαντα, ποὺ κρατᾶς στὰ χέρια σου ὅπλο πολὺ διαφορετικὸ καὶ πολὺ δυνατότερο ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ κρατοῦν οἱ ἄπιστοι ἐχθροί σου. Σὲ θωρῶ σὰν νὰ ἔχης ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὰ ροῦχα σου σίδερο καὶ γιαυτὸ δὲν σὲ φοβίζουν οἱ ἐχθρικὲς σφαῖρες καὶ ὀβίδες. Στέκεσαι ἀκλόνητος καὶ φρουρεῖς τὰ σύνορα νύχτα καὶ μέρα. Ἄ... Ὄχι... Σὲ ὅλα αὐτὰ κάνω λάθος!...

Ἐσὺ δὲν εἶσαι οὔτε γίγαντας, οὔτε κρατᾶς ὅπλο διαφορετικὸ καὶ δυνατότερο ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ κρατεῖ ὁ ἐχθρός σου, οὔτε ἔχεις σίδερο ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὰ ροῦχα σου. Τότε τί μὲ ξεγελᾶ καὶ φαντάζομαι ἔτσι τὸν φαντάρο;

Ἄ, ναί... Γίγαντα σὲ κάνουν τὰ ἀμέτρητα κατορθώματά σου. Ὅπλο διαφορετικὸ καὶ δυνατότερο εἶναι ἡ ἀνδρεία σου. Γιὰ σίδερο ἔχεις τὰ ἡρωϊκά σου στήθη, καὶ οἱ σφαῖρες καὶ οἱ ὀβίδες δὲν σὲ φοβίζουν γιατὶ ἔχεις ἀκλόνητη πίστη στὸ Θεὸ καὶ ἀκλόνητη ἀγάπη στὴ Πατρίδα σου. Γιαυτὸ στεφανώνεσαι μὲ τὸ ἀθάνατο στεφάνι τῆς δόξας!...

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΑΣΙΟΣ
(Μαθ. Γυμν. Ἄρτης, Τάξ. Δ')

⁂

ΗΡΩ·Ι·ΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

Ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει. Ναί! Δὲν πεθαίνει γιατὶ ἔχει παιδιὰ ποὺ πέφτουν γιὰ τὴν τιμή της. Χύνουν τίμιο αἷμα, δρασκελοῦν χαράδρες καὶ βουνά, γιὰ νὰ κρατήσουν στὸ πλεονεκτικὸ κορύφωμα τὴν ἰδέα αὐτή, τὴν χιλιοτραγουδισμένη Ἑλλάδα μας. Τίποτα δὲν μένει ἀκατάλυτο, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἰδανικὰ καὶ τὶς ἰδέες. Ἡ Ἑλλάδα σὰν μιὰ ἰδέα θὰ μένη πάντα ἀκατάλυτη στὸ κύλισμα τῶν αἰώνων. Θὰ γράφη διαρκῶς σελίδες δόξας καὶ ἡρωϊσμοῦ, ποὺ θὰ μένουν σὰν φάροι φωτεινοὶ νὰ ἐκτοξεύουν παντοῦ τὸ φῶς στοὺς πλανεμένους. Ἡ πατρίδα μας ἀγωνίζεται πάντοτε διὰ τὴν ἐξύψωση ἱερῶν ἰδανικῶν.

Εἶναι τὸ ἔτος 1940. Ἕνα μαῦρο δαντελωτὸ σύννεφο σκεπάζει τὸν ἑλληνικὸ ὁρίζοντα. Νέος ἐχθρὸς ἔρχεται νὰ καταλάβη τὴν ἱερὴ γῆ μας. Ὁ ἀγώνας εἶναι σκληρός. Ἔχει νὰ παλέψη ἕνα μικρὸ μυρμήγκι μὲ δυὸ λέοντες. Ἔχει νὰ παλέψη ἡ μικρὴ Ἑλλάδα μας μὲ τὴν αὐτοκρατορία τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας. Μὰ τὰ ἑλληνικὰ νειάτα γυρεύουν σὰ χάρη νὰ τὰ στείλουν πρῶτα στὴ φωτιὰ σὰ νἆναι πανηγύρι. Ξέρουν καλὰ πὼς ἂν οἱ ἄπιστοι κατακτηταὶ καταλάβουν τὸ πάτριο χῶμα τους θὰ βρεθοῦν ὅλοι στὸ ζυγὸ τῆς σκλαβιᾶς. Ὤ! τί θλιβερό! Τί ἀπαίσιο νὰ βλέπη κανεὶς τὴν Πατρίδα του νὰ βασανίζεται. Ναί! Τὰ ἔνοιωσαν ὅλα αὐτὰ οἱ Ἕλληνες γιαυτὸ ρίχνονται σὰν ἀνήμερα θεριὰ στὴ μάχη, ἀψηφῶντας τὸν κίνδυνο. Ὅλοι τους πολεμοῦν γιὰ ἕνα σκοπό. Νὰ ἰδοῦν τὴν Πατρίδα τους Ἐλεύθερη. Ὤ! Γι' αὐτὴν τὴν Πατρίδα! Ποιὸς δὲ θέλει νὰ βλέπη τὸ χωριό του ἐλεύθερο; Ποιὸς δὲ θέλει νὰ βλέπη τὴν Πατρίδα του νὰ λούζεται στὸ φῶς τῆς χαρᾶς καὶ τῆς δόξας; Ἔπεσαν πολλὰ παλληκάρια στὸ πεδίο τῆς μάχης, μὰ ἡ ψυχή τους φτερούγισε μακρυὰ καὶ κατετάχθη μὲ τοὺς ἡρωϊκοὺς προγόνους, καὶ στεφανώθηκε μὲ τὸ ἀμάραντο στεφάνι τῆς νίκης των.

Ἐλαφρὸ τὸ χῶμα ποὺ σᾶς σκεπάζει ἡρωϊκὲς μορφές!

ΦΑΙΔΡΟΣ (Δ.Χ.Κ.)

⁂

ΠΑΤΡΙΔΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μέρα ποὺ μέσα στὶς καρδιὲς ἀξέχαστη θὰ μείνη
καὶ θὰ θυμίζη ἀλαργινὰ τὴ θαυμαστὴ θυσία
ἐκείνων ποὺ φτερούγισαν πρὸς τὴν ἀθανασία
κι' ἔγραψαν μὲ τὸ αἷμα τους μιὰ δόξα ποὺ δὲ σβύνει.
Μέρα ποὺ ὕψωσε ὁ λαὸς τῆς Λευτεριᾶς λαμπάδα
καὶ μὲ τ' «Ἀέρα» ποὺ ἔκραξε καὶ τὸ βροντόφωνο «Ὄχι»
—ποὺ φοβερὰ ἀντιλάλησαν στῆς Πίνδου κάθε κόγχη—
εἶπε πὼς ἔχει ἡ Λευτεριὰ πατρίδα τὴν Ἑλλάδα.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΥΡΙΑΝΘΗΣ

⁂

Η ΑΝΔΡΕΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Μαύρη σκλαβιὰ ἐπλάκωσε στὴν ὄμορφη γαλανὴ πατρίδα μας. Οἱ ἐχθροὶ ποὺ τόσο πολὺ μᾶς μισοῦν γιὰ τὴν ἀνδρεία καὶ γιὰ τὸν πολιτισμό μας, θέλησαν καὶ πάλι νὰ μᾶς ὑποδουλώσουν. «Μὰ τοῦ Ἕλληνος ὁ τράχηλος ζυγὸ δὲν ὑποφέρει». Καὶ πάλι οἱ Ἕλληνες ξεσηκώθηκαν, πῆραν τὰ ὅπλα, καὶ μὲ ψυχὴ ποὺ πλημμύριζε ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα ὥρμησαν ἐναντίον τῶν ἀπίστων κατακτητῶν. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ κατώρθωσαν νὰ τοὺς διώξουν μακρυὰ ἀπ' τὰ ἑλληνικὰ σύνορα τοὺς ἐχθρούς. Πολέμησαν σὰν ἥρωες γιὰ τὴν τιμὴ τῆς Πατρίδας. Σκοτώθηκαν ὅμως πάρα πολλοί. Μὰ ὅταν σκοτωθῆ κανεὶς γιὰ τὴν Πατρίδα του εἶναι κάτι ποὺ τὸν δοξάζει, εἶναι κάτι ποὺ τὸν τιμᾶ.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΣΙΜΗΣ (Παιδόπολη Ξηροῦ)

⁂

«ΟΧΙ»

Θαῦμα δὲν ἦταν κι' οὔτε τρέλλα. Ἦταν τὸ σπάσιμο τῆς ἡττοπάθειας. Ἦταν τὸ φῶς ἐκεῖνο ποὺ φώτισε τὶς συνειδήσεις κι' ἔκανε τοὺς λαοὺς ποὺ εἶχαν χάσει τὴν Ἐλευθερία τους νὰ ζηλέψουν. Ἦταν ἡ θαρραλέα κι' ἀναπάντεχη ἄρνηση ποὺ κάνει Ἐκεῖνος ποὺ ξέρει πὼς θὰ πεθάνη, μὰ ποὺ τὸν ἐνδιαφέρει ὅμως καὶ ὁ τρόπος τοῦ θανάτου. Ἦταν τὸ ξεκίνημα τῆς Νίκης, τὸ Γλυκοχάραγμά Της.

Κι' ἦταν ἡ 28η Ὀκτωβρίου 1940.

Τότε ποὺ ἡ Ἑλλάδα ἔδειξε πὼς εἶναι ἀντάξια τῶν προγόνων της ποὺ ἔφεραν τὴν πρόοδο καὶ τὸν πολιτισμὸ σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο.

Οἱ Ἕλληνες ξέρουν νὰ ζοῦν ἐλεύθεροι καὶ μὲ ἀξιοπρέπεια νὰ πεθαίνουν.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΠΑΛΤΑΣ
(Φουρτὴ - Ἠλείας)

⁂

«ΠΙΝΔΟΣ»

Ψηλὰ σ' ἐκεῖνες τὶς κορφὲς
μὲ τὶ πολλὲς ὁμίχλες,
μὲ τὶς πολλὲς ὀμορφιὲς
τὶς πέρδικες καὶ τσίχλες.

Φυλάει ὁ Ἕλληνας φρουρὸς
ποὺ βλέπει νύχτα μέρα,
μὲ συντροφιὰ τὴ λέξη «ἐμπρὸς»
ἢ τὸ γνωστὸ «ἀέρα»!

ΤΑΚΗΣ ΚΑΨΑΛΗΣ (Καρδίτσα)

ΓΙΑ ΤΗ ΘΡΥΛΙΚΗ ΕΠΕΤΕΙΟ

Η 28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Οἱ Θερμοπύλες, Μαραθών, τῶν Πλαταιῶν (ἡ μάχη
ποτὲ δὲν ἐφαντάζονταν πὼς τέτοια δόξα (θάχη.
Ναὶ δόξα περισσότερη, ἡ Ἡμέρα ὅπου, (σὲ κόχη
σὲ κάθε κάμπο καὶ βουνὸ ἀκούστηκε τὸ («ΟΧΙ».
Καὶ ἀντιλάλησαν εὐθὺς οἱ κάμποι καὶ (οἱ λόγγοι
κι' ἀπ' τὸν ὕπνο ξύπνησε κι' αὐτὸ τὸ Με- (σολόγγι.
Καὶ φώναξε μὲ μιὰ φωνὴ βαρειὰ αὐτὴ τὴ (μέρα
στοὺς Τούρκους «ἔξω ἡ Τουρκιά, στοὺς Ἰταλοὺς «ΑΕΡΑ».

ΓΙΟΣ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ

⁂

Η ΠΟΘΗΤΗ ΛΕΥΤΕΡΙΑ...

Ἡμέρα λαμπρὴ καὶ δοξασμένη. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἦρθαν οἱ βάρβαροι νὰ κυριέψουν τὴ ζηλευτὴ πατρίδα μας Ἑλλάδα. Μὰ τότε μέσα ἀπὸ τὰ φλογισμένα στήθη του ὁ ἑλληνικὸς λαός, βροντοφώνησε τὸ τρανὸ «ΟΧΙ». Εἶπε στοὺς ἄπιστους ὄχι ποτέ, ἐσεῖς οἱ βάρβαροι, δὲν θὰ μολύνετε τὰ ἱερὰ χώματά μας. Τότε οἱ βάρβαροι σὰν τὰ ἀνήμερα λιοντάρια θέλησαν νὰ μᾶς κατασπαράξουν. Ἀλλὰ τὰ ἔνδοξα παιδιὰ τῆς τιμημένης πατρίδας μας, ἔστησαν τὰ χαλύβδινα στήθη τους μπροστὰ στὸν ἐχθρὸ καὶ δὲν τὸν ἄφησαν νὰ περάση μέσα στὴ δοξασμένη πατρίδα μας. Καὶ μὲ τὴν ἑλληνικὴ πολεμικὴ μας κραυγὴ ΑΕΡΑ! ρίχτηκαν στὸν ἄνανδρο ἐχθρὸ καὶ τὸν ἔδιωξαν πέρα μακρυὰ ἀπὸ τὰ ἱερά μας ἐδάφη. Μὲ μιᾶς ὁ γενναῖος στρατός μας μπῆκε θριαμβευτὴς μέσα στὴ σκλαβωμένη Βόρειο Ἤπειρο. Οἱ ἕλληνες βορειοηπειρῶτες ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια μαύρη σκλαβιά, τὸν δέχθηκαν στὴν πονεμένη τους ἀγκαλιά. Θερμὰ δάκρυα χαρᾶς ἐκύλησαν στὰ μάγουλά τους στὸ ἀντίκρυσμα τῆς γαλανόλευκης. Ἀλλὰ συγχρόνως ἦρθε κι' ἄλλος ἐχθρὸς πιὸ αἱμοβόρος ἀπὸ τὸν πρῶτο, οἱ Γερμανοί. Κατάκτησε ὁ ἐχθρὸς αὐτὸς τὴ γλυκειά μας Πατρίδα ἀφοῦ πλήρωσε βαρὺ φόρο αἵματος. Κατάστρεψε, σκλάβωσε, ἐρήμωσε τὰ πάντα ἐπὶ τέσσερα ὁλόκληρα χρόνια. Ὡς ποὺ τὸ 1944 ἦρθε ἡ ποθητὴ λευτεριὰ αἱματοποτισμένη ἀπὸ τὸν ἡρωϊκὸ στρατό μας.

ΛΙΟΝΤΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
(Ζηρὸ Φιλιππιάδος Ἠπείρου)

⁂

ΔΟΞΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Δόξα εἰς τὴν μητέρα μας τὴ δοξασμένη (Ἑλλάδα,
δόξα εἰς τὴν πατρίδα μας τὴν ἔνδοξη ποὺ (τώρα,
κρατεῖ στὸ ἕνα χέρι της τὴν ἀναμένη δάδα
στ' ἄλλο τὰ σκῆπτρα της κρατεῖ, τῆς λευ- (τεριᾶς τὰ δῶρα.

Δόξα εἰς τὴν Ἑλλάδα μας ποὔχει τέτοια (παιδιὰ
ποὺ γιὰ Αὐτὴν ὅλα μαζὶ πέφτουνε στὴ φω- (τιὰ
τὰ πάντα θυσιάζουνε ὅλα μὲ μιὰ καρδιὰ
γιὰ νὰ μποροῦν νὰ βλέπουνε ἐδῶ τὴ λευ- (τεριά.

Δόξα σὲ Σένα ψάλλουνε, ἀγαπητή μας (Μάνα,
ἡ ξακουσμένη Κρήτη σου, ἡ θρυλική σου (Πόλη.
Ἀθήνα, Σπάρτη, Κόρινθος, Μυστρᾶς καὶ (Ἀλαμάνα
καὶ κάθε ἄλλο τέκνο σου, κάθε δική σου (πόλη.

Οἱ Θερμοπύλες ξακουστὲς ἀπὸ τὸ Λεωνίδα
δόξα σοῦ ψάλουνε κι' αὐτές, μαζὶ κι' ὁ (Παρθενῶνας
ἡ Σαλαμίνα καὶ αὐτὴ ἀγαπητὴ πατρίδα
κι' οἱ Πλαταιές, ἡ Πίνδος σου, Σοῦλι καὶ (Μαραθῶνας.

Δόξα σὲ σένα ψάλουνε ὦ μάνα μας Ἑλ- (λάδα
τὰ Γιάννενα, ἡ Κόνιτσα καὶ ἡ Θεσσαλο- (νίκη
ἡ Ξάνθη κι' ἡ Κομοτινὴ καὶ ἡ Ὀρεστιάδα
Γράμμος καὶ Βίτσι θρυλικά, ποὺ δώσες κεῖ (τὴ νίκη.

Πολλὰ εἶναι τὰ τέκνα σου ὦ μάνα μας (Ἑλλάδα
ἄξια ποὺ πολέμησαν γιὰ σένα στὰ βουνά,
γιὰ νὰ κρατήσουνε ψηλή, τὴν ἄσβεστή σου (δάδα
καὶ φῶς μ' αὐτὴν νὰ δώσουνε σ' ὅλη τὴ (γῆ ξανά.

ΖΩΗΣ Β. ΛΕΥΚΗΣ
(Σ.Ο.Ε.)

⁂

ΑΓΙΑ ΜΕΡΑ

Ἡ Ἑλλάδα μὲ σπασμένες τὶς ἁλυσσίδες ἀνέβαινε σιγὰ σιγὰ τὴν θεόρατη κλίμακα ποὺ σὲ κάθε σκαλοπάτι της πρόσθετε καὶ μιὰ σελίδα ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐτοθυσίας στὴν ἱστορία της. Οἱ διάφοροι βάρβαροι ποὺ ἄκουγαν μὲ φθόνο τὸν ἦχο ποὺ προξενοῦσε μὲ τὰ βήματά της ἡ Ἑλλάδα θέλησαν νὰ τὴν σταματήσουν καὶ νὰ τὴν δέσουν πάλι μὲ σκληρότερες ἁλυσσίδες ἀπὸ τὶς πρῶτες, νὰ μείνη σ' ἕνα σκαλοπάτι χωρὶς νὰ πραγματοποιήση τὸ σχέδιό της: Ἦταν μιὰ παγωμένη νύχτα τοῦ φθινοπώρου. Ἡ οἰκουμένη ὁλόκληρη κοιμόταν μέσα στὸ σκοτάδι. Ἔξαφνα ξύπνησε φοβισμένη ἀφοῦ ἄκουσε ἕνα «Ὄχι» δυνατό! Τί νὰ ἦταν ἄραγε; Δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν φωνὴ τῆς Ἑλλάδας. Καθὼς βρισκόταν μέσα στὴν εὐτυχία καὶ στὴν γαλήνη ἦρθε ἕνας βάρβαρος λαὸς γιὰ νὰ τὴν ὑποτάξη. Ἡ Ἑλλάδα τότε βυθίστηκε σὲ σκέψεις. Κράτησε τὸ κεφάλι της γιὰ λίγο καὶ ἀπάντησε μὲ βροντερὴ φωνὴ «ΟΧΙ». Ἔτσι ἔπρεπε ν' ἀπαντήση... Χτύπησε τότε τὴ σάλπιγγα τοῦ συναγερμοῦ. Στὸ ἄκουσμα αὐτὸ σὰν πουλιὰ φτερούγισαν τὰ ἑλληνικὰ νειάτα κι' ἔτρεξαν νὰ δώσουν τὴ ζωή τους στὴ μητέρα Ἑλλάδα. Πολέμησαν μὲ γενναιότητα!! Κάθε Ἕλληνας πολεμοῦσε γιὰ τὴν ἰδέα τῆς ἐλευθερίας καὶ γιὰ τὰ πεπρωμένα τῆς φυλῆς. Κατώρθωσαν νὰ νικήσουν τὴν τεραστία αὐτοκρατορία τῶν Ἰταλῶν. Ἀλλὰ τὰ πράγματα ἄλλαξαν. Φάνηκε κάποιος ἄλλος λαὸς πιὸ ἰσχυρὸς ποὺ κατώρθωσε μὲ ἄπειρες δυνάμεις νὰ πατήση τὸ πόδι του στὴν Ἑλλάδα, οἱ Γερμανοί.

Θαμβώθηκαν οἱ νέοι βάρβαροι ἀπὸ τὸν πολιτισμό μας.

Ὁ ἀντίλαλος τοῦ «Ὄχι» ἐρχόταν στ' αὐτιά τους καὶ τοὺς ἔκανε νὰ φοβοῦνται.

Ὅπου κι' ἂν βρίσκεται κάθε ἑλληνικὴ ψυχή, εἴτε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Ἑλλάδας, εἴτε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ξενητειᾶς ἑορτάζει μὲ συγκίνηση τὴν ἡμέρα αὐτὴ ποὺ ἀποτελεῖ τὸ θρίαμβο τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΟΤΗΣ
(Μαθ. Στ' τάξ. Γυμν. Τροπαίων)

◆◆

«ΕΛΛΑΣ»

Ἑλλάς μου καὶ πατρίδα μου
μὲ τὴ μαγεύτρα φύση
ὁδήγησες καὶ ὁδηγεῖς
τὸν κόσμ' ὅλον στὴ ζήση.

Ὅσο Ἑλλάς μου κι' ἂν περνοῦν,
τὰ χρόνια κι' οἱ αἰῶνες
τὸ ὄνομά σου θ' ἀντηχῆ
βαθειὰ ἀπ' τοὺς αἰῶνες.

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ
(Μαθ. Γυμνασίου Μεσσήνης, τάξ. Ζ' Μεσσήνη)

◆◆

ΠΙΝΔΟΣ

Πίνδος πηγὴ ἀστείρευτη
μιᾶς δόξας καὶ θυσίας
μάνα ἡρώων λατρευτὴ
βλαστάρι ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ...

ΝΙΚΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'απαντᾶ:

∴ Εὐχαριστῶ ΟΜΟΡΦΗ ΗΠΕΙΡΩΤΟΠΟΥΛΑ γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια. 'Αλλὰ θὰ πρέπει πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ μοῦ γράψης τὸ ὄνομά σου καὶ ὅλα σου τὰ στοιχεῖα. Δηλαδή: ὄνομα, ἐπώνυμο, πατρώνυμο, τάξη σχολείου, ποῦ γεννήθηκες, ποῦ κατοικεῖς τώρα μὲ ἀκριβῆ σου διεύθυνση.

∴ Ὥσπε ΜΙΧ. ΚΟΥΡΝΙΑΝΕ παλιὲ καὶ καλὲ φίλε φέρνεις τώρα τὴ στολή, τὴν τίμια στολὴ τοῦ Ἕλληνα στρατιώτη. Χαίρω ἰδιαιτέρως διότι μαθαίνω νέα σου. Μοῦ γράφεις πὼς θὰ ἤθελες νὰ ἔχης ἀλληλογραφία μὲ νέους καὶ νέας φίλους τοῦ περιοδικοῦ καὶ παρακαλεῖς ὅσους θέλουν νὰ σοῦ γράψουν στὴ σύσταση: 507 Τ. Π. 2ος λόχος ΣΤΓ 912 γ.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ ΒΟΣΤΙΤΣΑΣ ΑΓΚΑΛΙΑ. Πῆρα τὸ γράμμα σου καὶ τὶς 2000 γιὰ τὸ ψευδώνυμο.

∴ Πῆρα τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μου: 'Αλεξάνδρου Καϊπαλέξη, Πέτρου Μπαρακίτη, Δημητρίου Γκιζάνη, Βοστίτσας 'Αγκαλιά, Ι. Γαρτσώνη, Θ. Βαΐτση, Εὐαγγέλου Κολοκοτρώνη, Κώστα Χρυσικοπούλου καὶ Νίκου Γιαννούλη.

∴ Πήραμε τὶς ἀθλητικὲς συνεργασίες τῶν φίλων μας: Χαραλάμπους Πασσαδάκη, ἀνυπόγραφη ἀνταπόκριση ἀπὸ Καλὴ Παναγιά, Τάκη Γκιζάνη καὶ 'Αδαμαντίου Τσομίδη.

∴ Πῆρα τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν φίλων μας: Βοστίτσας 'Αγκαλιά, 'Αδαμαντίου Τσομίδη, Χρίστου Ζαμπάκου Εὐαγγέλου Κολοκοτρώνη, Δημητρίου Εὐθυμιάδη, Κώστα Χρυσικοπούλου, 'Ανδρέα Σάββα Θεοδωρίδη καὶ 'Ασημάκη 'Αλεξάνδρου.

∴ Πῆρα τὰ σκίτσα τοῦ Νίκου Σαλονικιοῦ (καλά), Κ. Φουσέκη (καλούτσικα), Νίκου Γιαννούλη (καλά), Γ. Ξανθοπούλου (ἔτσι κι' ἔτσι), Παύλου Κωνσταντινίδη (ἔτσι κι' ἔτσι), Θεοφίλου Εὐθυμιάδη (ἔτσι κι' ἔτσι), 'Ασημάκη 'Αλεξάνδρου (ὄχι ἄσχημο, ἀλλὰ ἀκατάλληλο πρὸς δημοσίευση), 'Εξόφαλμου (ἄριστα).

∴ Μοῦ ἄρεσαν καὶ τὰ δυό σου ποιήματα ΤΣΙΓΓΑΝΟΠΟΥΛΑ. Μπράβο.

∴ Λοιπὸν ΑΝΤΩΝΙΕ Π. ΚΙΑΓΧΙΔΗ ποτὲ δὲν ἔλαβα τὸ γράμμα μὲ τὸ ψευδώνυμο ποὺ μοῦ λές. Πῆρα τὸ ἄλλο σου γράμμα ποὺ μοῦ ἐπανελάμβανες γιὰ τὸ ψευδώνυμο. Μοῦ ἔδινες τὰ στοιχεῖα σου ἀλλά... τίποτε περὶ ψευδωνύμου. Σοῦ ἀπάντησα, φυσικὰ ἀμέσως, μὰ ὅπως διεπίστωσα, ἡ ἀπάντησή μου παράπεσε στὸ τυπογραφεῖο. Σοῦ ἀπαντοῦσα ἀκόμη γιὰ τὸ «Ἅγια Μέρα». Μὲ ἔβαλες ὧρες ὁλόκληρες νὰ ξάχνω τοὺς τόμους τοῦ Σολωμοῦ καὶ αὐτὸ τὸ «Ἅγια Μέρα» δὲν τὸ βρῆκα. Ἔφαγα πολλὲς ὧρες ψάχνοντας. Πάντως δὲν ἔπαψα νὰ ψάχνω. Κι' ἔχω σημείωσε τρεῖς διαφορετικὲς ἐκδόσεις ποιημάτων τού Σολωμοῦ. Στὰ ἄλλα ποὺ μοῦ λὲς ἐπιθυμῶ νὰ μὴ σοῦ ἀπαντήσω. Νομίζω πὼς καὶ σὺ θὰ συμφωνῆς μαζί μου. Ἔτσι;

Δὲν εὑρίσκεται τὸ ψευδώνυμο ποὺ μοῦ γράφεις μεταξὺ τῶν ἐγκριθέντων. Ἴσως - ἴσως δὲν τὸ πῆρα. Πάντως νὰ τὸ θεωρήσης ἐγκριθέν. Γιὰ τὰ ἄλλα θὰ σοῦ ἀπαντήση ἡ διεκπεραίωση.

∴ Πότε κι' ὅλας βρέθηκες ἀπὸ τὰ 'Αννινᾶτα καὶ τὸ 'Αργοστόλι στὴν 'Αμερική, ἀγαπητή μου ΕΛΕΝΗ ΜΙΚΕΛΑΤΟΥ; Χάρηκα πολὺ ποὺ βρίσκεσαι στὸ Νέο Κόσμο καὶ συνεχίζεις ἐκεῖ τὶς γυμνασιακές σου σπουδές συγκινήθηκα δὲ πολὺ περισσότερο μὲ τὴ νοσταλγία ποὺ δείχνει ἡ ἔκθεσή σου, ποὺ θὰ δημοσιευθῆ ἀσφαλῶς, φυσικὰ μὲ τὴ σειρά της.

∴ Βρίσκω ἀρκετὰ καλὸ τὸ ποίημά σου ΣΤΥΛΙΑΝΕ ΠΑΥΛΟΥ ΤΣΑΚΑ καὶ τὸ φυλάω γιὰ τὸ φύλλο τῆς 25 Μαρτίου.

∴ Πολλὴ καλὴ ἡ 28 'Οκτωβρίου σου ΣΩΤΗΡΗ ΦΑΣΟΥΛΗ. 'Αλλὰ δυστυχῶς τὴν πῆρα ἀργά.

∴ Δημοσιεύω ἐδῶ ΚΩΣΤΑ Δ. ΚΑΤΣΟΥΚΗ τὸ ὡραῖο σου ποίημα «'Απόψε».

'Ανάψανε στὸν οὐρανὸ οἱ ἄγγελοι τ' ἀστέρια
καὶ κύλησαν τὸ ὄμορφο κι' ὁλόγιομο φεγγάρι.
'Η νύχτα ἁπλώνει τὴ σιωπὴ μὲ τὰ σκληρά της
(χέρια.
Κοιμήθηκαν τὰ λούλουδα, τὸ ταπεινὸ χορτάρι...

'Απόψε νοιώθω νὰ πονῶ μονάχος καθὼς μένω,
μέσα στὸν κῆπο τῆς ἐρμιᾶς, στὴν ἄλαλη τὴ φύση...
Ἔλα, Χριστέ μου Σὺ κοντά, ἔλα, 'Εσὲ προσ-
(μένω,
ἔλα κι' ὁ πόνος μου σιγὰ μὲς στὴ χαρὰ νὰ
(σβύση.

∴ Πολὺ μὲ λύπησε, ΧΡΙΣΤΟ ΖΑΡΚΙΝΗ, τὸ γράμμα σου ποὺ μοῦ ἀναγγέλνεις ἔστω καὶ κάπως ἀργὰ τὸ θάνατο τοῦ καλοῦ σου πατέρα. Τί νὰ γίνη; Μικρὸς ἀκόμη ἀνάλαβες τὰ χρέη οἰκογενειάρχου. Κράτησε μὲ στιβαρὰ χέρια τὴ διεύθυνση τῆς οἰκογενείας σου καὶ σοῦ εὔχομαι πάντα νὰ εἶσαι περήφανος γιὰ τὸ ἔργο ποὺ ἐπιτελεῖς. Σ' εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὰ καλά σου λόγια γύρω ἀπὸ τὸ περιοδικό μας, καὶ αἰσθάνομαι ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση ὅταν μοῦ γράφεις ὅτι τὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» στάθηκε γιὰ σένα παρήγορος ἄγγελος στὶς στιγμὲς τοῦ πένθους σου καὶ στὶς δύσκολες στιγμὲς ποὺ πάλευες νὰ ἀντιμετωπίσης τὶς δυσχέρειες τῶν νέων σου καθηκόντων.

∴ Δὲν ξέρω τί νὰ πῶ μαζί σου ΝΙΚΟ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ. Πότε μοῦ στέλνεις περίφημα ποιήματα καὶ πότε ποιήματα ποὺ δὲν ξέρω πὼς νὰ τὰ χαρακτηρίσω. Αὐτὰ τὰ δεύτερα, τὰ θεωρῶ ἐξαιρετικὰ μέτρια. Νά διάβασε καὶ σύ:

Νοιώθω στὰ στήθη μιὰ χαρὰ
ποὺ μ' ἀνοίγει τῆς λήθης τὰ φτερὰ
στ' ἀλαργινό μου τὸ χωριὸ
καὶ στὸ ψηλὸ καμπαναριὸ
βρέθηκα κάποιο πρωϊνὸ
κάτω στὸν κάμπο — στὸ βουνὸ
στὸ σπίτι τὸ πατρικό...
Τραγούδησα τὸν ἥλιο τὴν αὐγὴ
ἔπαιξα κρυφτοῦλι στὴν αὐλὴ
πῆγα στὸ νιόχτιστο ἐκκλησάκι
κι' ἄναψε τ' ἅγιο καντηλάκι.
Εἶπα ταπεινὰ μιὰ προσευχή μου
βγαλμένη μέσ' ἀπὸ τὴν ψυχή μου.
Νοιώθω στὴν ψυχή μου μιὰ χαρὰ
ποὺ ἀνοίγει τῆς λήθης τὰ φτερὰ
γιὰ πετάξω στὸ χωριὸ
στὄμορφο κι' ἀλαργινό.

∴ Τὴν περιγραφή σου παραπονιάρη Χ. ΧΑΤΖΗΑΘΑΝΑΣΙΑΛΗ τὴ δημοσιεύω σ' αὐτὸ ἢ στὸ ἄλλο τὸ τεῦχος. 'Αφήσετε τὶς γκρίνιες σας παρακαλῶ.

∴ 'Ο φίλος μου ΝΙΚΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ μοῦ γράφει ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη: ('Η ἐπιστολή του γράφει Σεπτέμβριος, ἦλθε ὅμως στὰ χέρια μου 16 'Οκτωβρίου). «Πρὶν λίγο καιρὸ ἱδρύθηκαν οἱ σύλλογοι «ΕΛΙΚΩΝ» καὶ «ΕΛΙΚΩΝΙΑΔΕΣ», κάτω ἀπ' τὴν πατρικὴ ἐπίβλεψή σας. Πρωτεργάτες καὶ ἱδρυτὲς ἦταν μερικοὶ καλοὶ ψευδωνυμοῦχοι τῆς 'Αθήνας. 'Ο σύλλογος αὐτὸς ξεκίνησε μ' ὅλων τὶς εὐχὲς καὶ μὲ χρυσᾶ... ὄνειρα!... Εἴτε ὅμως ἡ κάποια νωθρότητα τοῦ Δ. Σ. τοῦ συλλόγου, εἴτε ἡ ἀπροθυμία τῶν ἀναγνωστῶν, εἴτε τέλος τὸ καλοκαῖρι, ὡδήγησαν τὸν «ΕΛΙΚΩΝΑ» σ' ἕνα δρόμο, ποὺ τὸν ὁδηγεῖ ἀσφαλῶς στὴν ἀφάνεια καὶ στὴ διάλυση.

Γι' αὐτὸ προτείνω τὰ ἑξῆς, γιὰ νὰ πάρη ζωὴ ὁ σύλλογος, ποὺ ψυχομαχᾶ:

1ον. Νὰ γίνη μιὰ «ἐξυγίανση» τοῦ Δ. Συμβουλίου του. Οἱ ἱδρυτὲς θὰ κρατήσουν τὸν τιμητικὸ τίτλο τοῦ ἱδρυτοῦ. 'Η ἐξυγίανση θὰ γίνη ἀπὸ σᾶς καὶ θὰ τοποθετηθοῦν πρόσωπα δραστήρια.

2ον. Νὰ βελτιωθῆ ἡ ἐφημερὶς «ΕΛΙΚΩΝ» μὲ τὴ συμμετοχὴ καὶ ἄλλων συνεργατῶν.

Καὶ 3ον. Νὰ ὑπάρχουν δ ύ ο σύλλογοι στὸ περιοδικό μας. Δηλ. γιὰ μὲν τὴ Βόρειο 'Ελλάδα θὰ ὑπάρχη ὁ σύλλογος «ΜΑΚΕΔ. ΦΛΟΓΑ» καὶ σ'αὐτὸν θὰ προσχωρήσουν ὅλα τὰ Βορειοελλαδιτόπουλα καὶ γιὰ τὴν ὑπόλοιπη 'Ελλάδα θὰ εἶναι ὁ «ΕΛΙΚΩΝ» καὶ οἱ «ΕΛΙΚΩΝΙΑΔΕΣ». 'Η συνεργασία τῶν δύο συλλόγων θὰ εἶναι στενή, ἀλλὰ τὰ σχέδια δράσεως τῶν συλλόγων θὰ διαφέρουν.

Ἔτσι θὰ δημιουργηθῆ μιὰ ἅμιλλα ἀνάμεσα στοὺς δυὸ συλλόγους ποὺ θᾶναι πολὺ ὠφέλιμη. Αὐτὰ τὰ μέτρα πρέπει νὰ πάρετε.

Ὅσο γιὰ τὴ «Μακεδ. Φλόγα» εἶναι διοργανωμένη, ἀριθμεῖ 38 μέλη σ' ὁλόκληρη τὴν 'Ελλάδα, καὶ ἡ χειμερινὴ δράση της θ' ἀρχίση τὸ πρῶτο δεκαήμερο τοῦ 'Οκτωβρίου μὲ μιὰ εἰκοσάλεπτη ψυχαγωγικὴ ἐκπομπή, χαρισμένη στὰ παιδιά, ἀπ' τὸν ραδιοφωνικὸ σταθμὸ τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων, μὲ τὴ συμμετοχὴ τῆς ἐλαφρᾶς ὀρχήστρας τοῦ συλλόγου, τοῦ ψυχαγωγικοῦ τμήματος, καὶ τοῦ θιάσου. Λεπτομέρειες θ' ἀνακοινωθοῦν ἀργότερα».

Δημοσιεύω τὴν ἐπιστολὴ αὐτὴ τοῦ φίλου κ. Σαμαρᾶ καὶ ζητῶ ἀπὸ τοὺς φίλους μου ἀναγνῶστες νὰ μοῦ ποῦν τὴ γνώμη τους. Τὴν δική μου θὰ τὴν πῶ τελευταῖος. Ἴσως - ἴσως ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὶς γνῶμες τῶν ἄλλων.

∴ Χάρηκα πολὺ ΘΟΔΩΡΕ ΣΩΝΙΤΗ ποὺ ἔλαβα τὸ γράμμα σου! Γέλασα μὲ τὸ ὀλίγον «τραγικὸ» εὐφυολόγημά σου: «Δὲν σοῦ ἔγραφα γιατὶ εἶχα οἰκονομικὲς στενοχώριες. Μὰ τώρα ποὺ εἶμαι πλούσιος — διαθέτω 5.000 — σᾶς γράφω». Διάβασα καὶ τὰ ποιήματά σου. 'Εσὺ παιδί μου κάνεις ἁλματικὲς προόδους. Μπράβο.

∴ Δὲν νομίζω ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΕ πὼς ἡ ἀπάντησή μου στὸ γράμμα σου σοῦ ἔδωσε ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστο λαβὴν γιὰ νὰ τὴν θεωρήσης εἰρωνική, ἢ ὅτι ἦταν ἀπόρροια ἀναστατώσεως ἢ ξέρω κι' ἐγὼ τί ἄλλου. 'Απλούσπατα ἔβαλα ὁλόκληρη σχεδὸν τὴν ἐπιστολή του. Καὶ σοῦ ἔδωσα τίμια καὶ εἰλικρινὰ τὴν ἀπάντησή μου. Δὲν σοῦ ἀποκρύπτω ὅτι τὸ γράμμα σου, τὸ ὁποῖον δὲν θεώρησα οὔτε «ἀναιδὲς» οὔτε χωρὶς «ντροπὴ» — αὐτὸ στὸ διαβεβαιῶ κατηγορηματικὰ — μοῦ δημιούργησε μερικὰ ἐρωτηματικά. Μήπως πραγματικὰ φέρθηκα πολὺ σκληρὰ καὶ ἀντιπαιδαγωγικὰ — αὐτὸ μοῦ τὸ κατηγόρησες ἂν ὄχι σαφῶς πάντως μὲ ὅσα μοῦ ἔγραφες — καὶ ἔχει δίκιο ὁ φίλος μου ὁ Χρυσικόπουλος. Δὲν εἶναι ἀσύνηθες κι' ἐμεῖς οἱ μεγάλοι νὰ παίρνουμε μαθήματα ἀπὸ μικρούς! Κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔβαλα τὸν ἑαυτό μου στὸ σκαμνὶ τοῦ κατηγορουμένου, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπιστολῆς σου. Καὶ βρῆκα ὅτι ἔτσι ἔπρεπε νὰ φερθῶ. Καί, στὸ λέω τώρα καθαρά, πὼς ἂν στὶς μετέπειτα ἀπαντήσεις μου ποὺ κάλεσα τὸν 'Ηλία νὰ ξαναγυρίση στὸν κύκλο μας, τὸ ἔκαμα καὶ ἐπηρεασμένος κάπως ἀπὸ τὸ γράμμα σου. Σ υ μ π έ ρ α σ μ α: 'Ενῶ τὸ γράμμα σου τὸ πρῶτο καθόλου δὲν μὲ εἶχε προσβάλει, τὸ δεύτερο ἀμολογῶ, λιγάκι μὲ στενοχώρησε! Καὶ σοῦ λέω: Δὲν θέλω σεῖς τὰ καλὰ παιδιά, οἱ καλοί μου φίλοι, νὰ «παρεξηγιέστε» ἔτσι μὲ τὸ τίποτα! 'Εγώ, θέλω ὅλοι οἱ φίλοι μου νὰ μοῦ γράφουν τὶς σκέψεις τους. Καὶ γιὰ νὰ τελειώσω μὲ κανένα ἀστεῖο θὰ ἤθελα νὰ σοῦ πῶ, ὅτι δὲν βλέπω πῶς καὶ ποῦ σὲ πλήγωσα. Ψάξου. Θὰ δῆς πὼς δὲν εἶσαι πουθενά... πληγωμένος!

∴ Καλὴ ἡ συνεργασία σου «Μιὰ καλὴ πράξη» ΚΩΝ. ΦΟΥΣΕΚΗ.

∴ Καὶ ἡ δική σου ΒΟΣΤΙΤΣΑΣ ΑΓΚΑΛΙΑ.

∴ Διάβασα ΝΤΙΝΟ ΒΑ·Ι·ΚΟΥΣΗ (Γεωργὲ) Δάττον Καβάλλας τὸ ποίημά σου καὶ μπορῶ νὰ σοῦ πῶ μὲ εἰλικρίνεια ὅτι παρουσιάζει στίχους περίφημους, ὅπως καὶ πολὺ κακούς. Θὰ τὸ δημοσιεύσω παρακάτω ὁλόκληρο. Τὸ πρῶτο καὶ τὸ δεύτερο πεντάστιχο καλό. Τὸ τρίτο καὶ τέταρτο κακό:

Τῆς ἡμέρας τὸν μόχτο, ποὺ Κύριε
σέρνουμ' ὅλοι μας, βλόγα.
Καὶ στὰ κρίνα τὰ στήθια μας
ποὺ τὰ κρύωσε ἡ μπόρα
τὴν δική Σου, ζεστή, ἄναψε φλόγα.

Τὸν ἱδρῶτα ποὺ χύνουμε, Κύριε,
κάντον δρόσο στὴν φύση.
Καὶ τὰ μπράτσα μας σίδερα
γιὰ ν' ἀντέχουν
στὸ πάλεμα μέσα στὴν ζήση.

Βλόγα μας, Κύριε, κι' αὐτὰ
ποὺ σπείραμε φέτος
νὰ μπορέσουμε νὰ τὰ θερίσουμε
καὶ ν' ἁλωνίσουμε
τὰ σπαρτὰ ποὺ σπείραμε φέτος.

Κι' ἂν τυχὸν Σὺ θελήσης, ὦ Κύριε,
κάπως νὰ μᾶς ἀφήση.
Πάλι βλόγα μας ὅλους μᾶς
καὶ τὴν λύπη μας κάντην χαρά.
«Κι' ἔτσι μόνο θὰ διαβοῦμε τὴν ζήση».

∴ Πῆρα σχεδὸν κατόπιν ἑορτῆς ΠΑΝ. Κ. ΚΑΠΑΤΣΩΡΗ τὸ ποίημά σου γιὰ τὴν 28η 'Οκτωβρίου. Θὰ μπορέσω νὰ τὸ χρησιμοποιησω; Θὰ προσπαθήσω.

∴ 'Απὸ τὸν ΝΙΚΟ ΣΑΛΟΝΙΚΙΟ πῆρα τὸ παρακάτω ἀνοιχτὸ γράμμα γιὰ τὸ Ζωγράφο Ρενουάρ. Τὸ δημοσιεύω ὅπως ἔχει χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνη ὅτι τὸ υἱοθετῶ. 'Εγὼ ἁπλῶς ἀναφέρομαι εἰς ὅσα παραπάνω εἶπα:

«'Αγαπητὲ φίλε. Τὸ νὰ δικαιώνη κανένας ἄδικα δείχνει ἔλλειψη νοημοσύνης κι' ἐπιπολαιότητα. Γι' αὐτὸ πραγματικὰ λυπήθηκα γιὰ τὴ στάση τοῦ συνηγόρου, ποὺ πῆρες χάριν τοῦ ἀντιγραφέα Χρίστου 'Ηλία, κατακεραυνώνοντας τὸν κ. Μεταξᾶ, ποὺ δείχνοντας μιὰ κάποια ἀσέβεια στὰ τόσα χρόνια του καὶ αὐθάδεια. Ἄκου, φίλε μου! Δὲν φαντάζομαι ὁ 'Ηλίας νὰ ἐξευτελίστηκε, τόσο! Γιατὶ τὰ λόγια τοῦ κ. Μεταξᾶ, τὰ ἐξευτελιστικά, δὲν ἦταν παρὰ δριμεῖες παρατηρήσεις. Καὶ λέχθηκαν πολὺ καλά, γιὰ νὰ παραδειγματιστοῦμε ὅλοι μας, καὶ νὰ βάλουμε καλὰ στὸ νοῦ μας, πώς: τὸ νὰ κλέβουμε μόχθους πνευματικοὺς ἄλλων ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ νὰ κάνης τὴν πιὸ αἰσχρὴ πράξη. Γι' αὐτὸ θεσπίσθηκε καὶ ὁ σχετικὸς νόμος. Κάθε πράξη, λοιπόν, ἀντιγραφῆς, πρέπει νὰ κολάζεται στὴ γέννησή της!... Κι' εἶμαι βέβαιος πὼς ὅσο ὁ φίλος μας Χρῖστος 'Ηλίας, ὅσο κι' οἱ ἄλλοι τὄκαναν ἀπὸ ἐπιπολαιότητα καὶ πὼς στὸ μέλλον δὲν θὰ ἀποτολμήση κ α ν έ ν α ς ν' ἀντιγράψη...».

∴ Κι' ἐγὼ ἐλπίζω Ε. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ ὅτι δὲν θὰ κλείση τὸ Γυμνάσιό σας. Πάντα πρέπει κανεὶς νὰ ἐλπίζη στὸ στοργικὸ ἐνδιαφέρον τῆς Βασιλίσσης, ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ σοῦ πῶ ὅτι θὰ ἔπρεπε ὅλοι σας καὶ πρὸ παντὸς οἱ γονεῖς σας νὰ κινηθῆτε γιὰ νὰ ἀποτρέψετε τὸ κλείσιμο τοῦ Γυμνασίου σας.

∴ 'Ο φίλος μου ἂν δὲν κάνω λάθος ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΤΣΑΜΤΣΑΚΗΣ μοῦ γράφει ὁλόκληρο γράμμα χωρὶς τὸ ὄνομά του. Κάποιο στοιχεῖο ποὺ μοῦ δίνει βγάζω τὸ συμπέρασμα ὅτι εἶναι αὐτός. 'Ελπίζω νὰ μὴν κάνω λάθος. Λοιπόν: Κανένα ἀπὸ τὰ ψευδώνυμα ποὺ μοῦ λὲς δὲν ἔλαβα. 'Εκτὸς ἄν... μοῦ ἔστειλε πάλι γράμματα χωρὶς ὑπογραφὴ καὶ χωρὶς στοιχεῖα. Τὶς παροιμίες τὶς ἐπῆρα καὶ σοῦ ἀπάντησα. Τὸ (32—9) εἶναι σημείωση λογιστηριακῆς φύσεως. Πάντως γράμματα τοῦ Λαμπράκη εἶχα λάβει παλιὰ ἀλλὰ καὶ πάλι χωρὶς στοιχεῖα. Καὶ τότε ποὺ τὰ πῆρα ἔγραψα καὶ ζητοῦσα συμπληρωματικὲς πληροφορίες. Τώρα νὰ τὰ ξαναστείλετε κανονικά.

∴ 'Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ ('Αλμυρὸς) μοῦ καταγγέλλει τὸν 'Αντ. Πατέλη ὅτι ἀντέγραψε τὸ «Γίνε μάγος», ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ 67 τεῦχος, ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Ταρζάν».

∴ Εὐχαριστῶ ΑΝΔΡΕΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗ καὶ

(Δικαίωμα καταθέσεως ψευδωνύμου: δραχμὲς 2.000. Δημοσιεύσεως ἀγγελιῶν 100 δραχμὲς ἡ λέξη).

1655) (34—72).

'Αρτινοπούλα εἶσαι:
ξανθαγγελοματοῦσα
ὀμορφαστερομαλλοῦσα
πικροφαρμακοφτιασμένη
καὶ διαβολοκαμωμένη
Ζαλοκτυποβαρεμένη
χοντρολεπτοκαμωμένη
χρυσο - ασταυροκοπημένη
χιλιο - ακαταραμένη
κακοηθοτρομαγμένη
νυκτοσκοταδοπερπατοῦσα
φεγγαροηλιοφωτοῦσα
περδικοαηδονολολοῦσα
καὶ τριγονοχελιδονοπετοῦσα

Δυὸ 'Αλητάκια (Συγκάτοικοι τῆς 'Αρτινούλας)

1656) (34—73) Βουλγαροκτόνε (1357) σὲ περνάω, Βαρῶνε Χ. γειά σου πρόσεχε, Τρισεύγενη ἀλληλογραφοῦμε;

Παιδὶ τοῦ 'Αμβρακικοῦ

1657) Σκακιστὴ (1253) μάζεψε τὴ γλῶσσα σου, γιατὶ 'Αρτινοπούλα = ἐξυπνούλα καὶ...

Παιδὶ τοῦ 'Αμβρακικοῦ

1658) Τὸ Φάντασμα ἀναζητεῖ κλέφτην τοῦ πορτοφολιοῦ του. Πάνθηρ στὸ λαιμὸ μοῦ σκάλωσες βρὲ παιδί μου. Παιδὶ τοῦ 'Αμβρακικοῦ

1659) 'Αρτινοὶ ὑποστηρίξατε στὸ δημοψήφισμα ψευδωνύμων τὸ ... Παιδὶ τοῦ 'Αμβρακικοῦ

1660) Θεάματα: Τὰ 2 κοθώνια: πρωταγωνιστοῦν 'Εξάψαλμος, Προκομένος Τεμπέλης, Ἄμποτ καὶ Κοστέλλο: Τροβαδοῦρος, Σκακιστής.

Παιδὶ τοῦ 'Αμβρακικοῦ

1661) (34—75).

Λοιπὸν παιδὰ τί ἔγινε τὸ ἔχετε γνωρίσει
ὁ Ροδολῖνος φαίνεται μ' ἔχει ἐπικυρήξει
γιατὶ τὴν (ἀταξία) μου τὴν νόμισε ζημιὰ
Ἄχ! ὁ καημένος κι' ἔχασε τὰ λίγα τὰ μυαλά.

Μαῦρος Πειρατὴς

1662) Βουλγαροκτόνε ἐσὺ στὸ ἄκουσμα τῆς λέξεως «Μαῦρος Πειρατὴς» τρέμεις ἂν μὲ δῆς θὰ πάθης συγκοπή. Μαῦρος Πειρατὴς

1663) (34—75).

Γειά σου ρὲ φίλε 'Εξάψαλμε
ρὲ φίλε ντερμπεντέρη
ποὺ σκότωσες τὶς ἔχθρες σου
μὲ τῆς ποίησης τὸ χέρι.

Σκακιστὴς

1664) Χρυσαλλίδα σ' ἔχω φίλη
πρόσεξε λοιπὸν καλὰ
μὴ μὲ κάνεις καὶ θυμώσω
καὶ μοῦ στρίψουν τὰ μυαλά.
Κι' ἀπὸ φίλοι γίνουμε...

Σκακιστὴς

1665) 'Ακτῖδες εἶστε σεῖς χλωμὲς
μήπως ἀπ' ἀδυναμία,
ἢ μήπως εἴσαστε χλωμὲς
ἀπὸ τὴν πολὺ βλακεία;
(Μᾶλλον τὸ δεύτερο). Σκακιστὴς

1666) Πεννομάχε: 'Επειδὴ εἶσαι συνάδελφος τοῦ Μέντορος, φρόντισα νὰ σὲ ἱκανοποιήσω (1311). Ντετιέν: Ὄχι (870) ἀλλὰ (869). Χαιρετῶ: 'Ιζεμπουργκ, Μυρσύνη, Ζελίνα, καί ... Καραγκιόζα Αἰγιώτισσα.

Σκακιστὴς

1667) Τρεῖς Σωματοφύλακες = Κοθώνια στὸ τρίγωνο, 'Α. 'Ανατολῆς, Π. Τσιγγάνα = σακαράκες. Σκακιστὴς

1668) (34—76) Μὴ μοῦ μπαίνεις στὴ μύτη, Ὕπερε, γιατὶ θὰ σὲ δέσω... φιόγκο.

Νῖκος Σαλονικιὸς

1669) Θεάματα: Σιμοὺν = 'Ο ἄνθρωπος τοῦ πλανήτη Χ.—Σκαλιστῆρι = Τσέγκις Χὰνς — Ἔγκμοντ = 'Ο καταδότης—Μισὲλ Ντετιὲν — Μανζὲν = Ἄμποτ καὶ Κοστέλλο. Περιπέτειες

Εὐζωνοπούλα — Σαλονικιὸς
(ἡ τρομερὴ Δυαρχία)

1670) (34—6) Πρωτομπαίνοντας στὴ στήλη τῶν πεννομάχων χαιρετῶ ὅλους - ες. 'Ιδιαιτέρως τὰ 'Ηπειρωτόπουλα - ες.

Ὄμορφη 'Ηπειρωτοπούλα

1671) (34—7) Τρισεύγενη ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ ἀλληλογραφήσουμε. Γράψε λοιπὸν ἂν θέλης πρώτη στὴ διεύθυνση: Δ. Κουροῦν. Α. Νικάνορος, Κοζάνη.

1672) (34—8) 'Απευθυνόμενος πρὸς ὅλους τοὺς 'Ολυμπιακοὺς καὶ 'Αεκτζῆδες λέγω ὅτι ὁ Παναθηναϊκὸς καὶ πάλι τὸ πρωτάθλημα θὰ πάρη.

'Αντρειωμένος (Παναθηναϊκώτατος)

1673) (Ω.Π.) Νᾶμαι καὶ πάλι, μετὰ ἀπὸ τὴν μεγάλη μου ἀπουσία, βρέθηκα καὶ πάλι κοντά σας, καὶ ἀπευθύνω ἕνα Θεσσαλιώτικο χαιρετισμὸ εἰς τούς: Βαρῶνο Χ, Βουλγαροκτόνο, 'Αρχιπεννομάχο καὶ Προκομμένο Τεμπέλη.

Ἁγνὸ 'Ελληνόπουλο

1674) (34—9) Πολὺ - πολὺ σαχλός, Κοραῆ! Μέριασε, Ντολορές, νὰ διαβῶ.

Νῖκος Σαλονικιὸς (ὁ θρυλικὸς)

1675) Ὄχι, Θ. 'Αθάνατέ μου (1213). Δὲν ὑπάρχει λόγος, ἀλλὰ ἔλα ποὺ τὸ πῆραν....ἀπάνω τους! Σαλονικιὸς

1676) Σαλονικός. Τὸ καλύτερο ψευδώνυμο τῶν «Πεννομαχιῶν». Ψηφῖστε, ἀγόρια, κορίτσια μόνον τὸν Νῖκο Σαλονικιὸ

1677) Βορειοελλαδῖτες: Περιμένω τὴν ψῆφο σας! Σαλονικιὸς

(τὸ γνήσιο Βορειοελλαδιτόπουλο)

1678) Νῖκος Σαλονικιός! Σαλονικιός! Σαλονικιός! Σαλονικιός! Σαλονικιός! Σαλονικιός!

Νῖκος Σαλονικιὸς

1679) (34—11) Θερμοαντιχαιρετῶ Μ. 'Ακρογιάλι. Κατέρριψα τὸ ρεκόρ, ἔ Πάνθηρα (1462); Πάλι καλά. Συγκινητικώτατον Ζ. Ρενουὰρ (1484). Σὰν νὰ λέμε 'Αρκάδι, Βορειοηπειρώτη, Λευκομπούμπουκο: ἀπὸ τὴν πόλη ἔρχομαι καὶ στὴν κορφὴ κανέλλα, βγάζω τὸ καπελάκι μου νὰ μὴ βραχῆ ἡ ὀμπρέλλα! (1540—1489). Τί θἄλεγες ἂν ἦταν... τριήρη Μ. Πειρατή; Σοβαρὰ Γ. Ρουμελιωτόπουλο; Μὲ ξέρεις;;; Μπράβο κατόρθωμα! Ὅσο γιὰ τὸ ὅτι εἶσαι Λαμιώτης χαίρω ἰδιαίτερα!!! Γειὰ - χαρὰ Τσοπανάκο, Φρῖξο, Προκομ. Τεμπέλη, 'Αταλάντη, Μύριαμ, Φάντασμα.

Ντολορὲς

1680) Δὲ μοῦ λέτε κ.κ. ὑποψήφιοι τί τὶς γράφετε τὶς 1483, 1488 ἢ 1573 καὶ τὶς παρόμοιες; Σὰ νὰ λέμε δὲν σᾶς ἐνδιαφέρει τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ δημοψηφίσματος; Ὦ! 'Εμένα μοῦ λέτε!!!... Πιὸ πολὺ πιστεύω στὰ παραμύθια τῆς... Χαλιμᾶς παρὰ τὶς ἀγγελίες σας αὐτὲς... Δὲ χρειάζονται οἱ «'Υπὲρ» (1523) παρακαλῶ. 'Αρκοῦν οἱ κανονικοί. 'Εκτὸς βέβαια ἂν θέλουν νὰ ταξιδέψουν κατὰ τὴν Κέρκυρα... Στὰ ψηφοδέλτιά σας γράψτε τὸ γρηγορώτερο ΝΤΟΛΟΡΕΣ. Ντολορὲς

1681) Μερικοί μας πεννομάχοι φλυαροῦνε ὅ,τι λάχει. Μὰ σὰν λείψω — γιὰ καλὸ — πού.... γκαρὶ καὶ γῶ γελῶ! Ντολορὲς

1682) (34—12) Ἴντα κάνεις, 'Ηρωϊκὴ Κρητικοπούλα; Νῖκος Σαλονικιὸς

1683) Φλοῖσβος — Δάφνη τοῦ Εὐρώτα = τσίκλα (κάνει καὶ φοῦσκες). Ροδόπουλος = βὰτ — προὺφ (... κατὰ τῆς ὑγρασίας). Στρατιώτης τοῦ Χ. = Καραγκιόζης μάγειρας (γέλια καὶ κλάματα). Νῖκος Σαλονικιὸς

1684) Ψῆφο στὸν Σαλονικιό! Σαλονικιός! Σαλονικιός! Σαλονικιός! Σαλονικιός! Σαλονικιός! Νῖκος Σαλονικιὸς

1685) Οἱ ἀποκαλύψεις, Μέντωρ, δείχνουν πνευματικὴ κατωτερότητα καὶ ἔλλειψη νοημοσύνης! Σὲ τί ἀποβλέπουν; Σαλονικιὸς

σένα καὶ τοὺς ἀγαπητούς μου φίλους τῆς ἀκριτικῆς περιοχῆς τῶν Σερρῶν γιὰ τὰ καλά σας καὶ ἀγαπημένα σας λόγια.

∴ Διεβίβασα τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωση γιὰ νὰ ἱκανοποιήση τὰ παράπονά σου ΓΙΩΡΓΟ ΤΟΣΚΑ.

∴ Δὲν μοῦ ἄρεσαν αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ ποιήματα ΓΙΩΡΓΟ ΚΟΛΟΒΕ. Πάντως ἐπαφίεμαι στὴν κρίση τοῦ γραμματέως τῆς Συντάξεως. Δέχομαι τὴ δήλωσή σου. Οἱ συνεργασίες ἐγκρίνονται ἀπὸ μένα ἀλλὰ λόγω πληθώρας λιμνάζουν ἐπὶ πολὺ στὸ συρτάρι τοῦ γραμματέως τῆς Συντάξεως.

∴ 'Αρκετὴ πρόοδο κάνεις ΚΩΣΤΑ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΕ. Δημοσιεύω ἐδῶ τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ ποιήματά σου:

Ζωὴ γιομᾶτα
μόνειρα μύρια
πᾶνε τὰ νειᾶτα
στὰ πανηγύρια
ποὔχουνε στήσει
σ' ὀνείρων χῶρες
ἐλπιδοφόρες...

Ὅλα μπροστά τους
λαμπρὰ τὰ βλέπουν
καὶ τὰ κορμιά τους
σφιχτὰ τὰ ἔχουν
καὶ δὲν φοβοῦνται τὶς καταιγῖδες
τί ἔχουν σιμά τους
Πίστης ἐλπίδες.

Τὸ γράμμα σου τὸ διεβίβασα στὸν γραμματέα. Τὰ ψηφοδέλτιά σου δὲν τὰ ἔλαβα ὑπ' ὄψη. Ἦλθαν πρόωρα.

Α. ΘΕΟΔ.: Θὰ προσπαθήσω νὰ τὰ δημοσιεύσω στὸ πανηγυρικό. Τὸν «Κατάδικο» δημοσιεύω ἐδῶ:

Κλεισμένος μὲς σὲ φυλακὴ ἀνήλια,
μέσα στὸ σκότος τῆς συμφορᾶς,
τρέμουν σὰν ψάρι: τὸ σῶμα, τὰ χείλια
καὶ χύνει δάκρυα πικρῆς χαρᾶς.

Τὸ ἄθλιο κορμί του γέρνει στὴ γωνία
καὶ γυρτό, λογίζεται μὲ ἀπείρους θρήνους
τὴν μαύρη μοῖρα του, καὶ μ' ἀγωνία
στέλνει πρὸς τὸν ΥΨΙΣΤΟ θερμοτάτους ὕμνους.

Καὶ τὰ ἄλλα καλά.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὰ καλά σου λόγια ΠΙΝΟΚΙΟ. Γιὰ τὰ ἄλλα θέματα ποὺ μοῦ γράφεις διεβίβασα τὸ γράμμα σου στὴ διεκπεραίωση.

∴ ΚΩΣΤΑ ΤΖΙΡΟ: Τὸ ψευδώνυμο ποὺ μοῦ ἐζήτησες τὸ ἔχει ἄλλος. Σοῦ ἔδωσα ὅμως γιὰ ψευδώνυμο τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα του. Συμφωνεῖς; Νομίζω πὼς θὰ εἶναι τὸ καλλίτερο ψευδώνυμο! Θὰ τὸ κατάλαβες νομίζω ἀπὸ τὴν γενομένην ἔγκριση! Δὲν ἔχω πρόχειρο τί σοῦ ἀπάντησα πρὸ καιροῦ, ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ εἶπα πὼς δὲν μπορῶ νὰ βάζω στὸ περιοδικὸ κομμάτια γιὰ μεγάλα παιδιά. Γιατὶ τὸ περιοδικὸ ἀπευθύνεται σὲ ὅλες ἀνεξαιρέτως τὶς ἡλικίες. Καὶ σὲ πληροφορῶ — καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ κατορθωμά του — πὼς διαβάζεται ἀπὸ ὅλους. Καὶ ἀπὸ μεγάλους ἄνδρες, δασκάλους καὶ καθηγητές, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μικρούς! καὶ ἐφήβους καὶ νεανίες. Θὰ εἶπα ἴσως ὅτι δὲν μπορῶ νὰ δημοσιεύω μόνο γιὰ νέους; 'Αλλὰ αὐτὸ εἶναι ἐντελῶς διαφορετικό! Πρὸ ἡμερῶν μοῦ ζήτησε κάποιος οὔτε πολὺ - οὔτε λίγο, νὰ κάμω τὸ περιοδικὸ στὸν τύπο τῆς «Νέας 'Εστίας», τῆς «'Ελληνικῆς Δημιουργίας» κλπ. Μὰ τότε θὰ ξέφευγα ἀπὸ τὸν προορισμό μου. Δὲν θὰ ἔβγαζα περιοδικὸ παιδικὸ ἀλλὰ περιοδικὸ λογοτεχνικό! 'Αλλὰ ἄλλο τὸ ἕνα κι' ἄλλο τὸ ἄλλο. Ὅσο γι' αὐτὸ ποὺ μοῦ γράφεις, τὸ διαγωνισμό, ἴσως γίνη, μαζὶ μὲ τὴ σκέψη ποὺ ἐρίξαμε στὸ προηγούμενο τεῦχος νὰ βγάλουμε σὲ τόμο — ἕνα εἶδος ἀνθολογίας πεζῶν καὶ ἐμμέτρωνἔργων τῶν νέων ταλέντων.— Τὸ μόνο ποὺ μὲ ἀπασχολεῖ εἶναι αὐτὲς οἱ τρομερὲς ἀντιγραφές. Καὶ τωρα ἂς ἔρθουμε στὰ γραπτά σου: Καὶ ἀπὸ τὰ τρία λείπει ἐκεῖνο ποὺ λέμε ὡριμότης, ἀλλὰ καὶ τὰ τρία παρέχουν χρηστὲς ἐλπίδες. Τὸ καλλίτερο εἶναι ὁ Εἰσαγγελέας. Σὰ σύλληψη καλό! Σὰν ἐκτέλεση ὅμως παρουσιάζει πολλὰ τὰ τρωτά! Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ πρόλογος μὲ τοὺς δικαστὲς τοὺς πολυλόγους καὶ μή, δὲν δίνει τὴν εἰκόνα τοῦ δικαστῆ. Ἔπειτα ἡ Μαρίκα Κοτοπούλη δὲν εἶναι τὸ πρόσωπο ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ χρησιμοποιήση ἕνας συγγραφέας γιὰ νὰ τονώση ἕνα κωμικὸ γεγονός. Ἴσως - ἴσως εἶναι ἀσέβεια γιὰ μιὰ καλλιτέχνιδα τῆς μορφῆς τῆς Κας Κοτοπούλη, καὶ ἡ λύση — συμφιλίωση διαδίκων — χωρὶς νόημα καὶ ἀφύσικη. Στὸ ἄλλο ὁ τύπος τοῦ φοβιτσιάρη δὲν δίδεται καθόλου. Παρουσιάζεις ἕνα χαρακτῆρα γιομᾶτο ἀντινομίες. Εἶναι γεμᾶτο ἀσυνέπειες. Τὸ τρίτο — ἡ συνωνυμία — μποροῦσε καὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ νὰ γίνη μιὰ ἐκμετάλλευση σπουδαία ἀλλὰ δὲν ἔγινε — ἄλλο ἂν σὰν ἀντιπαιδαγωγικὸ ποὺ εἶναι δὲν θὰ μποροῦσα νὰ τὸ δημοσιεύσω καὶ ἂν ἦταν καλό! Συμπέρασμα: Ἔχεις ταλέντο γιὰ νὰ γίνης ἕνας καλὸς δημοσιογράφος. 'Αλλὰ χρειάζεσαι καλλιτέργεια. Διάβαζε παρόμοια δημοσιεύματα στὸν ἡμερήσιο τύπο καὶ προσπάθησε νὰ τὰ μιμηθῆς. Καὶ πρὸ παντὸς μὴν ἐπηρεάζεσαι ἀπὸ μερικὰ πραγματικὰ ἄθλια δημοσιεύματα τοῦ ἐπαρχιακοῦ τύπου!

∴ Καλούτσικα τὰ ποιήματά σου ΝΙΚΟ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ.

∴ Εἶναι κάμποσος καιρὸς ποὺ δὲν περνάω ἀπὸ τὸ γραφεῖο τὸ ἀπόγευμα ΕΞΑΨΑΛΜΕ. Ἂν θέλης πάρε με ἕνα ἀπόγευμα στὸ τηλέφωνο στὸ σπίτι μου νὰ συνεννοηθοῦμε γιὰ μιὰ συνάντηση. Τὰ ἄλλα ποὺ μοῦ ἔστειλες θὰ κοιτάξω πῶς νὰ τὰ χρησιμοποιήσω.

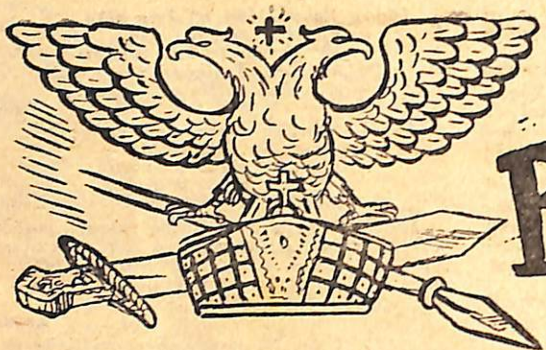
∴ Καλὸ ὅπως πάντα καὶ τὸ «Γαλήνη» σου ΧΡ. Δ. ΚΟΤΙΝΑ.

∴ Χάρηκα πολὺ γιὰ ὅσα μοῦ γράφεις ΝΑΠ. ΣΑ·Ι·ΝΗ. Εὔχομαι νὰ γίνης γρήγορα ἐντελῶς καλά! Κάνεις προόδους στὴν ποίηση.

∴ Καλὴ ἡ συνεργασία σου ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΦΙΛΗ.

∴ Ποιὸς ἀπὸ τοὺς δυὸ μοῦ ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴ ὁ Ρεμῆς ἢ ὁ Κατεπάνω σχετικὰ μὲ τὴν συνομιλία ποὺ εἶχα μὲ τὸν νεαρὸ φίλο μου Τσικλειδῆ; Πρῶτα ἀπ' ὅλα δὲν ἀποδίδονται καλὰ ὅσα εἶπα καὶ τὸ χειρότερο ἑρμηνεύονται αὐθαίρετα τὰ λόγια μου: Δὲν εἶπα ποτὲ ἐγὼ νὰ συνεργασθῆτε στὸν «'Ε λ ι κ ῶ ν α» ὑποχωρώντας καὶ ἀκολουθώντας ὅλας τὰς κακάς του συνηθείας!». Καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα οἱ νέοι τοῦ «'Ελικῶνα» οὔτε ἀνήθικοι εἶναι οὔτε παιδιὰ μὲ κακὰς συνηθείας. Εἶπα στὸν Τσικλειδῆ ὅτι «ἡ ἀποχὴ» ἀπὸ ἕνα σύλλογο, γιατὶ ἔχουμε τὴν ἀντίληψη πὼς οἱ νέοι δὲν ἔχουν σωστὲς ἀρχὲς — καὶ μάλιστα μὴ χριστιανικὲς — δὲν εἶναι ὁ ὀρθὸς τρόπος. 'Αντιθέτως χριστιανικὸ εἶναι ἐὰν κάποιος νέος δὲν κάνει σωστὰ τὴ δουλειά του, νὰ τὸν πλησιάσουμε, νὰ τὸν νουθετήσουμε καὶ μὲ τὸ χριστιανικό μας παράδειγμα νὰ τὸν ξαναφέρουμε στὸν ἴσιο δρόμο! Ὅποιος δὲν θεωρεῖ τὸν ἑαυτό του ἱκανὸ νὰ ἀντισταθῆ στοὺς πειρασμούς, δὲν ἔχει χριστιανικὴ συνείδηση μὲ γερὰ θεμέλια. Πάντως ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τὴ δράση δὲν εἶναι χριστιανική. Αὐτὸ εἶπα καὶ αὐτὸ πρεσβεύω. Καὶ ἡ γνώμη μου εἶναι σωστὴ καὶ δικαία. 'Ερωτῶ: ποιὸς ὁ μισθός σου, ἂν κρατᾶς τὶς χριστιανικὲς ἀρετὲς γιὰ τὸν ἑαυτό σου καὶ δὲν θεωρεῖς ὑποχρέωσή του νὰ τὶς διαδόσεις καὶ νὰ τὶς ἐπιβάλης, κατὰ τὸ χριστιανικὸ φυσικὰ τρόπο καὶ στοὺς ἄλλους!... Πάντως θὰ ἐπανέλθω!

'Απάντησα σὲ ὅσες ἐπιστολὲς εἶχα στὰ χέρια μου μέχρι τῆς 19ης 'Οκτωβρίου.

Τόν καιρό τοῦ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΔΕΛΤΑ

45ον.

—Ἔμαθες τίποτα; Λέγε γρήγορα! ἀναφώνησε ὁ στρατηγὸς παίρνοντας ἀπὸ τὸ τραπέζι τὴν ἁπλωμένη περγαμηνή. Οἱ δικές μου εἰδήσεις εἶναι πὼς ὁ καταραμένος αὐτὸς Ἰβάτζης μᾶς παίζει μὲ τὰ λόγια του, καὶ μὲ ψευτοϋποσχέσεις γυρεύει νὰ πουλήσει τὸν Αὐτοκράτορα. Ξέρεις ὅμως ποιὰ εἶναι ἡ ἀλήθεια;

— Ξέρω, ἀποκρίθηκε ὁ Νικήτας. Ἡ φάρα του ὁλόκληρη βρίσκεται μαζεμένη στὴν Πρόνιστα, ἐπίσης καὶ πλῆθος βουνίσιοι ποὺ τοῦ ἔμειναν πιστοί. Τοὺς ἐκάλεσε ὅλους, τάχα πὼς θὰ ἑορτάσει τὴν Κοίμηση τῆς Παναγίας, μὰ πραγματικὰ στὸ παλάτι του ἑτοιμάζεται καινούρια ἐπανάσταση.

— Καὶ ὁ Αὐτοκράτορας τὸ ξέρει;

— Τὸ ξέρει, καὶ τρώγεται καὶ ὀργίζεται. Μὰ τί νὰ κάνει; Στρατὸς δὲν μπορεῖ ν' ἀνέβει ἐκεῖ ἀπάνω, στὸ ἀετοβούνι τοῦ Βουλγάρου.

— Στρατός, ὄχι βέβαια, εἶπε ὁ Δαφνομήλης. Ἕ ν α ς ὅ μ ω ς μπορεῖ. Καὶ θὰ πάγω ἐγώ.

Τὰ μάτια τοῦ Νικήτα ἔλαμψαν.

— Τὸ ἤξερα, εἶπε. Καὶ γι' αὐτὸ ἦλθα. Μὰ δὲ θὰ πᾶς μόνος σου, Εὐστάθιε Δαφνομήλη. Θὰ πάρεις καὶ δυὸ συντρόφους, καὶ ἢ θὰ νικήσομε μαζί σου ἢ θὰ πέσομε καὶ οἱ τρεῖς.

Ὁ Δαφνομήλης χαμογέλασε.

—Ἐσύ, καλά, πιστέ μου Νικήτα, εἶπε. Ἔλα, θὰ σ' ἔχω ἀνάγκη. Μὰ ποιὸς εἶναι ὁ ἄλλος ποὺ θὰ θελήσει νὰ μπεῖ σ' αὐτὴ τὴ σφηκοφωλιά;

—Ὁ Ἰγερινός.

—Ὁ Μιχαήλ;

Μὲ ἀπορία κοίταξε ὁ στρατηγὸς τὸν ἀφοσιωμένο του κατάσκοπο.

— Ναί, στρατηγέ, ἦλθε μαζί μου. Εἶχα μισομαντέψει τὸ σκοπό σου ἀπὸ τὸ γράμμα σου, καὶ τοῦ τὸ εἶπα.

— Καὶ θὰ δεχθεῖ νὰ ἔλθει;

— Θὰ σὲ παρακαλέσει.

— Καὶ ἡ ἀρραβωνιαστικιά του;

Ὁ Νικήτας στέναξε.

—Ἡ κακομοίρα! μουρμούρισε.

— Τί τρέχει; Τὰ χάλασαν;

— Τί, τὸν ἀρραβώνα; Ὄχι, δὲν τὸν χάλασαν, οὔτε θὰ τὸν χαλάσουν.

— Λοιπόν;

— Τὶ τὰ θέλεις, στρατηγέ, εἶπε πάλι ὁ Νικήτας. Τέτοιος ἀρραβώνας χειρότερος εἶναι καὶ ἀπὸ θάνατο.

— Δὲν ξέχασε ἡ κόρη τὸν ἄλλο; ρώτησε ὁ Δαφνομήλης χαμηλώνοντας τὴ φωνή του.

— Οὔτε θὰ τὸν ξεχάσει ποτέ.

— Μὰ λοιπὸν γιατί ἀρραβωνιάστηκαν;

— Γιατὶ τοὺς τὸ ἄφησε παραγγελιὰ πρὶν πεθάνει... ὁ ἄλλος.

—Ὁ Κρηνίτης;

— Ναί! Πρὶν φύγει ἐκείνη τὴ μέρα, ἔβαλε τὸν Ἰγερινὸ νὰ ὁρκιστεῖ μαζί του, πὼς ὅποιος ἀπὸ τοὺς δυὸ γυρίσει ζωντανὸς θὰ ἔπαιρνε τὴν Ἀλεξία Ἀργυρή, καὶ συνάμα ἔγραψε τῆς Ἀλεξίας πὼς τῆς ἄφηνε παραγγελιὰ νὰ πάρει τὸ φίλο του. Καὶ ἀπὸ κεῖ ποὺ ἤθελε ἡ κόρη νὰ κλειστεῖ σὲ μοναστήρι, ἄλλαξε γνώμη. Δὲ θέλει, λέγει, νὰ παρακούσει τοῦ πεθαμένου. Στὸ λείψανό του ὁρκίστηκε νὰ κάνει τὸ θέλημά του. Μὲ βαριὰ καρδιὰ τοὺς ἀρραβώνιασε λοιπὸν ὁ Αὐτοκράτορας. Μὰ ἦταν ἀληθινὴ κηδεία ἐκεῖνος ὁ ἀρραβώνας! Καὶ ἀπὸ τότε χωρίστηκαν, καὶ δὲν τὴν ξαναεῖδε ὁ Ἰγερινός.

— Πῶς αὐτό;

—Ἐκείνη πῆγε στὴ Θεσσαλονίκη ὅπου μένει μὲ τὴν ἀδελφή του. Κι ἐκεῖνος κυνηγᾶ τὸν Ἰβάτζη.

Σὰν ἀστραπὴ ὁρμᾶ ὁ Δαφνομήλης ἐπάνω του...

— Καὶ εἶναι τώρα ἐδῶ;

— Ναί, στρατηγέ.

— Πές του νὰ ἔλθει.

Καθὼς μπῆκε ὁ Μιχαὴλ στὴν κάμαρα, ὁ Δαφνομήλης σηκώθηκε νὰ τὸν καλωσορίσει. Μὰ κοντοστάθηκε ξαφνισμένος.

Ὁ Μιχαὴλ ἦταν σχεδὸν γέρος.

Τὸ ἀναίματο ἰσχνό του πρόσωπο, ἀσάλευτο καὶ ἀγέλαστο, ἦταν σὰ μαρμαρωμένο, σὰν ἄψυχο. Μόνο στὰ βουλιαγμένα τους κοιλώματα, σκοτεινὰ καὶ ἰσκιωμένα, τὰ μάτια του φύλαγαν ἀκόμα ζωή. Τὸ ἀργό του περπάτημα, οἱ κυρτοί του ὦμοι, τὰ ψαρά του μαλλιά, κάτασπρα στὰ μηνίγγια, τὸν ἔκαμναν ἀγνώριστο.

Ὁ Δαφνομήλης, κάπως συγκινημένος, θέλησε νὰ κρύψει τὴν ἐντύπωση του.

— Κάθησε νὰ ξεκουραστεῖς, τοῦ εἶπε μὲ συμπάθεια, φαίνεσαι κουρασμένος. Ἀργότερα μιλοῦμε.

— Δὲν εἶμαι κουρασμένος, ἀποκρίθηκε ἥσυχα ὁ Μιχαήλ, καὶ ἴσως εἶναι καλύτερο νὰ μὴ χάνομε καιρό, Εὐστάθιε Δαφνομήλη.

— Τί ἐννοεῖς;

— Πῶς ἂν ἔχεις καμμιὰν ἐλπίδα νὰ ἐκτελέσεις τὸ σχέδιό σου, τώρα εἶναι περίσταση, στὴν ἑορτὴ μέσα.

— Ξέρεις λοιπὸν τὸ σχέδιο μου; ρώτησε ὁ Δαφνομήλης.

— Ξέρω πὼς εἶσαι ἄξιος νὰ πᾶς νὰ μαχαιρώσεις τὸν Ἰβάτζη στὸ παλάτι του μέσα.

— Ναί... Μὰ τὸ σχέδιό μου εἶναι λίγο διαφορετικό. Ὁ Αὔγουστος τὸν θέλει ζωντανό, εἶπε ὁ Δαφνομήλης.

Καὶ γυρνώντας στὸν Νικήτα:

— Πρῶτα ἀπ' ὅλα ὅμως πρέπει νὰ γνωρίζομε τὰ μέρη ἐκεῖνα, εἶπε. Πῆγες ποτέ;

—Ὄχι, εἶπε ὁ Νικήτας, μὰ πῆγε ὁ Ἰγερινός.

Ὁ Δαφνομήλης ἀναπήδησε.

—Ἐσύ; ἀναφώνησε.

—Ἔρχομαι ἀπὸ κεῖ, ἀποκρίθηκε ὁ Μιχαήλ.

— Πῆγες νὰ κατασκοπεύσεις;

Μίσος ἔντονο ζωντάνεψε τὸ ἄψυχο πρόσωπο τοῦ νέου.

—Ὄχι, εἶπε, πῆγα νὰ τὸν σκοτώσω.

— Τί;

Ἡ φλόγα ποὺ ἄναψε μιὰ στιγμὴ τὸ πρόσωπό του ἔσβησε πάλι, καὶ μὲ τὴν ἄτονη φωνή, ποὺ τοῦ ἦταν πιὰ σὰ φυσική, πρόσθεσε:

— Δὲν τὸν πέτυχα. Ἦταν πάντα περιτριγυρισμένος, καὶ ξένους δὲ δέχεται.

Ὁ Δαφνομήλης ἔμεινε μιὰ στιγμὴ συλλογισμένος. Ὕστερα εἶπε μὲ ἀπόφαση:

—Ἐμένα θὰ μὲ δεχθεῖ.

—Ἴσως, εἶπε ὁ Μιχαήλ, ἂν πεῖς τ' ὄνομά σου.

— Καὶ θὰ ἔλθεις μαζί μου;

— Θὰ ἔλθω, Εὐστάθιε Δαφνομήλη. Καὶ τὴν καρδιά του θὰ τοῦ τὴν πάρω ἐγώ.

— Θὰ κάνεις ὅ,τι σοῦ πῶ, Μιχαήλ.

— Δὲν ξέρω.

— Θὰ κάνεις ὅ,τι σοῦ πῶ!

Ὁ Μιχαὴλ δὲν ἀποκρίθηκε. Μὲ σφιγμένα χείλια κοίταζε τὴ λίμνη ποὺ ἁπλώνουνταν γυαλιστερὴ καὶ ὁλόφωτη κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρο.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

ΤΑ ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 566)

— «Γειὰ λοιπόν, καὶ καλὴν ἀντάμωση» καὶ βγῆκε.

Οἱ ἄλλοι ἔμειναν ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοί! Μὰ σὲ λίγο ὁ Τάκης ἔτρεξε στὸ παράθυρο, ἄνοιξε τὰ τζάμια, ἔσκυψε στὸ δρόμο καὶ ἄρχισε νὰ κουνᾶ τὰ χέρια του σ' ἕναν ἀργὸ καὶ συνεχῆ χαιρετισμό. Ἡ μητέρα σφόγγισε τὰ μάτια της.

— Θὰ κρυώσης, παιδί μου, μουρμούρισε.

Μὰ ἐκεῖνος χωρὶς νὰ δώση ἀπάντηση, ἐξακολουθοῦσε νὰ χαιρετᾶ μὲ τὸ χέρι, ὁλοένα πιὸ ἀργά, πιὸ ἀραιά, ὥσπου στὸ τέλος τὸ κατέβασε σιγὰ - σιγὰ καὶ τὸ ἀκούμπησε βαρειὰ στὸ περβάζι. Ἔμεινε λίγες στιγμὲς ἐκεῖ καὶ μπῆκε μέσα κλείνοντας τὰ τζάμια.

— Κι' ὅλοι αὐτοὶ οἱ νέοι ποὺ περνοῦν θὰ πᾶνε στὸν πόλεμο, παπποῦ;

— Ναί.

— Κι' οἱ φαλαγγῖτες ποὺ περνοῦν ντυμένοι μὲ τὴ στολή τους;

— Αὐτοὶ ὄχι! Αὐτοὶ πήγαιναν, βέβαια στοὺς σχηματισμούς τους γιὰ βοηθητικὲς ὑπηρεσίες.

Πῆγε κι' ἀκούμπησε πάλι στὸ τραπέζι στὴ γωνιά, σιωπηλὸς μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο. Καὶ ξαφνικὰ ἔφερε τὰ χέρια στὸ πρόσωπο κι' ἄρχισε νὰ κλαίη. Ἡ μητέρα τρόμαξε, σηκώθηκε καὶ τὸν πῆρε στὴν ἀγκαλιά της.

— Τί ἔχεις παιδί μου; Τί ἔπαθες; Λυπᾶσαι γιὰ τὸ Χρῆστο μας; Μὴ φοβᾶσαι ὁ Θεὸς θὰ μᾶς τὸν φυλάξη.

Ἐκεῖνος ἐξακολουθοῦσε νὰ κλαίη, ὥσπου ξέσπασε!

— Δὲ φοβᾶμαι. Δὲ λυπᾶμαι τὸ Χρῆστο. Λυπᾶμαι τὸν ἑαυτό μου. Τίποτε δὲν μπορῶ νὰ κάμω ἐγώ! Τίποτε!

— Γιατί, παιδί μου; Εἶσαι μικρὸς ἀκόμα. Δὲν μπορεῖς βέβαια νὰ πᾶς στὸν πόλεμο.

— Στὸν πόλεμο! Μὰ μόνο στὸν πόλεμο δὲν μπορῶ νὰ πάω; Καὶ τί ἄλλο μπορῶ νὰ κάμω; Τίποτε! Τίποτε! Εἶμαι ἕνας ἀνάξιος, ἕνας ἄχρηστος, ἕνας σάπιος! Ζωὴ εἶναι αὐτή; Τί νὰ τὴν κάμω τέτοια ζωή;

Ὁ παπποὺς τὸν παρακολουθοῦσε ἔκπληκτος. Ἡ μητέρα, τρομαγμένη κι' ἀνήσυχη, τὸν χάϊδευε ὁλοένα καὶ τὸν ἔσφιγγε στὴν ἀγκαλιά της.

Χωρὶς νὰ πῆ τίποτε στοὺς δικούς του ὁ Τάκης — γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωή του — βγῆκε ἔξω μόνος. Κι' ὅταν τὸ μεσημέρι γύρισε, τοὺς εἶπε ἥσυχα καὶ σοβαρὰ πὼς γράφτηκε στὴ «Νεολαία». Ὁ παπποὺς κι' ἡ μητέρα κοιτάχτηκαν μ' ἀπορία. Κι' ὅταν τὸ ἀπόγευμα ξανατοιμάστηκε νὰ βγῆ κι' ἡ μητέρα θέλησε νὰ τοῦ κάμη συστάσεις νὰ προσέχη στοὺς συναγερμούς, τῆς ἔρριξε ἕνα τόσο παραπονετικό, σχεδὸν ἐπιτιμητικὸ βλέμμα, ποὺ σταμάτησε τὴν κουβέντα της.

Τὸ βράδυ γύρισε νωρὶς μὲ μιὰ κυανόλευκη ταινία στὸ μπράτσο καὶ τοὺς ἐξήγησε πὼς ἦταν τὸ σῆμα τῆς ὑπηρεσίας του. Τὴν ἡμέρα θὰ πήγαινε στὴν Ὀργάνωση γιὰ γραφικὴ ὑπηρεσία καὶ τὴν νύχτα θὰ παρακολουθοῦσε τὸ συσκοτισμὸ τῶν φώτων καὶ τὰ καταφύγια στὴν συνοικία τους.

— Καὶ τὴν νύχτα παιδί μου, ρώτησε ἀνήσυχη ἡ μητέρα.

— Καὶ τὴν νύχτα μητέρα! Βέβαια καὶ τὴν νύχτα!

Ἦταν τόσο ἀποφασιστικὸς καὶ κατηγορηματικὸς ὁ τόνος τῆς φωνῆς του, ποὺ ἡ μητέρα δὲν εἶπε τίποτε ἄλλο.

Ὁ ἴδιος εἶχε σκεπάση μὲ μαῦρο χαρτὶ τὰ παραθυρόφυλλα, ὁ ἴδιος εἶχε κανονίση σὲ ποιὸ καταφύγιο θὰ πήγαιναν οἱ δικοί του, ὁ ἴδιος εἶχε φροντίση γιὰ ὅλες τὶς ἀναγκαῖες προετοιμασίες στὸ σπίτι, σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες τῆς ἀεράμυνας. Ὁ παπποὺς παρακολουθοῦσε ὅλη αὐτὴ τὴν ξαφνικὴ δραστηριότητα καὶ πρωτοβουλία μὲ χαρούμενη ἔκπληξη, ἡ μητέρα μ' εὐχάριστη ἀπορία, κι' ἐκείνη, ἀλλὰ καὶ μὲ κάποιαν ἀνησυχία.

— Φοβᾶμαι γιὰ τὴν ὑγεία του, εἶπε στὸν πατέρα της.

— Νὰ μὴ φοβᾶσαι τίποτε, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος. Τώρα ἴσα ἴσα μοῦ φαίνεται πὼς θὰ σιάξη κι' ἡ ὑγεία του.

Ὁ Χρῆστος ἔσφιξε τὸ χέρι τοῦ Τάκη...

Ὅλη τὴν ἡμέρα ἔλειπε. Ἐρχόταν γιὰ λίγη ὥρα τὸ μεσημέρι, καὶ μόλις ἔτρωγε, ξανάφευγε. Ἦταν πάντα βιαστικὸς καὶ λιγομίλητος. Κάθε φορὰ ποὺ ἔμπαινε στὸ σπίτι, ρωτοῦσε: «Εἴχαμε γράμμα ἀπὸ τὸ Χρῆστο;» Κι' ὅταν ἔπαιρνε τὴν ἀπάντηση «ὄχι ἀκόμα», ἀπαντοῦσε μὲ ὕφος σταθερὸ καὶ σίγουρο: «Καλά, θἄχουμε!»

Καὶ τοὺς ἔλεγε τὰ νέα τῆς ἡμέρας μὲ μάτια ποὺ ἔλαμπαν, καὶ μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε.

— Μὰ πὼς ἔγινε αὐτό; ρωτοῦσε τὸν παπποῦ ἡ μητέρα. Πῶς ἔγινε ν' ἀλλάξη μὲ μιᾶς τόσο πολύ;

— Μεγάλωσε, εἶπε ἥσυχα καὶ σοβαρὰ ἐκεῖνος.

— Μεγάλωσε σὲ λίγες μέρες;

— Σὲ λίγες μέρες; Σὲ μιὰ μονάχα! Δὲν πρόσεξες πὼς ἄλλαξε ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα τοῦ πολέμου;

Ἕνα πρωῒ ἄκουσαν στὸ δρόμο τραγούδια κι' ὁ παπποὺς, ποὺ κοίταζε ἀπὸ τὸ παράθυρο, εἶπε πὼς ἦταν παιδιὰ τῆς «Νεολαίας», ποὺ μάζευαν δῶρα γιὰ τοὺς στρατιῶτες καὶ γιὰ τὶς οἰκογένειές τους.

Σὲ λίγο χτύπησε τὸ κουδοῦνι τῆς πόρτας τους κι' ἡ μητέρα πῆγε ν' ἀνοίξη.

— Μαμά!

Δυσκολεύτηκε νὰ τὸν γνωρίση. Ὁ Τάκης ντυμένος μὲ στολὴ φαλαγγίτη! Πόσο ἀλλοιώτικος! Πόσο διαφορετικός! Τὸ κορμί του πιὸ στητὸ καὶ πιὸ ψηλό· τὰ μάτια του πιὸ λαμπερά· τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του πιὸ ἁδρά, πιὸ ἀρρενωπά, σχεδὸν ἀνδρικά. Στὴ γελαστὴ μορφή του ἀκτινοβολοῦσε ἡ χαρὰ καὶ στὰ μάγουλά του ἄνθιζε τὸ ρόδο τῆς ὑγείας. Ἡ μητέρα τὸν κοίταζε ὁλοένα κι' ἡ καρδιά της μέσα της χοροπηδοῦσε κι' ἔλεγε: «Πῶς μεγάλωσες, πῶς ψήλωσες, πῶς ὀμόρφηνες, παιδί μου!»

Ἕνα μεσημέρι ἡ μητέρα του τὸν περίμενε στὴν πόρτα γελαστή, κρατῶντας ἕνα χαρτὶ στὸ χέρι. Ἀνέβηκε τρέχοντας τὴ μικρὴ σκάλα, πῆρε τὸ γράμμα καὶ τὸ διάβασε βιαστικά, ἐκεῖ, στὴν πόρτα. Ἡ μητέρα του τὸν εἶδε ποὺ γύρισε τὸ κεφάλι ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, γιὰ νὰ μὴν τὸν βλέπη· καὶ ξαφνικά, γυρνώντας ἀπότομα, τὴν ἀγκαλιάζει καὶ τὴ φιλᾶ ἀλλεπάλληλα, σιωπηλός, πολλὴ ὥρα....

Τὸ ἴδιο βράδυ τοὺς πληροφόρησε πὼς εἶχε ἀναλάβη τώρα μιὰ καινούργια ὑπηρεσία, νὰ πηγαίνη κάθε νύχτα, ἀπὸ τὶς ἑπτὰ ὡς τὰ μεσάνυχτα, μαζὶ μ' ἄλλα παιδιὰ τῆς «Νεολαίας» στὸ σιδηροδρομικὸ σταθμό, γιὰ νὰ προπέμπουν καὶ νὰ μοιράζουν δῶρα στοὺς στρατιῶτες ποὺ ἔφευγαν. Ἡ μητέρα τράμαξε.

— Στὸ σταθμό! Νύχτα! εἶπε φοβισμένη. Δὲν εἶναι γιὰ σένα αὐτό, παιδί μου!

— Σᾶς παρακαλῶ, μαμά, μὴ συζητᾶτε γιὰ τέτοια πράγματα. Ἴσως δὲν εἶναι γιὰ μένα; Καὶ τὰ παιδιὰ ποὺ βοήθησαν τὸ στρατό μας στὴν Πίνδο;

Σιώπησε μιὰ στιγμή. Κι' ὕστερα μὲ φωνὴ πιὸ χαμηλὴ καὶ τρεμουλιαστή:

— Τὴ στιγμή, ποὺ ὁ Χρῆστος μας εἶναι μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους, ἐκεῖ πάνω, φοβᾶστε γιὰ μένα, μαμά;

Ἡ μητέρα σιώπησε· στήλωσε μονάχα τὰ μάτια μακρυά, φωτισμένα ἀπὸ ἕνα βαθύ, νοσταλγικὸ ἐσωτερικὸ φῶς, σὰ νἄβλεπε κάτι ἀγαπημένο καὶ ποθητὸ ἐκεῖ ἔξω στὸ βάθος, καὶ μουρμούρισε:

— Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς φυλάη καὶ τοὺς δυό, παιδιά μου.

⁂

Καὶ τώρα ὁ Τάκης ἐργάζεται σ' ἕνα γραφεῖο τοῦ λιμένος, ἐθελοντής, στὴ θέση κάποιου ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους ποὺ στρατεύθηκε. Ἡ μητέρα του οὔτε δοκίμασε κἂν νὰ τὸν ἐμποδίση. Ἤξερε πόσο ἦταν ἐπικίνδυνο νὰ ἐργάζεται στὸ λιμάνι, ποὺ βομβαρδιζόταν συχνὰ ἀπὸ τὰ ἐχθρικὰ ἀεροπλάνα, μὰ ἦταν πιὰ

βέβαιη πὼς θᾶταν ἀδύνατο νὰ λυγίση τὴν ἀποφασιστικότητα καὶ τὴ θέληση του. Ἔσφιγκε λοιπὸν τὴν καρδιά της κι' ἔστρεφε μονάχα τὸ βλέμμα της στὸν οὐρανό, σὲ μιὰν ἀτέλειωτη σιωπηλὴ προσευχή.

Ὁ Χρῆστος εἶχε ξαναγράψει, μὰ τώρα εἶχαν περάση ἀρκετὲς μέρες χωρὶς νὰ πάρουν γράμμα του. Ὁ Τάκης τοὺς καθησύχαζε, ἐξηγώντας τους τὶς δυσκολίες γιὰ τὴ μεταφορὰ τῆς ἀλληλογραφίας καὶ τὶς φυσικὲς καθυστερήσεις. Μὰ ἡ μητέρα του ἔπιανε κάπου - κάπου τὴ ματιά του, ποὺ σκούραινε καὶ βάθαινε ἐνῶ μιλοῦσε...

Ἕνα μεσημέρι, ἔπειτα ἀπὸ ἕναν διαρκέστερο συναγερμό, περίμεναν πολλὴ ὥρα τὸν Τάκη γιὰ τὸ φαγητό, ὅταν ἄκουσαν νὰ σταματᾶ ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι τους ἕνα αὐτοκίνητο, μετὰ λίγα βήματα στὴ σκάλα κι' ἔπειτα τὸ κουδοῦνι τῆς πόρτας. Ἡ μητέρα πετάχτηκε τρομαγμένη: «Θεέ μου!» μουρμούρισε.

Ἦταν ἕνας ἄγνωστος ἡλικιωμένος κύριος μαζὶ μὲ δυὸ φαλαγγῖτες.

— Μὴν ἀνησυχεῖτε, κυρία, τῆς εἶπε ὁ πρῶτος. Ὁ Τάκης εἶναι καλά. Ἔκαμε μιὰ θαυμασία, ἡρωϊκὴ πράξη, χωρὶς εὐτυχῶς νὰ πάθη παρὰ μιὰ μικρὴ ἀμυχή.

Ἡ μητέρα ἔμεινε σιωπηλὴ κι' ἀκίνητη. Δίπλα της, ὁ πατέρας της τὸ ἴδιο ἀκίνητος καὶ σιωπηλός.

— Ἂν θὰ θέλατε νὰ τὸν δῆτε, ἐπρόσθεσε ὁ κύριος, τὸ αὐτοκίνητό μας εἶναι στὴ διάθεση σας.

Στὸ δρόμο τοὺς ἐξήγησε τί εἶχε συμβῆ. Τὰ ἐχθρικὰ ἀεροπλάνα ἐβομβάρδισαν τὸ λιμάνι. Μερικὲς βόμβες ἔπεσαν γύρω στὰ γραφεῖα. Ὅλοι ὅμως πρόλαβαν καὶ κατέβηκαν στὸ καταφύγιο. Μιὰ διπλανὴ ἀποθήκη χτυπήθηκε μὰ δὲν ἔπαθε μεγάλες ζημιές. Δυὸ ἐργάτες — μιὰ γυναίκα κι' ἕνας ἄντρας ποὺ δὲν ἐπρόλαβαν νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν ἀποθήκη, πετάχθηκαν ἔξαλλοι κι' ἄρχισαν νὰ τρέχουν πρὸς τὸ καταφύγιο. Μιὰ βόμβα ἔπεσε μερικὰ μέτρα παρακάτω. Ὁ ἄντρας χτυπήθηκε ἀπὸ θραῦσμα καὶ ἔμεινε στὸν τόπο! Ἡ γυναίκα ἔπεσε κι' αὐτή, μὰ δὲν εἶχε σκοτωθῆ. Εἶχε πέση μόνο ἀπὸ τὴν πίεση τοῦ ἀέρα. Μὰ ἦταν τόσο δυνατὸ τὸ πέσιμο ποὺ κτύπησε βαρειά! Πληγώθηκε καὶ σφάδαζε σὲ μιὰν ἀγωνιώδη προσπάθεια νὰ σηκωθῆ καὶ νὰ φύγη. Ἀπὸ τὸ καταφύγιο τὴν ἔβλεπαν μὲ τρόμο καὶ ἀγωνία. Κανένας ὅμως δὲν τολμοῦσε νὰ βγῆ νὰ τὴν βοηθήση. Ξαφνικὰ πετάχτηκε ὁ γιός σας, κυρία μου, κι' ὥρμησε ἔξω τρέχοντας πρὸς τὴν πληγωμένη γυναίκα. Ὅλοι ἔμειναν σιωπηλοί, κατάπληκτοι καὶ ἔντρομοι. Μερικοὶ πρόλαβαν νὰ τοῦ φωνάξουν : «Ὄχι, ὄχι ὄρθιος! Στὰ γόνατα. Σουρτά!» Μὰ ἐκεῖνος, στητός, ὁλόρθος, ἀκάλυπτος, εἶχε φτάσει κι' ὅλας τὴ γυναίκα, γονάτησε μπροστά της, πῆρε τὰ χέρια της, τὰ πέρασε στοὺς ὤμους του, ἀνασηκώθηκε, φορτώθηκε τὸ σῶμα της στὴν πλάτη του καὶ ξαναπέρασε ἀργά, σκυφτός, μὲ φανερὸ κόπο καταβάλλοντας ὅλες τὶς δυνάμεις του, στὸ ἐπικίνδυνο διάστημα. Ἐκεῖ στὴν εἴσοδο τὸν βρῆκε ἕνα θραῦσμα. Μὰ εἶχε ἔρθη ἀπὸ μακρυά. Εἶχε πιὰ ἀδυνατίση. Καὶ τὸν πῆρε ἐλαφρυά, ξέπετσα στὸ πόδι. Τρέξαν καὶ τοὺς πῆραν. Ὅλοι ξεφώνιζαν ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ χαρά! Πολλοὶ ἔκλαιαν καὶ φιλοῦσαν τὸ γιό σας, κυρία μου, στὸ πρόσωπο, στὰ χέρια, στὰ ροῦχα.

Μικρὴ σιωπή.

— Κι' ἡ γυναίκα; ρώτησε ἡ μητέρα. Σώθηκε;

Ὁ κύριος τὴ κοίταξε κατάπληκτος, πῆρε τὸ χέρι της καὶ τὸ φίλησε.

— Σώθηκε, τῆς εἶπε, κι' ἡ φωνή του ἦταν βαθειὰ καὶ πνιγμένη.

Ὅταν σὲ λίγο μπῆκαν στὸ θάλαμο, ὁ Τάκης ποὺ τοὺς εἶχε δῆ ἀπὸ μακρυὰ μισοκαθισμένος κι' ἀκουμπισμένος στὰ μαξιλάρια τοῦ κρεββατιοῦ, πρόβαλλε πρὸς τὴ μητέρα του τὰ χέρια χαρούμενα. Ἐκείνη τὰ πῆρε μέσα στὰ δικά της καὶ τὰ φίλησε. Ὁ παπποὺς τοῦ χάϊδευε τὸ κεφάλι.

— Εἶμαι ἐντελῶς καλά, μαμά! Δὲν ἔχω τίποτα! Τίποτα, σᾶς λέω! Πρέπει νὰ εἶσθε πολὺ χαρούμενοι! Ὄχι γι' αὐτό. Αὐτὸ δὲν ἔχει σημασία. Γιὰ κάτι ἄλλο μαμά! Γιὰ κάτι ἄλλο σπουδαῖο, θαυμάσιο! Κοιτάξετε μαμά!! Κοιτάξετε.

Ἡ μητέρα γύρισε πρὸς τὸ διπλανὸ κρεββάτι ποὺ τῆς ἔδειχνε κι' ἔμεινε ἄναυδη κι' ἀπολιθωμένη.

—Ὁ Χρῆστος! μουρμούρισε.

—Ὁ Χρῆστος βέβαια! Ὁ Χρῆστος μας. Εἴδατε τί εὐτυχισμένη σύμπτωση. Τὸν ἔφεραν χτὲς τὸ βράδυ! Γιὰ νὰ μοῦ κάμει, φαίνεται, ὑποδοχὴ σήμερα! Μὰ τί πάθατε καὶ στέκεσθε καὶ οἱ δυὸ ἀποσβολωμένοι; Δὲν εἶναι φάντασμα! Εἶναι ὁ ἴδιος, ὁλοζώντανος, ἀκέραιος, νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος! Δὲν τὸν βλέπετε πὼς χαμογελᾶ;

Σὲ λίγο, καθισμένοι, στ' ἄσπρα χαμηλά, σκαμνάκια, ἀνάμεσα στὰ δυὸ κρεββάτια, ὁ παπποὺς κι' ἡ μητέρα, χαίρονταν τὴν παρουσία καὶ τὴν κουβέντα τῶν δυὸ ἀδελφῶν. Ὁ Τάκης μιλοῦσε ὁλοένα γιὰ τὶς μάχες ποὺ ἔλαβε μέρος καὶ ὁ Χρῆστος γιὰ τὰ κατορθώματα τῶν στρατιωτῶν μας. Γιὰ τὴν πληγὴ ποὺ πῆρε ὁ Χρῆστος στὸ χέρι! «Εἶναι ἥρωες, παπποῦ, ἥρωες, μαμά, κι' ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς κι' ὁ Χρῆστος μας. Ἥρωας κι' αὐτός. Ἥρωας ἀληθινός».

Καὶ ἡ φωνή του ἔτρεμε ἀπὸ συγκίνηση καὶ τὰ μάτια του ἔλαμπαν ἀπὸ περηφάνεια.

Ὁ Χρῆστος δοκίμαζε νὰ τὸν σταματήση! Τοῦ ἔλεγε πὼς δὲν ἔκαμε τίποτα ξεχωριστό! Δὲν ἔκαμε παρὰ τὸ καθῆκον του, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι, πὼς ντρεπόταν νὰ τὸν λέη ἥρωα! «Ἐσὺ ἔκαμες κάτι πιὸ γενναῖο, πιὸ ξεχωριστό, γιατὶ τὸ ἔκαμες ἐντελῶς αὐθόρμητα, μπροστὰ σ' ἕναν ἄμεσο κίνδυνο».

—Ἐγώ; καὶ γέλασε ὁ Τάκης. Ἐγὼ δὲν καβαλλίκεψα τὴ Μόροβα. Οὔτε ἀνέβηκα στὸ Ἰβὰν γιὰ ν' ἀντικρύσω τὰνκς καὶ πολυβόλα ἀπὸ κάτω, ἀεροπλάνα ἀπὸ πάνω! Περπάτησα δέκα βήματα καὶ βοήθησα μιὰ γυναίκα. Σπουδαῖο πρᾶμμα!

Ὁ Χρῆστος γύρισε καὶ τὸν κοίταξε λίγες στιγμές. Πρόβαλε κάτω ἀπὸ τὸ σκέπασμα τὸ γερό του τὸ χέρι, ἀναζήτησε καὶ πῆρε τὸ χέρι τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ τὸ κράτησε σφιχτά! Τὰ μάτια του εἶχαν βουρκώσει! Ἡ μητέρα ἔβγαλε τὸ μαντῆλι της κι' ἔκανε πὼς σκουπίζει τὴ μύτη της, μὰ ἔσπρωξε τὴν ἄκρη τοῦ μαντηλιοῦ, ὣς τὰ μάτια της. Ὁ παπποὺς πῆγε στὸ παράθυρο, καὶ στάθηκε κοιτάζοντας ἔξω! Κι' ὁ Τάκης ἀφοῦ τοὺς κοίταξε ἕναν - ἕναν ὅλους γύρισε τὸ πρόσωπο καὶ τὄκρυψε στὸ μαξιλάρι.

ΜΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΐΔΗΣ

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΜΕ ΤΑ ΠΡΑΣΙΝΑ ΜΑΤΙΑ

(Σκίτσο τοῦ Ἐξάψαλμου)

Νέοι Ποιηταί

ΒΑΚΧΙΚΟ...

Πέρα στὰ ἀμπέλια οἱ ρόγες,
κοκκινήσανε σὰ φλόγες!...

Λάμπουν τραγανοὶ ροδῖτες —
πειρασμὸς γιὰ τοὺς σπουργίτες!...

Θὰ πηδήσω ἀπό 'να φράχτη
κι' ὅλο μου θὰ βγάλω τ' ἄχτι!...

Θὰ τρυγήσω, θὰ τρυγήσω
κι' ἀπὸ νέκταρ θὰ μεθύσω!...

Θὰ κουρσέψω κάθε κλῆμα
— ποιὸς ὁ θύτης, ποιὸ τὸ θῦμα;...

Κι' ὡς νὰ μάθουνε τὸ φταῖμα
θἄχω φάει... ἕνα στρέμμα!...

ΑΛΚΗΣ ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙ

Τὸ κυπαρίσσι δίπλα στὸ πηγάδι τῆς αὐλῆς
ὣς τὰ οὐράνια νὰ ὑψωθῆ ζητοῦσε...
Τὸ ἔβλεπε ὁ Τοτὸς ὁ μερακλῆς,
μὰ στὴν κορφὴ ν' ἀνέβη δὲν μποροῦσε.

Μιὰ μέρα πάλι ἐκεῖ καθόταν. Μιὰ ματιά,
μὲς στὸ νερὸ τοῦ πηγαδιοῦ, δίνει τὴν λύση!
Γδύνετ' ὁ δόλιος! Μιὰ βουτιὰ
καὶ φτάνει ἀμέσως τὴν κορυφή, στὸ κυπαρίσσι!

ΕΞΑΨΑΛΜΟΣ

◆

Ἔγκριση ψευδωνύμων

Ἐγκρίνονται τὰ ψευδώνυμα: Ὄμορφη Ἠπειρωτοπούλα, Ἀλφαβηταγαμαδέλτας, Ὀνήσιμος, Ἥλιος.

οἱ μῦθοι τοῦ ΑΙΣΩΠΟΥ

Ο ΚΑΥΧΗΣΙΑΡΗΣ

Μιὰ φορὰ ἦταν ἕνας ἀθλητὴς ποὺ πολὺ λίγα πράγματα ἄξιζε στ' ἀλήθεια. Λοιπὸν αὐτὸς ξενιτεύτηκε, κι' ὅταν ὕστερ' ἀπὸ καιρὸ ξαναγύρισε στὴν πατρίδα του, παινευόταν πὼς ἐκεῖ στὰ ξένα ποὺ ἦταν, εἶχε κερδίσει τοῦ κόσμου τὶς νίκες κι' ἦταν σπουδαῖος καὶ τρανός. Μάλιστα τοὺς ἔλεγε πὼς στὴ Ρόδο ἔκανε ἕνα τέτοιο «ἅλμα εἰς μῆκος» ποὺ ἔσπασε τὴν γνωστὴν ἐπίδοση. Νὰ τὸν ἄκουγες, κανένας 'Ολυμπιονίκης δὲν εἶχε πηδήσει ποτὲ τέτοιο πήδημα! Καὶ γιὰ νὰ γίνη πιὸ πιστευτός, ἔλεγε πὼς ἦταν πρόθυμος νὰ φέρη μάρτυρες ὅλους ὅσους ἦταν στὴ Ρόδο καὶ παρακολούθησαν ἐκείνους τοὺς ἀγῶνες.

'Ωστόσο αὐτοὶ ποὺ τὸν ἄκουγαν, ἀγανακτοῦσαν γιατὶ ἤξεραν πὼς αὐτὰ ποὺ ἔλεγε ὁ καυχησιάρης, ἦταν ψευτιές. Μόνο ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ τὸ ἀποδείξουν. Ἕνας ὡστόσο φάνηκε πιὸ ξυπνός, καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἂν φίλε μου αὐτὰ ποὺ λὲς εἶναι ἀλήθεια, τί τοὺς χρειάζεσαι τοὺς μάρτυρες; Πὲς πὼς εἶσαι στὴ Ρόδο, καὶ πήδα! «'Ιδοὺ ἡ Ρόδος, ἰδοὺ καὶ τὸ πήδημα!».

Περιττὸ νὰ ποῦμε πὼς ὁ πρωταθλητὴς τοῦ γλυκοῦ νεροῦ ἔγινε καπνός! 'Ωστόσο ἐκεῖνος ὁ λόγος ἔμεινε, κι' ἔγινε παροιμία ποὺ τὴν λένε σὲ ὅσους διηγοῦνται κατορθώματα φανταστικὰ ποὺ ὡστόσο δὲν τοὺς βαστάει νὰ τὰ ἐπαναλάβουν ὅταν τοὺς τὸ ζητᾶνε οἱ ἄλλοι.

Η ΓΑΤΑ ΚΑΙ Η ΛΙΜΑ

Μιὰ γάτα πεινασμένη, χώθηκε μιὰ φορὰ στὸ ἐργαστήρι ἑνὸς φαναρτζῆ, καὶ βάλθηκε νὰ γλείφη μιὰ λίμα. Καθὼς τριβόταν ἡ γλῶσσα της στὴ λίμα, μάτωσε, κι' ἡ γάτα γλείφοντας τὸ δικό της αἷμα, θαρροῦσε πὼς πιπίλιζε αἷμα ἀπὸ τὸ σίδερο. Καὶ δῶσε δῶσε, κατάφερε νὰ χάση τὴ μισή της γλῶσσα!

Πόσοι ἀνόητοι ὑπάρχουν ἀλήθεια, ποὺ θαρρώντας πὼς ἐκμεταλλεύονται τὸν ἄλλον κάνουν κακὸ στὸν ἴδιο τους τὸν ἑαυτό!

ΤΟ ΑΡΡΩΣΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ

Μιὰ φορὰ ἕνα λιοντάρι — ποὺ ὅπως εἶναι γνωστὸ εἶναι ὁ βασιλιὰς τῶν ζώων — γέρασε, ἀρρώστησε, καὶ δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ βγῆ νὰ κυνηγήση γιὰ τὴν τροφή του. Ἔστειλε λοιπὸν κήρυκες στὰ ζῶα, νὰ ἔρθουν νὰ τὸ δοῦν καὶ νὰ τοῦ κάνουν συντροφιὰ στὴ σπηλιὰ ὅπου πλάγιαζε.

Τὰ ζῶα δὲν ἔβαλαν κακὸ μὲ τὸ νοῦ τους, κι' ἄρχισαν νὰ πηγαίνουν στὴ σπηλιά, γιατὶ τὸ θεωροῦσαν χρέος τους νὰ συντροφέψουν τὸ λιοντάρι.

Ὅταν ὅμως κανένα ζῶο ἔμπαινε στὴ σπηλιά, τὸ λιοντάρι τοῦ ριχνόταν, τὸ ξέσκιζε καὶ τὸ ἔτρωγε. Ἔτσι εἶχε σιγουρέψει μιὰ χαρὰ τὴν τροφή του...

Πέρασε καιρός, σχεδὸν ὅλα τὰ ζῶα ἔστειλαν ἀντιπροσώπους, καὶ μόνο ἡ ἀλεποὺ δὲν πάτησε στὴ σπηλιά. Τώρα τὸ λιοντάρι ποὺ γνώριζε τὴν πονηριά της, ἤθελε νὰ μάθη τί ὑποψιάστηκε. Γι' αὐτὸ τῆς ἔστειλε μαντατοφόρο τὸ τσακάλι, νὰ τὴ ρωτήση πῶς ἔγινε καὶ δὲν πῆγε καὶ ἡ ἀφεντιά της νὰ δῆ τὸ ἄρρωστο λιοντάρι.

— Νὰ τοῦ πῆς χαιρετισμοὺς καὶ περαστικά! εἶπε ἡ παμπόνηρη κερὰ Μαριά. 'Αλλὰ ἐπίσκεψη νὰ μὴ περιμένη ἀπὸ μένα! Πές του πὼς εἶδα στὸ δρόμο ποὺ πάει στὴ σπηλιά, πολλὰ χνάρια ζώων ποὺ μπῆκαν, ἀλλὰ κανένα χνάρι ζώου ποὺ νὰ βγῆκε. Λοιπὸν καθὼς καταλαβαίνεις ἐπειδὴ ξέρω πὼς μπαίνουν στὸ ἄντρο τοῦ λιονταριοῦ ἀλλὰ δὲν ξέρω πῶς βγαίνουν, προτιμῶ νὰ μὴ πάω διόλου!..

Οἱ ἔξυπνοι δύσκολα τὴν παθαίνουν!

Ο ΔΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΛΕΠΟΥ

'Ο Δίας θαυμάζοντας τὴν ἐξυπνάδα τῆς ἀλεποῦς τὴν ἔκανε βασίλισσα τῶν ζώων. Καθὼς ὅμως τὴν πήγαιναν σηκωτὴ σὲ μιὰ πολυθρόνα, ἕνα σκαθάρι ἔτυχε νὰ πετάξη πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι της. Ὅπου ἡ ἀλεποὺ δὲν βαστάχτηκε, καὶ πετάχτηκε νὰ τὸ ἁρπάξη.

Θύμωσε τότε ὁ Δίας γιὰ τὸ ἀπρεπό της φέρσιμο, καὶ τὴν ξαναγύρισε στὴν παλιά της κατάσταση.

Ὅποιος εἶναι πρόστυχος ἀπὸ φυσικοῦ του, δὲν καλυτερεύει ὅσα ἀξιώματα καὶ ν' ἀποχτήση!

◊◊

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΣΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ

'Ο ὁδοιπόρος: Μικρούλα, δὲν μοῦ λές, γιὰ ποῦ πᾶνε αὐτοὶ οἱ δρόμοι;

'Η μικρούλα: Αὐτὸς ἐδῶ πάει γιὰ τὸ θεῖο μου τὸν Ντῖνο καὶ ὁ ἄλλος στοῦ πατέρα μου τὸ καφενεῖο!

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

'Ο Νῖκος: Μπαμπᾶ, πάρε μου ἕνα τούμπανο.

'Ο μπαμπᾶς: Ὄχι Νῖκο. Θὰ μὲ ἀνησυχῆς.

'Ο Νῖκος: Μὰ μπαμπᾶ μὴν ἀνησυχεῖς. Θὰ παίζω ὅταν θὰ κοιμᾶσαι, καὶ ἔτσι οὔτε θὰ μ' ἀκοῦς κι' οὔτε θὰ μὲ βλέπης!..

ΝΙΚΟΣ ΜΥΡΣΙΝΗΣ
Γυμνάσιον Σερρῶν

⁂

ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Καθηγητής: Πόσες ἀναπνοὲς ἐκτελεῖ στὸ λεπτὸ ὁ ἄνθρωπος, Ντολορές;

Ντολορές: 40, κύριε καθηγητά!

Καθηγητής: Γιατί, παιδί μου;

Ντολορές: Διότι 20 εἰσπνοὲς μᾶς κάνουν... 40 ἀναπνοές!!

⁂

Καθηγητής: Πές μου, Ντορεμῆ, πότε ὁ ἄνθρωπος ἀντέχει στὸ κρύο;

Ντορεμῆς: Ὅταν εἶναι... φούρναρης!...

ΑΙΩΝΙΟΣ ΜΑΘΗΤΗΣ

Σκίτσα 'Αναγνωστῶν

«...Καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη χαῖρε! Ὢ χαῖρε 'Ελευθεριά»...
(Σκίτσο τοῦ Πάνθηρα)

ΓΥΝΑΙΚΑ
(Σκίτσο τοῦ Τόλη)

(Σκίτσο Ι. Τασούλα)

ΜΗΤΡΟΤΗΣ
(Σκίτσο Ι. Ν. Βαγενᾶ)

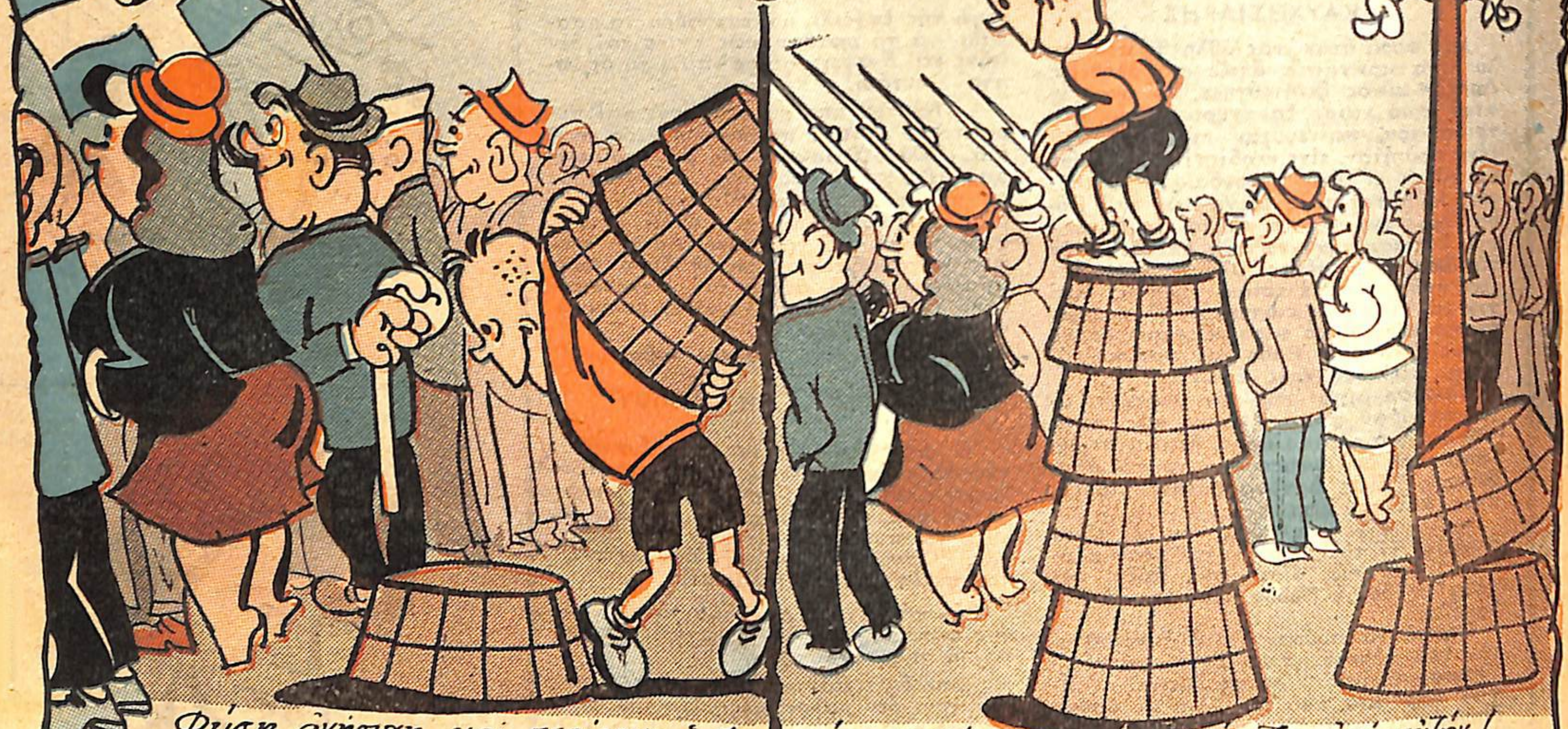

ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΣ
(Σκίτσο Σ. Τζώτζη)

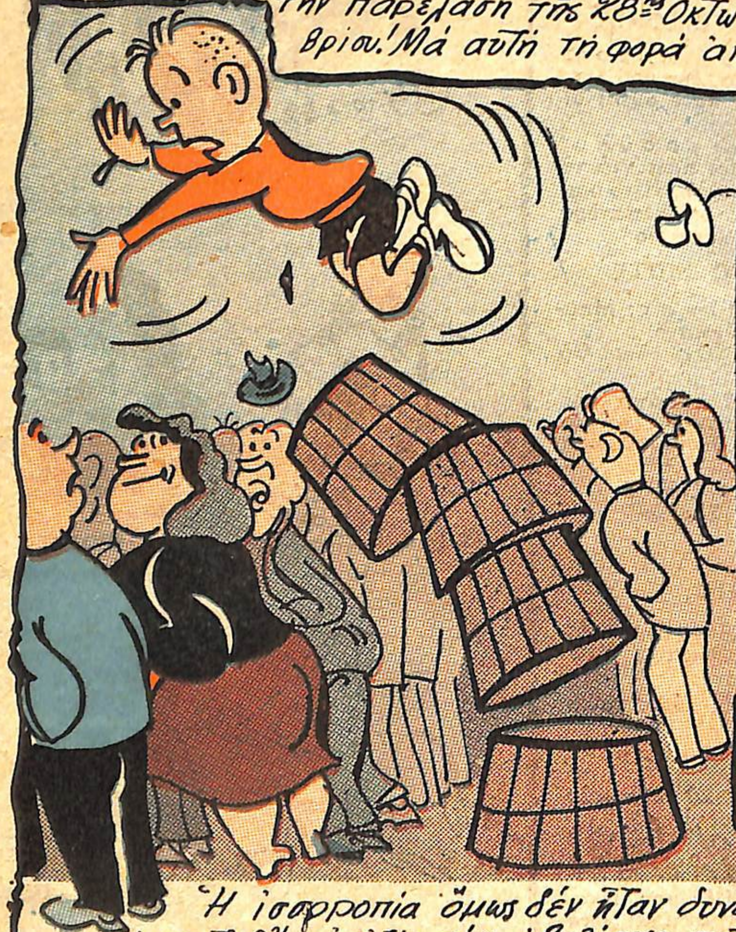

ΟΡΦΑΝΟ
(Σκίτσο 'Εξάψαλμου)

Ὁ Γιαννάκης στὴν ΠΑΡΕΛΑΣΙ

Φύσι ἀνήσυχη καὶ περίεργη ὁ Γιαννάκης δὲν μποροῦσε φυσικὰ νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν παρέλασι τῆς 28ης Ὀκτωβρίου! Μὰ αὐτὴ τὴ φορὰ ἀπεφάσισε νὰ μὴν χάσῃ τίποτα ἀπὸ αὐτήν!... Γι αὐτὸ ἐφοδιάστηκε μὲ ἕνα σωρὸ καφάσια καὶ ἄρχισε νὰ τὰ τοποθετῇ τὸ ἕνα ἐπάνω στὸ ἄλλο καὶ νὰ στείνῃ ἐκεῖ τὸ... παρατηρητήριό του

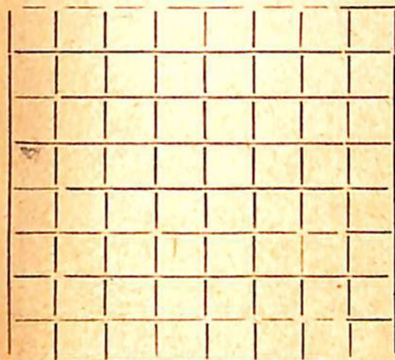

Ἡ ἰσορροπία ὅμως δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ κρατηθῇ σ' αὐτὸν τὸν... ὀβελίσκο τῶν καφασιῶν καὶ ἔξαφνα ὁ Γιαννάκης ἄθελά του γίνεται... ἀεροπλᾶνο καὶ... πετᾶ πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν θεατῶν! Μὰ τὸ... μυστηριῶδες αὐτὸ ἀεροπλᾶνο τῆς παρελάσεως δὲν ἀργεῖ νὰ... προσγειωθῇ σ' ἕνα κανόνι τῶν μηχανοκινήτων! Ἀπὸ ἐκεῖ εἶδε τὴν παρέλασι! Τί λέτε ὅμως; θὰ τὶς γλυτώσῃ στὸ τέλος;

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) ΑΡΙΘΜΗΤ. ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

Νὰ τοποθετηθοῦν στὸ παραπάνω τετράγωνο οἱ ἀριθμοὶ 1 ἕως 8 μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε τὸ ἄθροισμά των ὁριζόντια καὶ κάθετα νὰ εἶναι 36.

Παυσ. Μυλωνᾶς, Ἄθυτος

2) ΚΥΒΟΛΕΞΟ

* * * Α
* * Α *
* Α * *
Α * * *

1) Ἐνοχλητικὸ ἔντομο στὴν καθαρεύουσα.
2) Ὁλόκληρος.
3) Θρεπτικὸ ὑγρό.
4) Ἔχει τὴν ἔννοια τοῦ «γένοιτο».

Α. Τζούμα — Ε. Βογιάρου
Παιδόπολις Λαρίσης

3) ΠΥΡΑΜΙΔΑ

\+
* + *
* * + * *
* * * + * * *
* * * * + * * * *

Οἱ σταυροὶ καθέτως: Γνωστὴ πρωτεύουσα. 1) Νότα. 2) Θὰ τὴν βρῆτε στὰ Δωδεκάνησα. 3) Ποταμὸς τῆς Ἠπείρου. 4) Ἀνδρικὸν ὄνομα.

Ν. Κ. Γιαννούλης
Σκλῆθρον Ἀγυιᾶς

4) ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

Τὰ ἀρχικὰ τῶν λέξεων ποὺ ζητοῦμε σχηματίζουν ἥρωα τοῦ 1821.

1) Μήνας τοῦ ἔτους.
2) Βουνὸ τῆς Στερεᾶς.
3) Λατῖνος ποιητής.
4) Θηρίο.
5) Σοφὸς τῆς ἀρχαιότητας.
6) Πονηρὸ ζῶον.
7) Εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσα.
8) Ἀρχαία θεά.
9) Νησὶ τοῦ Αἰγαίου.

Ἀντ. Χαλιαμπάλιας, Φιλιππιὰς

5) ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΕΙΠΟ

— ν — — δ — — τ —
— — δ — ν — — δ —

Τὸ εἶπε ὁ Σωκράτης.

Λ: Τσαμτζόγλου, Μυτιλήνη

6) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

— Βάσο, Μπάμπη, ἀνάψτε την γρήγορα.
— Ποιὰ καλὲ μητέρα;
— Μὰ σᾶς τὴν εἶπα.

Εὐάγ. Τσιλίφης

7) ΓΡΙΦΟΣ

ΛΙ, ΛΙ, ΛΙ, ΛΙ, ΛΙ.

Σπ. Τσιγγλίφης, Βόλος

8) ΣΤΟΙΧΕΙΟΓΡΙΦΟΣ

Εἶναι δύσκολο παιχνίδι
κι' ἴσως λίγο ἀνιαρό,
τοῦ προσθέτω γιὰ στολίδι
ἕνα ἄλφα, τὸ φορῶ.

Δημ. Ἀγγελίδης, Ἀλμυρὸς

9) ΜΕΤΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

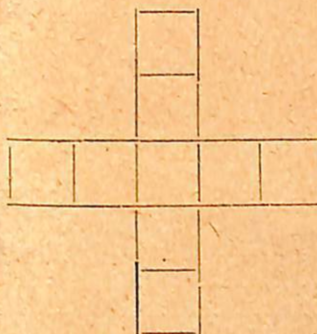
Εἶναι μέρος ἑνὸς ὅλου
ἂν τ' ἀλλάξω ἕνα γράμμα
θὰ ἀρχίση νὰ γυρίζη
καὶ ν' ἀνέλθη ἐν τῷ ἅμα.

10) ΑΠΡΟΟΠΤΑ

Ποιὸς ποιητὴς εἶναι... κονσέρβα;

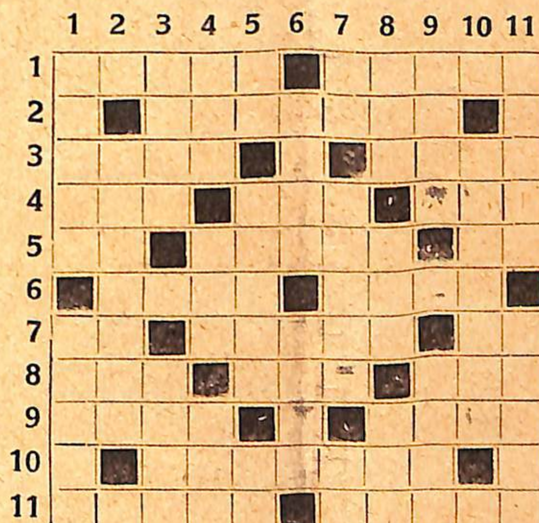
Ἀνδρέας Σταθόπουλος, Πάτραι.

11) ΣΤΑΥΡΟΣ

Νὰ τοποθετηθοῦν στὰ κενὰ τετραγωνίδια οἱ ἀριθμοί: 1, 2, 4, 4, 6, 9, 10, 16, 21 μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε ὁριζόντια καὶ κάθετα νὰ δίνουν ἄθροισμα 41.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΑΡΙΘ. 69

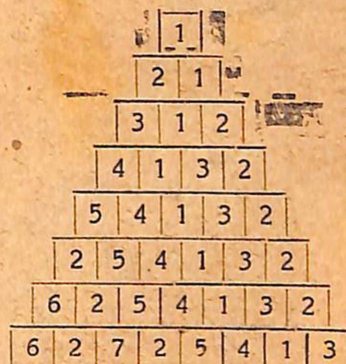

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Ὁδηγεῖ τὰ πλοῖα.— Καθηγιασμένος ἀπ' τὴν Ἐκκλησία. 2) Ὁ κάτοικος μιᾶς μεγάλης Ἠπείρου. 3) Τῆς Ἑλλάδος τὰ περισσότερα κατεστράφησαν κατὰ τὸν πόλεμο καὶ τὴν κατοχή.— Στρατιωτικὴ μονάς. 4) Σ' αὐτὴν ὑπάγονται οἱ ποδοσφαιρικὲς ὀργανώσεις.— Οἱ εἰδήσεις του εἶναι πάντα ψεύτικες.— Νότα. 5) Δικά σου.— Εἶναι δεικτικὸν αὐξήσεως καὶ ἐλαττώσεως.— Ἰδού. 6) Ἀσιατικὸν κράτος.— Τὸ σύμβολον τοῦ Ἀπόλλωνος. 7) Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία.— Ἕνας μεγάλος μουσουργός.— Γελαστικὸ ἐπιφώνημα. 8) Θὰ τὴν βρῆτε στὸ πρόσωπο.— Κτητικὴ ἀντωνυμία.— Λίγο... ποτήρι. 9) Δηλοῖ ἀορίστως ἕνα πρᾶγμα.— Ἡ ὑπομονή του εἶναι παροιμιώδης (ἀνάπ.). 10) Ὁ μεγαλύτερος ποιητὴς τῶν αἰώνων (ἀνάρθρως). 11) Γυναικεῖο χαϊδευτικὸ ὄνομα.— Μεταφορικῶς: Ἀνάπαυλα, ξεκούρασμα.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Ζυμαρικό.— Βεβαίωσις ἐπίσημος, ὑπόσχεση. 2) Προκαλεῖ φρίκη (θηλ.). 3) Εἰδικὸ ἔνδυμα.— Σ' αὐτὴν συνεδριάζουν οἱ Τέκτονες. 4) Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία (θηλ.).— Ὁλόκληρος.— Νησάκι τῶν Κυκλάδων. 5) Νότα.— Προκύπτει ἀπ' τὸν δανεισμὸ χρημάτων.— Μόριον. 6) Νοστιμίζει.— Γυναικεῖο χαϊδευτικὸ ὄνομα. 7) Ἄρθρον (ἀνάπ.).— Θὰ τὶς βρῆτε στὰ παπούτσια.— Αἰγυπτιακὴ θεότης. 8) Ἕνα καταστρεπτικὸ γιὰ τὰ ροῦχα ἔντομο στὴν καθαρεύουσα.— Αὐτὴ τὴν στιγμὴ (ἐπίρ.).— Δικό σου. 9) Πιθανόν.— Ὁ Πληθυντικὸς τῆς β' λέξεως τοῦ 5 ὁριζοντίως. 10) Πόλη τῆς Γερμανίας. 11) Ἐλαχίστη ποσότης ὑγροῦ.— Χαλαρά, ἀσθενῆ.

Α. Τσαγγλιώτης

12) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΥΡΑΜΙΔΑ

1) Σύμφωνον. 2) Ὑποθετικόν. 3) Σύνδεσμος. 4) Ψώνια. 5) Γεωμετρικὸ σχῆμα. 6) Προηγεῖται τοῦ θανάτου. 7) Καταστρέφει τὰ δέντρα. 8) Συγκεντρώνει τοὺς χωρικοὺς ὅταν κάνει κρύο.

Ἀνδρ. Θεοδωρίδης
Ξάγναντο Δράμας

◆

ΛΥΣΕΙΣ 68ου ΤΕΥΧΟΥΣ

2) ΤΕΛΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΥΛΕΣ

1) Π-ύργος, 2) Ὄ-νειρον, 3) Ρ-ίζα, 4) Τ-αΰγετος, 5) Ο-ἶνος, 6) Γ-άλλος, 7) Ἀ-γλαΐα, 8) Λ-ουκᾶς, 9) Ἰ-εριχώ, 10) Ἄ-ρτεμις = ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ.

2) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

1) ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2) Νῖκος, 3) Ἑλλάς, 4) Νεῖλος, 5) Ἐσθονία, 6) Ἰάσιον.

3) ΜΑΓΙΚΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

13	6	2	7	4
6	12	7	2	5
7	4	13	2	6
3	7	8	4	10
3	3	2	17	7

4) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

Ἰλὺς — Σὸς = ΙΛΙΣΣΟΣ.

5) ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

1) Τυρταῖος
2) ΤΡίπολις
3) ΤρΙκκαλα
4) ΝαύΠλιον
5) ΝεάπΟλις
6) ΠερικΛῆς
7) ΝορβηγΙα
8) ΦίλιπποΣ = (ΤΡΙΠΟΛΙΣ)

6) ΑΙΝΙΓΜΑ

Ἑ-λβετία, Ἀγγλία, Λεττονία, ΓερμΑνία, ἹΣπανία = ΕΛΛΑΣ.

7) ΡΟΜΒΟΣ

Σ
Τ Α Σ
Τ Ι Τ Α Ν
Σ Α Τ Α Ν Α Σ
Σ Α Ν Ο Σ
Ν Α Σ
Σ

ΛΥΣΗ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡΙΘ. 68

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΚΑΝΑΡΗΣ, 2) ΑΛΜΑ, 3) ΘΕΡΙΣΟΝ, 4) ΚΙΝΑ, 5) ΡΗΝΑΝΙΑ, 6) ΜΑΡΑΘΩΝ, 7) ΟΜΑΣ, 8) ΒΟΥΡΚΟΣ, 9) ΙΣΙΣ, 10) ΑΠΟΥΣΙΑ.
ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΜΑΒΙΑ, 2) ΕΛΒΙΡΑ, 3) ΡΟΥΧΟ 4) ΚΑΘΑΡΑ, 5) ΗΘΙΚΟΣ, 6) ΝΕΡΩΝΩ, 7) ΑΝΟΣΙΑ, 8) ΡΑΣΟΝ, 9) ΙΚΑΡΙΑ, 10) ΣΟΝΙΑ.

ΔΥΤ. ΘΡΑΚΗ
Π. ΕΒΡΟΣ
Α. ΘΡΑΚΗ
ΠΡΟΠΟΝΤΙΣ
ΑΙΓΑΙΟΝ
ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ
ΛΑΜΨΑΚΟΣ
ΤΡΩΕΣ
Ν. ΙΜΒΡΟΣ
ΣΗΣΤΟΣ
ΑΧΑΙΟΙ
ΙΛΙΟΝ
ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ
Ν. ΤΕΝΕΔΟΣ
ΜΗΘΥΜΝΑ
ΛΥΔΙΑ
ΛΕΣΒΟΣ